

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

4'üncü Toplantı

25 Ekim 2018 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.-KONU

A)GÖRÜŞMELELER

1.- Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün (TMO) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

2.- Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün (TİGEM) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM "web" sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletelebileceğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM "web" sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletelebileceğine ilişkin açıklaması

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer'in, Ankara Milletvekili Mevlüt

Karakaya'nın TMO'nun 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

2.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, milletvekillerinin konuşma taleplerinin Başkanlık tarafından görülmesi ve değerlendirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

4'üncü Toplantı

25 Ekim 2018 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM KİT Komisyonu saat 11.03'te açılarak iki oturum yaptı.

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün (TMO) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri yapılarak ibra edildi.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün (TİGEM) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri yapılarak ibra edildi.

Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer, Ankara Milletvekili Mevlüt Karakaya'nın TMO 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine;

Komisyon Başkanı Mustafa Savaş, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM “web” sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletebileceğine;

İzmir Milletvekili Atila Sertel, milletvekillerinin konuşma taleplerinin Başkanlık tarafından görülmesi ve değerlendirilmesi gerektiğine;

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 13.29'da toplantıya son verildi.

25 Ekim 2018 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.03

BAŞKAN: Mustafa SAVAS (Aydın)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat ŞATIROĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)

KÂTİP: Yavuz SUBAŞI (Balıkesir)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır.

27’nci Yasama Dönemi 2’nci Yasama Yılı’nın 4’üncü Birleşimini açıyorum.

Bugünkü gündemimizde, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü ile Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü’nün 2015 ve 2016 yıllarının bilanço ve netice hesapları yer almaktadır.

II.-KONU

A)GÖRÜŞMELER

1.- Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü’nün (TMO) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN – Toplantımıza, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü’nün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle başlıyoruz.

Sayın Yönetim Kurulu Başkanımızdan başlamak üzere, toplantımıza katılan temsilciler kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

Sayın Bakan Yardımcım, hoş geldiniz.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI MEHMET HADİ TUNÇ – Hoş bulduk efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı.)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun söz sizde, sunumunuzu yapabilirsiniz.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Sayın Başkanım, Sayın Bakan Yardımcım, Komisyonun değerli üyeleri, kamu kuruluşlarının saygıdeğer temsilcileri; öncelikle bir konuyu ön bilgi olarak sunmak istiyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu tarafından, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Üst Komisyon Denetim Programı, 26/09/2018 tarihli ve 359/368 sayılı yazıyla Kurumumuza bildirilmiş olup, bu tarihten sonra kuruluşumuz yönetim kurulu üyeliği ve genel müdür yardımcılığı makamlarında değişiklik olmuştur. Bu hususta sizleri bilgilendirmek isterim.

Kuruluşumuzda yönetim kurulu üyesi ve genel müdür yardımcısı olarak 25/07/2018 tarihinde göreve başlayan Sadi Demirci’nin, 01/10/2018 tarihinde bu kadrodaki görevleri sona ermiştir, bu nedenle bugünkü denetim programına katılım sağlayamamıştır.

Kuruluşumuzda Alım ve Muhafaza Dairesi Başkanı olarak görev yapan Cihan Soyalp, 16/10/2018 tarihinde vekâleten genel müdür yardımcılığı görevine başlamıştır. Bu konuyu arz ettikten sonra sunumuma başlıyorum.

Sayın Başkanım, Komisyonun çok değerli üyeleri; Kurumumuzun 2015-2016 yıllarına ait hesap ve işlemlerinin değerlendirileceği bu toplantı vesilesiyle sizleri şahsım ve kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

Toprak Mahsulleri Ofisi, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında, sermayesinin tamamı devlete ait, özel hukuk hükümlerine tabi iktisadi devlet teşekkülüdür.

Toprak Mahsulleri Ofisi, Merkez Bankasının para piyasalarında oynadığı rolü, başta hububat olmak üzere görev alanına giren ürün piyasalarında üstlenmekte, yurt içi ve yurt dışı piyasaları yakından takip ederek piyasa fiyat istikrarı, üretici, sanayici ve tüketici memnuniyeti için gayret sarf etmektedir.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; Kurumumuz, 2018 yılında, üreticilerimizden toplam 2,5 milyon ton ürün -ki bunlar, 2,4 milyon ton hububat, 96 bin ton nohut, 14 bin ton yeşil mercimek, 36 bin ton haşhaş olmak üzere- alım yapmış ve karşılığında 3 milyar TL ödeme yapmıştır.

Hububat alımlarımızın 1,1 milyon tonu lisanslı depolar üzerinden Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) şeklinde yapılmıştır.

Bunun yanında, 2018 yılında, ülkemizde gerek nohut gerekse de yeşil mercimek üretiminin geçen seneye oranla artmasından kaynaklı piyasa fiyatlarının üreticimizi mağdur etmemesi için, kurumumuz yirmi beş yıl aradan sonra bakliyat alımıyla görevlendirilerek piyasaların düzenlenmesine katkı sağlamıştır.

Ürün alımlarının finansmanı amacıyla, klasik bankacılık sistemi araçlarının yanı sıra ülkemizde bir ilk niteliğinde tarımsal emtia (buğday-fındık) kullanılarak 350 milyon TL tutarında Kira Sertifikası (SUKUK) ihracı gerçekleştirildi.

Öncelikli amacımız, tarım piyasalarında finansmana erişim araçlarını çoğaltmak, finansman maliyetlerini azaltmak, finansman temininde hassasiyetleri olan kitlelere alternatif finans kaynakları sunmaktır.

Bakanlar Kurulu tarafından verilen görevleri etkin bir şekilde yerine getiren Toprak Mahsulleri Ofisi, AFAD ve Kızılayla iş birliği içerisinde ihtiyaç sahibi ülkelere gıda yardımlarında da bulunmaktadır.

Bu kapsamda, bugüne kadar Pakistan, Filistin, Somali, Yemen ve Suriye gibi ülkelere toplam 312 bin ton un, 2 bin ton pirinç yardımı yapılmıştır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ülkemiz depo açığının giderilmesi amacıyla, kuruluşumuz tarafından, özel sektöre uzun süreli kiralama yöntemiyle lisanslı depoculuk kriterlerine uygun hububat depoları yaptırılması süreci başlatılmıştır. Bu projeye lisanslı depoculuk sisteminin ülke genelinde yaygınlaşması amaçlanmış olup lisanslı depoculuk sistemiyle birlikte ürünler daha sağlıklı depolarda muhafaza edilecek ve arz talep dengesi kurulacaktır.

Türk tarımının dünya tarımına entegre olması ve rekabet gücünü artırarak tarımsal ürün endüstrimizde küresel markalarla rekabet edebilecek firma ve markalarımızın çoğalması, ortaya çıkabilmesi için lisanslı depoculuğun geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Verilen destek ve teşviklerle lisanslı depoculuk üreticilerimiz için çok daha cazip hâle gelmiştir. Lisanslı depolar üzerinden yaptığımız hububat alımları yıllar itibarıyla artış göstermiş ve lisanslı depoculuğun yaygınlaşmasında etkili olmuştur. Toprak Mahsulleri Ofisi hububat alımlarının 2016 yılında yüzde 5'ini, 2017 yılında yüzde 15'ini, 2018 yılında ise yüzde 47'sini -ki 1,1 milyon tona tekabül

etmektedir- lisanslı depolar üzerinden elektronik ürün senedi (ELÜS) olarak yapmıştır. Önümüzdeki alım döneminde bu oranın yüzde 50'nin daha üzerinde bir orana çıkmasını hedefliyoruz. 2020 yılından itibaren ise lisanslı depoculuk sisteminin ülke çapında yaygınlaşmasıyla birlikte fiziki ürün alım ve depolama işlerinin lisanslı depolar üzerinden yapılmasını hedefliyoruz.

İştigal alanımıza giren ürünlerde olduğu gibi tüm tarım ürünleri piyasalarında istikrarın sağlanması ve fiyatların daha etkin bir şekilde düzenlenmesi amacıyla kurumumuzun yeniden yapılandırılması doğrultusundaki çalışmalar ulusal ve uluslararası örnekler de göz önüne alınarak sürdürülmektedir.

Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri; burada sözlerime son verirken Değerli Başkanımız ve KİT Komisyonu üyesi milletvekillerimize, Sayıştay Başkanlığı mensuplarımıza, Bakan Yardımcımıza, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığı temsilcilerine şahsım ve kurumum adına teşekkür eder, saygılar sunarım efendim.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ederiz Sayın Genel Müdürüm.

Önerilerin görüşülmesine başlıyoruz.

Kurumun 2015 yılından iki, 2016 yılından da bir önerisi bulunmaktadır.

Şimdi 2015 yılının 1 no.lu önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1:

Afyon Alkaloidleri Fabrikasında:

Yıllar itibarıyla haşhaş kapsülündeki morfin oranının düşme göstermesi, buna karşılık haşhaş kapsülündeki morfin oranının yüzde 2 seviyelerine çıkarılması amacıyla tohum ıslah konularındaki çalışmaların devam ettiği dikkate alınarak, haşhaş kapsülündeki morfin oranının artırılmasına yönelik gerekli çalışmalara devam edilmesinin yanı sıra, arızı nedenler dışında morfin oranının düşmesine neden olan sebeplerin ortadan kaldırılması için gerekli önlemlerin alınması,

Morfin ve türev ürünleri satışları ile ilgili olarak, dünya piyasasındaki rekabet gücünün ve pazar payının artırılması,

Morfin üretimindeki atık suların çevreye olumsuz etkilerini minimize etmek, morfin yanında diğer alkaloidlerin de kazanılmasını sağlamak, ayrıca tebain ve noskapin gibi yeni ürünler üretmek amacıyla kireç yerine organik çözücülerle ekstraksiyon yapılmasına ve üretimdeki verimliliğin ve kârlılığın artırılmasına yönelik yapılan Alkaloidlerin Alkol ile Ekstraksiyonu Pilot Tesisi Projesi kapsamında alınan sonuçların değerlendirilerek nihai kararın verilmesi,

Çevre mevzuatına aykırılıktan dolayı işletme faaliyetlerinin durdurulmasıyla birlikte büyük miktarlarda parasal cezai müeyyidelerle karşılaşılması gibi olumsuz durumların önlenmesi amacıyla kurum tarafından yapılan çalışmalara rağmen Afyon Alkaloid Fabrikasındaki atık suların hâlen istenilen şartlarda arıtılamaması ve Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'ne göre belirlenen kriterlerin sağlanamaması ve benzeri hususlar nedeniyle, çeşitli kurumlara yaptırılan çalışmaların sonucunda sunulan çözüm önerileri çerçevesinde, atık su arıtma tesisiyle ilgili olarak gerekli yasal prosedürün oluşturularak, en az maliyetle, en yüksek faydayı sağlayacak projenin hayata geçirilmesi.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, yanıtlamak üzere, buyurun.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Efendim, uygun görürseniz, Genel Müdür Yardımcımız Cihan Bey okuyacaklar cevapları.

BAŞKAN – Tabii ki.

Buyurun.

TMO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ CİHAN SOYALP – Türkiye’de üretimi yapılan haşhaş kapsüllerinin morfin oranı yıllara göre ortalama binde 3-4 arasında değişmektedir. Morfin ve tebain oranı yüksek çeşit ıslahı çalışmalarına Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi ve TAGEM’e bağlı Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırmalar Enstitüsü iş birliğinde devam edilmektedir. Kuruluşumuzun ıslah çalışmaları neticesinde geliştirilen yüzde 1,5 seviyelerinde morfin oranına sahip iki yeni çeşit, Ofis 1 ve Ofis 2 olarak kurumumuz adına 19 Nisan 2016 tarihinde tescil edilmiştir.

2016/2017 tarım döneminde yeni bir uygulama başlatılarak kuruluşumuzun ıslah çalışmaları neticesinde geliştirilen yüksek morfin oranına sahip çeşitler pilot bölgelerde sözleşmeli olarak üretilmiştir. Söz konusu üretimden elde edilen kapsüllerin işlenmesiyle geçmiş yıllara göre birim kapsülden 2 kat daha fazla morfin elde edilmiştir.

2017/2018 tarım döneminde de devam eden sözleşmeli üretim modeliyle yüksek morfin içeriğine sahip 8.900 ton kapsül alımı yapılmış olup bu kapsüllerin morfin oranı ortalaması yüzde 1,3 seviyelerindedir. Bu kapsüller dönem içerisinde işlenecektir.

2018/2019 üretim döneminde yüksek morfinli kapsüllerin sözleşmeli üretimine devam edilecektir.

Morfin oranı yüksek tohum çeşitlerinin ekiminin yaygınlaştırılması neticesinde morfin üretim maliyetlerinde düşüş sağlanacak, buna bağlı olarak uygun ihracat fiyatlarıyla pazar payımız artırılacaktır.

Yeni alkaloid üretim hattının yapımı işine ilişkin AR-GE çalışmaları devam etmektedir.

Yüklenici firma tarafından su arıtma tesisinin yapımı tamamlanmış olup 2018 yılı içerisinde test çalışmalarına başlanmıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Öneri üzerinde söz almak isteyen üyemiz var mı?

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Genel Müdür, burada öğrenmek istediğim, “bu morfin oranına sahip çeşitli pilot bölgeler” diyorsunuz, hangi kentlerde bunlar ve üretimdeki başarı oranı nasıl? Gidişat açısından da bu, istenilen seviyeye ne zaman gelir?

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, söz almak isteyen diğer üyelerimiz de var, o soruları da aldıktan sonra toplu olarak yanıtlarsınız.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bizdeki raporlarda, ekim alanı olarak dünya ortalamasının yüzde 46’sı bizim ülkemizde ekiliyor ama üretim olarak baktığımız zaman da bu yüzde 15 seviyelerinde. Yani bunun arasında ciddi bir ilişiksizlik var. Bunun nedeni nedir? Normal şartlar altında... Tabii, bu, aynı zamanda pazara da yansıyor, aynı zamanda pazardaki ürünün standartlarına da yansıyor. Madem bu pazarda bu kadar etkiliyiz, en azından üretim olarak da aynı seviyeye çıkmamız lazım. Bununla ilgili bu hedefleri tutturamayışımızın altında yatan sebep nedir? Bunu cevaplarsanız memnun olurum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle, Komisyonumuzun değerli üyelerini, kamu kurumlarından bu toplantıya katılan değerli katılımcıları ve Toprak Mahsulleri Ofisi yönetimini ve değerli çalışanlarını saygıyla selamlıyorum. Bu görüşmenin, bu toplantının hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Tabii, Toprak Mahsulleri Ofisi benim de dört yıl Genel Müdürlüğünü yaptığım bir kurum. Öncelikle, buradan bir duygusal yaklaşımımızın olduğunu da baştan ifade etmek istiyorum. Yani hem genel ekonomi içerisinde hem tarım sektörü içerisinde piyasa regülasyonu boyutuyla son derece ciddi fonksiyonları, işlevleri olan bir kurum. Bir taraftan hububat piyasasını regüle etme, diğer taraftan bu sene uzunca bir süreden sonra başlandı, bakliyat piyasası, bazı bakliyat ürünlerinin alımı gerçekleştirildi. Yine, son yıllarda fındıkla ilgili de piyasa regülasyonu ile ilgili görevler Toprak Mahsulleri Ofisine verildi. Toprak Mahsulleri Ofisi esas itibarıyla aslında piyasa regülasyonu yapan bir kurum ve kullandığı argümanlar, araçlar da bu yönde.

Daha sonraki değerlendirmelerde de söz alacağım ama kurum, hakikaten, kurulduğu günden bu yana gerçekten, gerçek anlamda görevini de yerine getirmekte. Elbette dönem dönem bazı aksaklıklar, eksiklikler söz konusu olabilir ama çok ciddi de yetişmiş bir personeli, bir insan kaynağı olan kurum.

Şimdi, ben direkt, konuyu çok uzatmadan, genel değerlendirmede de gerekirse söz isteyeceğim ama bu konuyla alakalı olarak... Tabii, haşhaş üretimi, işlenmesi ve pazarlaması da bu kurumumuzun bünyesinde. Ben, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürüyken son dönemde özellikle bu Afyon Alkaloidleri Fabrikasının ayrı bir kurum olarak, ayrı bir genel müdürlük olarak yapılanmasıyla ilgili KİT Komisyonumuza da tekliflerde bulunmuştum. Bunu birçok açıdan... Şu anda bunlara girmek istemiyorum ama geçmişte de gerekçeleri vardı, bu, kayıtlarda da var çünkü bu sektör bizim için önemli. Yani dünyada, şöyle baktığımızda, pek rakibimizin olmayacağı, bunun da belli sebepleri var; 80'e 20 kuralı herhâlde devam ediyor bildiğim kadarıyla. Bu, önemli bir argüman Türkiye açısından. Diğer taraftan, rakiplerimizin yani dış rakiplerin bizimle rekabet etme boyutunda çok fazla güçlü olmadıklarını da biliyoruz ama bizim rekabet karşısındaki eksikliklerimizin önemli bir kısmının da işletmecilikle, politikalarla alakalı olduğunu biliyoruz. Yani mali tablolarla ilgili o kısım şimdi aklıma geldi, biraz sonra kontrol edeceğim ama genellikle finansman maliyetlerini, stok maliyetlerini yüklemek yaklaşımı doğal olarak üretim maliyetini, stok maliyetini de artırdığı için fiyat rekabeti noktasında aslında kurumu da zora sokan ve diğer ülkelerdeki paritelere bağlı olarak rakipleri de devreye sokan bir yanlış olarak karşımıza çıkıyor. Ben bununla uzun süre mücadele ettim ve bunu bir noktaya kadar da –buradaki arkadaşlar da bilirler- getirdik, ondan sonra dışarıdaki bizim rekabet anlamındaki sıkıntılarımız önemli ölçüde azalmıştı. 80'e 20 kuralını çok ciddi bir şekilde kaldırmaya kalktılar. Bu, özellikle fiyatlama ve maliyetleme modelleriyle finansman maliyetinin aşağı çekilmesiyle bunlar çözülmüştü. Yani kurum yöneticisi arkadaşlar ne demek istediğimi herhâlde çok daha iyi anlayacaklar.

Değerli arkadaşlar, ben bu noktada şunu da merak ediyorum: Avustralya bu noktada önemli bir aşama kaydetmişti, şu anda durumu nedir? Fransa'nın öyle bir niyeti vardı bu konularda -özellikle haşhaş kapsülü üretim noktasında- onların şu anda rekabette karşımızdaki durumları nereye gidiyor? Bir de bu kapsül olarak bir ihracat olayı, kapsül satışı Toprak Mahsulleri Ofisinin pek benimsemediği bir olaydı çünkü mümkün olduğu kadar içeride işleyip katma değeri içeride bırakma –tüm alanlarda olduğu gibi- burada da hassasiyetle üzerinde durulması gereken bir husustu ama kapsül ekstresi satışınız var mı, varsa nerelere? Bunları da yazılı olarak ben almak istiyorum.

Bu konuyla ilgili belki yeri geldiğinde daha söyleyeceğimiz şeyler olabilir ama ben özellikle yapılan çalışmalardan dolayı ve bu alanın, haşhaşın işlenmesi ve bunun ticareti boyutundaki çalışmalarındaki isabetten dolayı da teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, teşekkürler. Şimdilik bu kadar yeterli.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz Sayın Karakaya.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Sayın Başkanım, sayın vekilimizin Afyon Alkaloidleri Fabrikasıyla ilgili söyledikleri noktasında ve morfin üretimi noktasında bizim TMO olarak yeni başlattığımız bazı çalışmalar var hem dünya piyasalarındaki rekabet gücümüzü artıracak hem de türevler noktasında ekonomik olarak ülkemizin kazancını, gelirini artıracak. Dolayısıyla katma değer meydana getirebilecek çalışmalarımızı artırmış bulunmaktayız.

Sayın vekillerimizin sorduğu sorulara hem ekiliş alanlarıyla ilgili hem de diğer teknik konularla ilgili, uygun görürseniz, daha ayrıntılı cevapları Haşhaş Daire Başkanımız versin, diğerlerini de yazılı olarak verelim.

BAŞKAN – Buyurun.

TMO HAŞHAŞ VE ALKALOİD İŞLERİ DAİRESİ BAŞKANI HACI BARAN – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; Türkiye’de 750 bin dekar alanda haşhaş ekim izni bulunmaktadır. Dünyadaki haşhaş ekilişi yapan iki geleneksel ülkeden biriyiz; biri Hindistan, diğeri Türkiye. Dünya haşhaş ekim alanının yaklaşık olarak yüzde 48, yüzde 50’sini Türkiye üretmekteyken morfin üretimi oranı olarak baktığımızda bu oran oldukça düşüktür. Bunun sebebi, geleneksel ülke olarak ektiğimiz haşhaşın morfin oranı binde 4’ler seviyesindedir. Buna bağlı olarak üretimimiz de diğer ülkelere baktığımızda oldukça düşük seviyededir. Son yıllarda morfin oranını artırmak için öncelikle 2006 yılında tescil edilen iki çeşidimiz vardır Ofis 1 ve Ofis 2. Bunların morfin oranı 1,6 ila 1,9 arasındadır. Bunların ekimi, sözleşmeli olarak 13 ilde haşhaş ekimi yapılmaktadır. Bunun 9 ilinde sözleşmeli olarak üretim yapmaktayız. Tabii, bunu kabul ettirmek, üreticilerin kabul etmesi biraz zor oldu ama yoğun çalışmalar neticesinde bunu üreticiler de kabul etti ve şu anda bu seneki ekilişlerde sözleşmeli ekime oldukça rağbet bulunmaktadır. Geçen sene 175 bin dekar alanda sözleşmeli ekim yaptık. Bunun 150 bin dekar alanında hasat edildi. Bu hasattan 19 bin ton haşhaş kapsülü aldık. Bu 19 bin ton kapsülün 9 bin tonu, yüzde 50 oranında düşündüğümüzde tohum, yüzde 50 oranında da kapsüldür. Bu kapsüllerin morfin oranına baktığımızda, iklimle bağlı olmakla birlikte, tabii, iklim ve üreticilerin üretim durumuna baktığımızda yüzde 2’lere çıkan morfin oranına sahibiz. Türkiye ortalamasına baktığımızda gelenekselde binde 4 olan morfin oranı, sözleşmeli üretimle elde ettiğimiz kapsüllerin analizinin ortalaması 1,3 ancak yöre yöre bu yüzde 1,9’lar, yüzde 2’ler seviyesine çıkmış durumdadır bu seneki elde ettiğimiz kapsülden.

BAŞKAN – Sayın Başkanım, bir saniye...

Bunlar zaten yazılı cevaplarda var, farklı şeyler söyleyecekseniz kısa, öz onu söyleyin.

TMO HAŞHAŞ VE ALKALOİD İŞLERİ DAİRESİ BAŞKANI HACI BARAN – Peki efendim.

Morfin oranını artırmakla maliyeti düşüreceğiz. Dünyadaki ihracat payımızı artırmak için de morfin oranını artırmakla birlikte, şu anki dünya fiyatlarının üzerinde olan satış fiyatımızı uygun, makul bir fiyata çekmek suretiyle dünyadaki satış miktarı ve pazar payımızı artıracamız, yeni pazarları bu şekilde kazanacağız. Dolayısıyla Türkiye morfin...

BAŞKAN – Yüzde 2’ye ne zaman ulaşacağız?

TMO HAŞHAŞ VE ALKALOİD İŞLERİ DAİRESİ BAŞKANI HACI BARAN – Şu an için bunu mali işler söyleyebilir. Haşhaş ve Alkaloid İşleri Daire Başkanlığı şu anda kârlı duruma geçmiştir, bunun ön bağlantıları yapılmıştır. Gelecek sene satış oranımız yükselecektir. 19-22 Kasım’da Madrid’de yapılan görüşmelerde ilk bağlantılarımızı yaptık, satış oranlarımız yükselecek. Dünya fiyatlarından satış yaptığımız için pazar payımız, artı, ülke sayımız artacaktır.

Arz ediyorum.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Sayın Başkan, çok önemli bir...

BAŞKAN – Vereceğim, ilk önce Sayın Yaşar...

Teşekkür ediyorum Sayın Daire Başkanım.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Hangi iller?

BAŞKAN – Sayın Sertel, “Yazılı vereceğim.” dedi, yazılı verecek Sayın Genel Müdürümüz diğer yanıtlanmayan...

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben şunu merak ediyorum: Siz, binde 4’lerden işte yüzde 1,9’lara, 2’ye doğru tırmandığınızı söylüyorsunuz. Dünyadaki ortalama nedir? Yani oradaki oran nedir? Onlarla bizim aramızda nasıl bir ilişki var?

TMO HAŞHAŞ VE ALKALOİD İŞLERİ DAİRESİ BAŞKANI HACI BARAN – Dünyada yüzde 3’ler seviyesindedir. Müsaadenizle, bir araştırmadan söz edeyim: Biz Eskişehir Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ve TAGEM’le yaptığımız çalışmalarda şu anda bir çeşidimizde 3’ü yakalamış durumdayız ama şu anda deneme aşamasında.

Arz ediyorum.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Bu oranların yakalanması belli yerlerde, deneme yapılan yerlerde olabilir ama bunu Türkiye’nin geneline yaygınlaştırdığımızda şu anda yıllık üretim yaklaşık 40 bin ton... Geçti mi?

TMO HAŞHAŞ VE ALKALOİD İŞLERİ DAİRESİ BAŞKANI HACI BARAN – Şu anda 36 bin ton civarında.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – 36 bin ton civarında kapsül üretimini her yerde yapmak mümkün değil, ortalamada bir yere ulaşılabilir. Burada, özellikle, uluslararası rekabet anlamında yapılan teknik bir hata da var. Bilmiyorum, Mali İşler Dairesi Başkanımız burada mı? Yani finansman maliyetlerinden morfin stok maliyetine pay veriyor muyuz?

TMO MALİ İŞLER DAİRESİ BAŞKANI MUHARREM AKYAKA – Evet.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Tamam.

Şimdi, finansman maliyetinin de yüksekliğine bağlı olarak burada üretilen morfinin maliyetine pay verildiğinde... Ki bu uluslararası finansal raporlama standartlarına göre doğru değildir, finansman giderlerinin stok maliyetlerine verilmemesi gerekir, dönem faaliyet sonuçlarına alınması lazım. Ancak görev zararı tanımlaması nedeniyle, görev zararı, satıştan uğranılan bir zarar karşılığı olarak alındığı için finansman maliyetleri bu anlamda teknik olarak stok maliyetlerine verilmektedir. Stok maliyetleri bu şekilde yükselmekte ve burası bir kamu kurumu olduğu için, üretim maliyetinin altında bir satıştan da buradaki hem yöneticiler hem de bu işle sorumlu personel korkmaktadır yani işin rekabetine değil maliyetine bakmakta. Çünkü günün birinde birileri gelip şunu sorabiliyor, diyor ki: “Bunun maliyeti 1 lirayken siz 80 kuruşa niye sattınız?” Bu, KİT Komisyonunda da maalesef soruluyor. Dolayısıyla, oradaki maliyetin oluşumu, tekniği görev zararı tanımlamasına uysun diye bir yol takip ediliyor ama bunun neticesinde yüksek maliyet olunca onun altında bir fiyat ya da kârlı bir satış durumu söz konusu olmayınca satış elemanları uluslararası piyasalarda ayağını diriyor. Onların da başka zararları ortaya

çıkıyor. Sayın Başkanım, bunu şunun için söylüyorum: Burada özellikle fiyatlama konusunda eğer tam maliyete dayalı bir fiyatlamaya gidilirse bu rekabette ciddi yaralar alınabilir. Değişken maliyetler üzerinden fiyatlamanın esas alınıp rakiplerle karşılaştırılması lazım. Şöyle bir şey yok: Bu “Bana sorulmasın, raporda eleştirilmeyeyim, teftiş gelmesin, KİT Komisyonunda bize laf söylenmesin, bu durumda satış da olmasın.” yaklaşımına gider ki bu da doğru bir şey olmaz. Fiyatlamanın -burada tekrar ediyorum, raporlara geçsin diye söylüyorum- tam maliyet üzerinden yapılması değil, değişken maliyetler üzerinden katkı payı oluşturacak bir fiyatı yakaladığında rakiplerin durumuna göre de bir fiyatın belirlenmesi, hareket edilmesi doğru bir yaklaşım olacaktır. Aksi takdirde, kendi rakiplerimizi kendimiz çıkarırız, kendi piyasamızı kendimiz yok ederiz. Bu fiyatlar yükseldikçe Amerika’da bizim ne kadar müşterimiz, o büyük karteller, firmalar varsa orada Senatoya baskı yaparlar, 80’e 20 kuralını kaldırırlar. Ki ben Birleşmiş Milletlerin, UNDCP’nin toplantılarında çok mücadele ettim, o zaman kesin kaldırılıyordu ama fiyatları, maliyetleri çekerek bir noktaya getirdik. Anladığım kadarıyla aynı riskle karşı karşıyayız. Rakiplerle fiyatlar konusunda dünyada en yüksek fiyattayız. Neden en yüksek fiyattayız? Piyasa şartları belli çünkü aşağı fiyata satamazlar, maliyetler şişirilmiş durumda, maliyetin altında bir satış fiyatını burada bir tane bürokrat teklif edemez, kararını onaylayamaz. Bunları bilmemiz lazım. Dolayısıyla, fiyatlamanın, tam maliyet üzerinden değil değişken maliyetler üzerinden yapılması gerektiğini hem bilimsel bir gerçeği ifade etmek adına hem de pratikteki bir sıkıntıyı kaldırma adına ben burada bunlar kayıtlara geçsin diye bu sözü aldım.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz Sayın Karakaya.

Sayın Genel Müdürüm, önerilerle ilgili yanıtların bir kısmını verdiniz, diğerlerini de yazılı olarak bekliyoruz.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Doğrudur efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Efendim dört tireli önerimizin birinci tiresi, haşhaş kapsülündeki morfin oranının artırılmasına yönelik çalışmalara devam edilmesi. Bu kapsamda, yüzde 1,5 seviyesinde morfin oranına sahip iki çeşidin tescil edildiğini, uygulamalardan da ortalama 1,3 oranında morfin elde edildiğini görüyoruz verilen cevapta da. Dolayısıyla, bu çalışmaların dünya piyasalarındaki yerimize yansması lazım.

Efendim, tekrar etmek istemiyorum ama yüzde 46’lık ekim payına karşılık yüzde 15’lik piyasa payımızın olmasının nedeni, ürettiğimiz haşhaştaki morfin oranının dünyada yüzde 2 iken bizde binde 4 olması. Bu, maliyetlere yansıyor, yüksek maliyetler pazar payındaki yerimizi almamızı engelliyor.

Şimdi, birinci tireyle ilgili yapılan bu çalışmalar yıllar içerisinde maliyetlerimizin düşmesine yansiyacak, düşük maliyetlerle piyasada rekabet gücümüz artacak, ikinci tirede yer alan dünya piyasasındaki pazar payımız artırılmış olacak. Dolayısıyla, üçüncü tirede de yeni alkaloid üretim hattı yapım işine ilişkin AR-GE çalışmalarına devam edildiği belirtilmiş.

Dördüncü tiremizle ilgili olarak da su arıtma tesisinin 2018 yılı içerisinde test çalışmalarına başlanmıştı.

Efendim, dört tireli önerimizin sadece birinci ve ikinci tireleri tartışıldı, diğer iki tireyle ilgili henüz neticelenmiş bir durum yok. İzlenmesi gerektiğinin uygun olacağını düşünüyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 2015 yılının 2 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Buyurun.

TMO ALIM VE MUHAFAZA DAİRESİ BAŞKANI CİHAN SOYALP – Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi için azami gayret gösterilecektir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Şimdi, 2016 yılının 1 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Buyurun.

TMO ALIM VE MUHAFAZA DAİRESİ BAŞKANI CİHAN SOYALP – Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi için azami gayret gösterilecektir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, geneli üzerinde görüşmelere geçeceğiz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM “web” sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletebileceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimizce sorulan sorulardan yazılı olarak cevap verilmesini gerektiren konularla ilgili cevaplarınızı tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi web sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

II.-KONU (Devam)

A)GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün (TMO) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri (Devam)

BAŞKAN – Genelî üzerinde söz almak isteyen üyelerimize şimdi söz vereceğim.

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Genel Müdür, bundan sonraki çalışmalarınızda başarılar diliyorum. İnşallah Türkiye’ye yararlı ve hayırlı çalışmalar yaparsınız.

Benim sorularımın yazılı olarak yanıtlanmasını istiyorum. Biraz vaktinizi alacağım ama birkaç konu üzerinde toplanıyor sorularım.

Toprak Mahsulleri Ofisinin Anadolu kırmızı ekmeklik buğday alım fiyatlarına baktığımızda -2015’te 862 lira- 2016’da ton başına 48 lira artışla 910 liraya, 2017’de 30 liralık artışla 940 liraya çıkarıldı. Bu yıl 24 Haziranda yapılan seçimin de belki etkisi var ama 110 liralık bir artış oldu, 1.050 lira olarak açıklandı yani geçen seneye göre alım fiyatı yüzde 11,7 artırılmış oldu. Ancak döviz fiyatlarının artması nedeniyle yerli hububat ürünlerinin fiyatı ilk kez dünya fiyatının altında kaldı. Bu nedenle buğday için 1.050 lira fiyat açıklanırken ithal buğday fiyatının rakamı 1.500 lira seviyesinde oldu. Şimdi, ben merak ediyorum, bizim çiftçimize buğdayda ton başına 1.050 lira verilirken yurt dışındaki çiftçilerin ürünleri 1.500 liraya ithal ediliyor. Bu çarpıklığın nedeni nedir? Bizim buğdayımızı kendimize niye yeter noktada değildir?

2018 ve 2019 yıllarında buğday ithalatını planladınız mı? Bu ithalat ne kadar olacak? Türkiye’nin yıllık toplam buğday ihtiyacı ne kadardır? Ülke olarak biz bunun ne kadarını karşılıyorruz? Yıllık ortalama ne kadar buğday ithal ediyoruz? Yine, basından takip ettim, okudum, dünyanın en büyük buğday üreticisi ve ihracatçısı konumuna gelen Rusya Federasyonu’nun buğday ihracatını tamamen durduracağı yazıldı. Rusya’dan en çok buğday ithal eden ülkelerden biriyiz. Bu anlamda Rusya’nın buğday ihracatını durdurması söz konusu mu? Bu haberler doğru ise buğday açığını kapatmak için ne gibi önlemler aldınız? Olumsuz bir durum olursa, bu, iç piyasayı nasıl etkiler? Ona ilişkin bir bakış açınız mutlaka vardır, görüşlerinizi almak istiyorum.

2019 yılında buğdayda bir kriz yaşanır mı? Yaşanmasını temenni etmiyorum. Buna ilişkin önlemlerinizi de almak isterim.

Yine, un fiyatlarında –sizin de malumunuz, izliyorsunuz piyasayı- yüzde 50 oranında bir artış yaşandı. Buna bağlı olarak ekmek fiyatlarında artış yapılması mutlaka günün birinde söz konusu olacak yani maliyetler, girdiler arttıkça fırıncıya yapılan baskının sonuç getirmeyeceği ortada. Maya artıyor, odun artıyor, işçilik artıyor, un artıyor fakat fırıncılara yönelik bir ekmek baskılaması var. Buğday alım fiyatını yani alış fiyatınızı neye göre açıklıyorsunuz? Üreticinin girdi maliyetlerindeki artışı mutlaka baz alıyorsunuzdur. Şimdi, gübre fiyatı, biliyorsunuz, birkaç ay öncesi 1.500 lira civarındaydı, şimdi bu rakam 3.000-3.500 lira civarında seyreliyor. Sadece gübredeki maliyet yüzde 100 arttı. Yozgat’ta ve diğer illerde yaptığım tarım incelemelerinde –geçtiğimiz gün Yozgat’taydım- çiftçinin gübresiz ekime doğru gittiğini ve ürünün, verimin düşeceğini söylemeleri gerçekten çarpıcıydı ziraat odalarında üreticilerle, tarımcılarla, köylülerle yaptığımız toplantıda. Artık gübre alacak takati kalmamış köylüyle karşı karşıyayız. Siz bu buğday fiyatlarını buna göre, maliyet girdisine göre belirleyecek misiniz?

Sorularımın sonuna geliyorum. Toprak Mahsulleri Ofisi son yıllarda ilk kez mısır alım fiyatını ton başına 190 lira artırmış oldu. Son dört yıllık fiyat verilerine bakıldığında, mısır alım fiyatı 2015’te 725 liraydı, 2016’da 15 liralık artışla 740 lira oldu, 2017’de ton başına 20 liralık artışla 760 lira oldu, geçen yıl yüzde 25 artışla ton başına 190 lira artarak 950 liraya çıkarıldı. Bu memnuniyet verici bir gelişme yani seçim de olsa, hiç olmazsa köylünün cebine para giriyor demektir. Çok seçim olmasın ama seçim zamanında yüzü gülen bir köylüyle karşı karşıyayız.

Ancak benim sormak istediğim, bildiğiniz üzere çeltik hasadı başladı. Hasat başlamasına rağmen fiyat hâlâ açıklanmadı. Çeltik alım fiyatını neden açıklamıyorsunuz? Bunu ne zaman açıklamayı planlıyorsunuz? Sunumunuzda belirttiniz, Türkiye'nin Pakistan, Filistin, Somali, Yemen gibi ülkelere toplam 320 bin ton pirinç yardımı yaptığı söyleniyor. Bu yardımlara karşı çıktığımızdan değil, elbette ki yardım yapılmalı, dayanışma olmalı ancak pirinç konusunda ülkemizde üretimin tüketimi karşılama oranına da bakmak lazım. Öyle bir oran var mı? Yani biz pirinç üretimiyle Türkiye'deki ihtiyacı karşılayabiliyor muyuz yoksa ithal edip mi yardım ediyoruz, ona da bakmak lazım. Eğer öyle bir durum varsa bunu da açıklayın bize. Son üç yıllık pirinç ithalatımız ne oranda? Hangi ülkelerden biz ne kadar pirinç aldık, onu da öğrenmek istiyorum yazılı olarak.

Son sorum: Adalet ve Kalkınma Partisi bir taraftan “yerli ve milli” diyor, diğer taraftan mercimekten pirince, domatesten karpuz, buğdaydan arpaya, koyundan ineğe kadar, hatta Angus’a kadar –İzmir Limanı’na geliyor o Anguslar, ne ineğe benziyor ne öküze, neye benzediği belli olmayan bir hayvan getiriliyor- hepsi ithal ediliyor. Bu nedenle, tarım ülkesi Türkiye’nin ithalat oranlarını ve kalemlerini kamuoyu olarak biz merak ediyoruz. Son üç yıllık veriler paylaşılacak kaydıyla Türkiye kaç çeşit ürün ithal ediyor? Biz tarım ülkesiyiz ama kaç çeşit ürün ithal ediyoruz; 100 mü, 200 mü, 300 mü, 500 mü? Hangi ülkelerden hangi ürünleri ithal ediyoruz? İthal edilen ürünler için kalem kalem, toplamda olmak üzere, yıllık ne kadar ödeme yapıyoruz? Tamamen yerli olarak üretilen, tüketimi karşılayan ve ithal edilmeyen ürünümüz kaldı mı, var mı? İhraç ettiğimiz ürünler nelerdir? Hangi ülkeye hangi miktarda ihraç ediyoruz? Ki bu başarıdır, eğer tarım ürünü ihraç edebiliyorsak bunu da başarı olarak görüyorum ve başarı hanemiz nedir? Bizim çocukluk yıllarımızda öğretmenlerimiz bizi tahtaya kaldırdığı zaman “Türkiye nasıl bir ülkedir?” dediğinde “Kendi kendine yeten 7 tarım ülkesinden biridir.” derdik, bu unutuldu artık. Size göre, eskiden olduğu gibi, kendi kendimize yeter bir ülke ne zaman olacağız? Onunla ilgili de ayrıntılı yanıt istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Sertel.

Sayın Zeybek, buyurun.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkan, Değerli Genel Müdürüm, değerli arkadaşlar; şimdi, sayfa 37-38'deki mali bütçede “2016 yılında alımlardaki artış nedeniyle üretici ödemelerinin yapılabilmesini teminen doğan finansman sıkıntısı banka kredisi kullanılarak aşılmaya çalışılmıştır.” deniyor Toprak Mahsulleri Ofisinde ve Sayıştayın da denetiminde. “2016 yılında ürün satışlarından sağlanan nakdin dışında finansman ihtiyacı için bankalardan 1,6 milyar TL ve 230 milyon avro kredi kullanmış, 791,2 milyon da Hazine'den görev zararı karşılığı nakit girişi sağlanmıştır.” deniyor. Şimdi, bunların toplamını sağladığımız zaman, bu 3 kredi ve zarar maliyetini üst üste koyduğumuz zaman 3.147,2 milyonluk bir miktar ortaya çıkıyor. O günün bütçesi yani 2016 yılındaki bütçesi Toprak Mahsulleri Ofisinin bu 3 rakamla o günlük nakdi finansını belirliyor ama bilançoya geldiğimiz zaman “yabancı kaynaklar” adlı bilanço kaynaklarında bu miktar 4 milyar 243 milyon 845 bin TL olarak gerçekleşiyor. Yani bu aradaki fark nereden geldi, nasıl oldu? Nasıl bir bilanço yapıldı? Bunu bilmek istiyoruz. Yani böyle bir bilanço olamaz. Burada bu kadar açık bir rakam nasıl kapatıldı, ne hâle getirildi, bunu bilmek bizim hakkımız.

Diğer tarafta, burada esas olan, 230 milyon avro kredi kullanılmış, bunun faizleri; 1,6 milyar TL kredi kullanılmış, bunun faizleri ve bunların toplamı da tabii, üst üste konulduğu zaman hazinenin yani Maliye Bakanlığının 2016 yılındaki bütçesi haricinde, Toprak Mahsulleri Ofisinin bankalardan maliye dışında yani genel bütçe haricinde nasıl bir rakam kullandığı ortaya çıkıyor. Yani bu, devletin kendi yapılaşması içerisinde, yönetimi içerisinde çelişkiler doğuruyor. Siz bir bütçeyi eğer devlet

olarak yapıyorsanız Toprak Mahsulleri Ofisi de bu devletin bir kurumudur, bu kurumun içerisinde gerçekleşmesi gerekir. Toprak Mahsulleri Ofisine yeniden bir kredi kullandırarak, faizler ödeterek siz bunu “görev zararı” diye adlandırıyorsanız, bu, Toprak Mahsulleri Ofisinin zarar ettiğinden değildir. Toprak Mahsulleri Ofisine ödentilerin zamanında aktarılmasından, Toprak Mahsulleri Ofisine alım yapması için ödenti aktarılmasından, kredi kullandırılması nedeniyle bu zararlar ortaya çıkmıştır.

Şimdi buradan sormak istiyorum. Bu bilançonun... Buradaki Sayıştay denetim raporunda “1 milyar 893 milyon 200 bin lira satışlardan zarar doğmuştur.” deniyor. Satışlardan niye zarar doğuyor? Bu satışlardan nasıl zarar edildiğini, bunun nasıl doğduğunu detaylandırarak sözlü veya yazılı olarak tarafımıza, yıllara dayalı olarak, o yılın detaylarıyla verilmesini istiyoruz Sayın Genel Müdürlük.

Tabii, bir de elektrik tüketimi var Toprak Mahsulleri Ofisinin. Biliyorsunuz elektrik dağıtımı özelleştirildiği için, bu dağıtımdan dolayı, elektrik tüketimlerinde dağıtım firmaları yüzde 5 ile yüzde 18 arasında bir indirim gitti. Ama şimdi şöyle deniyor 48’inci sayfada: “2016 ve önceki yıllarda Toprak Mahsulleri Ofisinin 20 taşra şube müdürlüğü ile Afyon Alkaloidler Fabrikası İşletme Müdürlüğüne Genel Müdürlükten alınan yetki çerçevesinde ihaleyle veya protokolle, serbest tüketici olarak yüzde 5 ile yüzde 18 oranında indirim sağlayan enerji alımı yoluna gitmiştir.” Afyon yapıyor bunu yani Afyondaki Toprak Mahsulleri Ofisi yapıyor. “Kırklareli, Adıyaman, Akşehir, Batman ve Yerköy şubelerinde ise konuyla ilgili bir işlem tesis edilmemiştir. Bir kısım aylara ilişkin elektrik faturaları üzerinde yapılan incelemede Afyonkarahisar, Şanlıurfa, Kırıkkale, Mersin, Polatlı şubelerinde bazı ayların elektrik tüketimlerine Elektrik Piyasası Düzenleme Kurulunca belirlenen tarifenin üzerinde fiyat uygulandığı -yani indirim yapılmış- Şanlıurfa Şube Müdürlüğünde yüzde 11 elektrik alım sözleşmesi yapıldığı hâlde 2016’nın Aralık ayının tüketiminde indirim tarifesi uygulanmamıştır.”

Sorum: Burada kurumun zararı ne kadardır diğer taraflarda indirim sözleşmesi yapılmadığına göre? Bu şubelerde ne kadar elektrik tüketimi yapılmıştır? İndirimli sözleşme yapılsaydı, ortalama yüzde 11, yüzde 12 indirim uygulansaydı kurum ne kadar zarar etmekten kurtulacaktı?

Diğer bir konu. Yine Afyon Alkaloidleri Fabrikası İşletme Müdürlüğünde pilot alkol ekstraksiyon ünitesinde noskapin üretmek amacıyla alkaloidce zengin ekstrat elde edilmesi için mevcut sistemde revizyon yapılması işi olarak belirtilmiş, yapılacak iş, işletmemizde pilot alkol ünitesinde alkol ekstraksiyonuna haşhaş kapsülündeki noskopin ve diğer alkaloidleri elde etmek amacıyla mevcut sistemde şartnamede teknik özellikleri belirtilen revizyonların, projelerin, imalatların yapılması ve anahtar teslimi çalıştırması işi olarak tamamlanmıştır. Söz konusu işin yaklaşık maliyeti 620 bin TL’den ihaleye çıkarılıyor. Toprak Mahsulleri Ofisi Yetki Devri Yönergesi’ne göre işletme müdürlüğü yetkisini aştığından konuya ilişkin 16/6/2016 tarihli ve 178131 sayılı makam oluru alınmış oluyor Toprak Mahsulleri Ofisi Afyon Şubesi. 25/7/2016 tarihinde yapılan kapalı zarf teklif alma usulüne göre yapılan ihaleye de iki firma katılmış, 499 bin TL fiyatla teklifi bulunan firmayla 4/8/2016 tarihinde sözleşme yapılmış. 22/8/2016 tarihinde yer teslim tutanağı düzenlenmiş. Sözleşmede belirtilen alkol ekstraksiyonunu ve haşhaş kapsülündeki noskapin ve diğer alkaloidleri de elde etmek amacıyla eksasfort sistemde teknik şartnamede özellikleri belirtilen revizyonların projelendirilmesi, imalatının yapılması ve anahtar teslimi çıkarılması işinin götürü bedel sözleşmesi olduğu ve bitişinin yer tesliminden itibaren yüz elli takvim günü olduğu belirtilmiştir. Buna rağmen, bu işletmeye bu ihalede yüz elli iş günü takvimi verildiği hâlde bu yüz elli iş günü takvimine, yapılan sözleşmeyle, otuz günlük daha ek süre veriliyor. İşletmenin bu işin yapılması için bütçeden karşılanacak olan işle ilgili yapılış sözleşmesinin 17’nci maddesinde “İhalesi yapılan bu işin ödeneğinin 2016 yılı içerisinde kullanılması zorunlu olduğundan, yüklenici -bu işin 2016 yılı içerisinde geçici kabulünü yapmamasına dair- işi 31 Aralık 2016 tarihine faturalandırarak ancak bir hak talebinde bulunmayacak.” hükmü yer almaktadır.

Yani siz işi yaptırmadan, işi bitirmeden fatura kestireceksiniz, karşı firmaya para ödeyeceksiniz. Ya bu, kanunun, bizim İhale Yasası'nın neresinde yazıyor? Nasıl yapabiliyorsunuz bunu? Bu ne biçim bir suistimal? Yani devletin yapısında böyle bir şey olabilir mi? Faturayı kesecek işi bitirmeyecek, faturayı kesecek parayı ödeyeceksin, 2016 yılı bütçesine koyacaksın ve iş bitmemiş olacak.

BAŞKAN – Sayın Zeybek, şimdi, Sayın Genel Müdürün...

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Bir dakika Sayın Başkanım...

Oysaki Vergi Usul Kanunu'nun...

BAŞKAN – Sayın Zeybek, bir saniye, bir saniye...

Şimdi, siz sorunuzu sorabilirsiniz ama daha yanıtı almadan suçlayıcı bir şekilde karşı tarafa, bürokratlara “Bu nasıl suistimal?” deme hakkınız da yok, lütfen. Yanıtı bir alalım, yazılı veya sözel bir yanıt alalım. Suçlayıcı bir şekilde, sanki savcı gibi, iddia makamı gibi bir tarz hoş değil. Lütfen...

Buyurun.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Tamam Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Genel Müdürüm, Toprak Mahsulleri Ofisinin değerli çalışanları; bu sözlerim böyle kasten size karşı, özel de değildir. Burada kurumsal olarak yapılan bir yanlışlık var. Bunun üstten yani talimatla yapılan bir iş olduğu gözüküyor zaten.

Devam ediyorum burada: Oysaki Vergi Usul Kanunu'nun “faturanın tarifi” başlıklı 229'uncu maddesinde faturanın “Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satın alan veya işi yapan tüccar tarafından verilen ticari vesikadır.” şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanıma göre bu işlem yapılmamıştır, buna uyulmamıştır. Değerli Sayıştayımız da bu konuda uyarıda bulunmuştur.

Ben sorumu soruyorum bu konuda: İş bitirmeden fatura kestirilip ödeme yapılması doğru mudur? Bunu yapanlar hakkında yasal işlem yapılmış mıdır?

Diğer taraftan -benim daha önce anlattığım, 1'inci maddede anlatmış olduğum bilançoda- 2016 yılının zararlar kapatıldığını ve zararın da bir şekilde yüksek rakamda olduğunu görüyoruz. Şimdi, 2016 yılında, sizin Sayıştay denetimindeki raporda faaliyet kârı 120 milyon 673 bin dolar olarak gözüküyor. Dönem kârı 57 bin 91 dolar olarak görülüyor ve finansman giderlerine ödenen -bu da kâr demektir, çünkü siz devletin içerisinde Maliye Bakanlığından haricen para kullandıysanız, faizli bir para aldıysanız bankalardan- 71 bin 598 dolar da böyle bir gider sağlanmıştır. Bunun toplamı da 249 bin 362 dolar. Doların o günü, haziran ayı ortalamasıyla çarpımını yapıyoruz -kur farkından- 2.926 liradan çarpıyoruz, 729 milyon 633 bin lira Toprak Mahsulleri Ofisi o yıl, eğer başka girdiler, farklı farklı olaylar ortaya konmadan gerçek alım ve satımını sağlasaydı kâr etmiş olacaktı. Ve bunu da ben ayrıntılı bir şekilde Sayın Genel Müdüre ve sizlere ayrıyeten verebilirim.

Şimdi, Sayın Başkanım, Değerli Genel Müdürüm; 2016'da -çünkü 2016'yı konuştuğumuzu düşünüyorum- çeltik alım fiyatları serbest piyasada 1.200-1.300 TL oluştu ama daha sonrası çeltik alımları bittikten sonra, sezon bittikten sonra Toprak Mahsulleri Ofisi 1.600 TL olarak taban fiyat açıkladı. Ama şimdi siz 1.200-1.300 liradan çiftçinin ürününü, tüccarın alın terini bir başkalarına müdahale etmeden sunuyorsunuz, bunu sağlıyorsunuz. O sene Toprak Mahsulleri Ofisi 1.800 liradan çeltik sattı. Madem 1.800 liraya çeltik satma öngörünüz vardı, bu gerçekleşecekti de neden çiftçinin malını siz erken müdahale edip de 1.600 liranın üzerinde 1.800 liradan alım yaptırmadınız, yapmadınız? Yani bu gerçekleri nasıl öртеceğiz, bu da örtülmemesi gerekiyor.

Diğer taraftan, Sayın Genel Müdürüm sunuş konuşmasında Pakistan, Filistin, Somali, Yemen, Suriye gibi ülkelere 312 bin ton un, 2 bin ton da pirinç yardımı yapıldığını söylüyor. Ben bu yardımların 2016 yılı olmadığını biliyorum ve 2016 öncesi hangi yıllara dayalı kaç ton un yardımı yapıldığını, kaç ton pirinç yardımı yapıldığını yıllara dayalı listelendirilerek verilmesini istiyorum.

Diğer taraftan, bu sene ilk defa Toprak Mahsulleri Ofisi, 2018 sezonu öncesi, hububat alımı öncesi buğdayın alım sezonu başlamadan dışarıdan ithal edilen buğdayın gümrük vergisini sıfırladı. Bu, dünyanın hiçbir yerinde uygulanmaz. Yani vatanını seven, milletini seven, efendim, tüccarını, üreticiyi seven... Yani nasıl oldu da üreticinin elindeki malın daha hiç alım satımı yapılmadan, alımı yapılmadan siz dışarıdaki buğdayın ithalat fiyatının gümrük fiyatını sıfırlıyorsunuz. Bu, bu ülkedeki üretime darbe vurmaktır, bu üretimin bir dahaki yıllarda daha düşük olmasını sağlamaktır. Eğer gümrük vergisini düşürmek istiyorsanız siz yine dışarıdan gümrük vergisiyle buğday ithalat ediniz ama gerçek piyasada buğday fiyatları 850-900 liradan gerçekleştiren bu fiyatları da 1.200 lira, 1.300 lira, 1.400 lira yapabilirsiniz. Üreticiye kazandırabiliriz. Ama siz bunu yapmadınız, tam tersine dışarıdan her yıl ithal edilen buğday üzerinden gümrük vergisi alınmasına rağmen bunu tamamen sıfırladınız.

BAŞKAN – Sayın Zeybek, toparlayalım lütfen.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) - Öbür taraftan da, Toprak Mahsulleri Ofisinin uyguladığı bir yöntem, un ihracatını sağlamak için... Eğer fabrikanın kapasitesi resmiyette, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bünyesinde 600 ton gözüküyorsa, o fabrika da günlük 150-200 ton buğday öğütüyorsa, kırıyorsa 600 ton kapasitesi var diyerek her fabrikaya yüzde 25 dışarıdan ithal edilen buğdayların sıfır gümrüklü gelmesini sağladınız. Yani 2018 öncesi...

Şimdi, size soruyorum: Bu işin içinde kimler vardı, hangi sanayiciler vardı? Yani Türkiye’de en çok buğday ithalatını yapan -yüksek kapasitede un öğütüp de- “Dışarıya ihraç yaptım.” diyen fabrikaların da bir şekilde listesini açıklayabilir misiniz? Ve bir de bu ithal edilen buğdayla beraber dışarıya buğday ihraç edilirken dışarıdan ithal edilen kaliteli buğdayı -kendi fabrikasının kapasitesini yüksek göstererek-harmanlayarak bu ülkedeki un sektöründe daha yüksek rekabet gücüne sahip olan fabrikaların olduğunu biliyoruz. Bunu bilinçli mi yapıyorsunuz, yoksa genelde un sektöründe tüm fabrikaları aynı, eş orantıda denetleyerek, destekleyerek dışarıdan ithal edilen buğdayda yüzde 25 katkıyı sunuyor musunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Zeybek.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Genel Müdür sunuş konuşmalarında “Merkez Bankası, para piyasasında oynadığı rolü başta hububat olmak üzere görev alanına giren ürün piyasalarında üstlenmekte, yurt içi ve yurt dışı yakinen takip ederek piyasanın istikrarı, üretici, sanayici ve tüketici memnuniyeti için gayret göstermektedir.” dedi. Yani Toprak Mahsulleri Ofisinin anayasasını ilan etti. Ama Sayın Genel Müdürüm şu an Türkiye’de her geçen gün üretim alanları daralmakta. Benden önce söz alan arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi, dünyada kendi kendine yeter 7 ülkeden bahsederken bugün ondan bahsetmek mümkün değil, artık Türkiye kendi kendine yeter olmaktan çıktı, dışarıdan buğday ithal eden, mercimek ithal eden, pirinç ithal eden ülke konumuna geldi. Nasıl haşhaş üretiminde binde 4’lerden, işte, yüzde 1,2’lere –“Dünya ortalaması 2,5-3.” diyorsunuz- gelmeyi hedeflerken üniversiteleri yönlendiriyorsunuz da neden bunu buğday üretiminde, işte, çeltik üretiminde, fındık üretiminde, diğer hububatlarda denemiyorsunuz?

Hazır yeri gelmişken de söyleyeyim, hani bu regülasyon görevi yapıyorsunuz ya, bakın, sizin en büyük tedarikçiniz bizim çiftçilerimiz. Ee, tedarikçiler daha malı üretirken -bunların hepsi küçük işletmeler, binlerce- satacağı ürünün fiyatını bilmiyorsa bunu neye göre üretecek, neye göre planlayacak? Sizin böyle bir planlamanız var mı? Mesela 2019 yılı için ülkemiz ne kadar çeltik üretmeli, ne kadar mercimek üretmeli, ne kadar fındık üretmeli gibi... Tümüyü de sizin ilgi alanınızda bu, regülasyon alanınızda. Çünkü ihtiyaç olmayan bir malzemeyi üretmek veyaht da ihtiyaç olan bir malzemeyi az üretmek otomatikman ülkemizdeki dengeleri bozuyor.

Şimdi, yine anlayamadığım -bakın, bugün oldu, ben Samsun Milletvekiliyim, bizim bölgemizde fındık çok önemli- regülasyon görevi yapması lazım gelen Toprak Mahsulleri Ofisi hâlâ fındık fiyatlarını açıklamadı. Sayın vekillerimiz ifade etti, bu saatten sonra açıklasanız ne olur açıklamasanız ne olur, alın hepsi sizin olsun.

Bakın, böyle bir yöntem olamaz. Bunu hangi mantıkla, hangi ölçülerle yapıyorsunuz, biz bunu anlamakta zorluk çekiyoruz. Biz aşağıda salonda “Gelin, şu fındık işlerini araştıralım.” diyoruz, yani sizin yapmanız lazım gelen görev için aşağıda birbirimizle kavgı ediyoruz.

Bakın, değerli arkadaşlar, bunlar hakikaten tümüyü de sizin görev alanınızda. Şu anda, bırakın üretimi hiç olmazsa hasattan bir dönem önce üretici malını kaç satacağını bilsin. Eğer arz fazlası varsa bunu da tüccarla otursun, konuşsun. Ama ortada fiyat yok, bir şey yok, çeltik de aynı, fındık da aynı.

Bir de anlayamadığım temel bir şey var: Fındıkta dünya üretiminin yüzde 70’ini biz üretiyoruz, haşhaşa ekim alanlarının yüzde 46’sı bizde. Ne hikmetse her şeyin çoğu bizde ama burada da fiyatlar, pazar, satıcılar, alıcılar dışarıda -tekerci zihniyetle bunu söylemeyeyim ama bu konuda Türkiye tekeli sayılır- yani maalesef sizin arzınızı sağlayan, üretiminizi yapan çiftçilerin durumu gerçekten perişan, daha fiyat miyat da oluşmuş değil. Bu konuyla ilgili ne düşünüyorsunuz? Hâlâ bu fındık fiyatlarını açıklamayacak mısınız?

Yine aynı şekilde, ne hikmetse, açıkladığımız fiyatlardan daha yüksek fiyatlarla ithalat yapıyorsunuz. Bu da anlaşılabilir değil yani kendi üreticinize vermediğiniz fiyatı götürüp dışarıdaki üreticiye veriyorsunuz. Ne yapıyorsunuz? Bizim üreticimizle Rusya’da buğday üreticisiyle, Çin’deki çeltik üreticisiyle rekabet alanı oluşturuyorsunuz yani her gelen fiyatlarda maalesef -arkadaşların verdiği rakamlardan da anlaşılacağı üzere- bizde 850, 900, bin lira civarındayken bin 500 liraya buğdayın ithal edilmesi gibi.

Aynı şekilde, lisanslı depoculuktan şey yapıyorsunuz... Bunda hakikaten iyi rakamlara ulaştınız, işte “Yüzde 50’ler seviyesinde.” diyorsunuz, 2020’de bunu daha da artıracığınızı söylüyorsunuz. Aynı şekilde, fındıkla ilgili de böyle lisanslı depoculuk dâhil, bunu da yapmayı düşünüyor musunuz? Çünkü netice itibarıyla, bu malın pazara arz edileceği bir zaman dilimi var, bu zaman diliminde de bir miktar bunların depolarda beklemesi lazım. Bununla ilgili de yatırım programınızda bu var mı?

Yine, bizim -bu Komisyondaki görevimiz sadece- sizin ortaya koyduğunuz ifadeleri eleştirirken, neyi yanlış yaptığınızı -bizim cephemizden bakıldığı zaman- izah ederken aslında sizden beklediğimiz başka şeyler de var, onların başında da size destek olabileceğimiz bir şey varsa, işte bu üretim planlamanızla veyaht da icra makamıyla ilgili önerileriniz, teklifleriniz varsa bunları da iletirseniz, biz de en azından bu konuda Komisyon olarak size yardımcı oluruz. Nede takılıyorsunuz, nede eksiye düşüyorsunuz, neyi çözemiyorsunuz? Yoksa, buradaki sorulara nezaket ölçüleri içerisinde verdiğiniz cevaplar aslında beni çok da fazla tatmin etmiyor yani herhâlde “İyi ettik yaptık, elimize sağlık.” diyecek hâliniz yok ama benim asıl beklentim “Bu işi bir adım daha ileri götürmek için şu konularda sıkıntımız var, finansmanda özel bankaların eline düşüyoruz, bize normalin üzerinde faiz uyguluyorlar,

bu konuda bize yardım edin.” gibi veyahut da “Pazar alanlarında ulaşabileceğimiz pazarlarda şu sorunlarımız var, bununla ilgili bize yardım edebilir misiniz?” dersiniz bu önerilerin benim için daha anlamlı olduğunun altını çizmek istiyorum.

Onun dışında, finansman maliyetinden bahsediyorsunuz. Gayet tabii, finansman maliyeti de malın üzerine ilave edilir yani ben bir mal üretiyorum, aldığım mal 10 lira, 10 liranın üzerinde de bir finansman maliyetim var, bunu da üzerine ilave ederek, kâr marjıyla beraber satış fiyatı belirlenir; yoksa bizim kullandığımız faizleri devlet ödesin, biz de aldığımız fiyat üzerinden böyle bir işlem yapmak... Yani ticaretin genel kurallarına aykırı. Ticarete bir malın maliyeti vardır. O maliyet nedir? İşte, kendisi, finansman gideri, personel gideri, elektrik, su, şusu, busu; topladığımız zaman bir maliyet oluşturur. Bu maliyetin üzerine de belli bir kârı ilave edersiniz ve pazara sunarsınız. Dolayısıyla, bizim önümüzdeki günlerde bu tarım ürünlerini daha fazla ithal etmemek için neler yapmamız lazım, hangi konularda bize ihtiyacımız var? Bunu ben özellikle duymak isterim.

Yine, sizin sabit giderleriniz var yani aldığınız mallarla ilgili -hububattır, her ne ise- sabit giderleriniz ne kadar? Yani biz dükkânı kapattığımız zaman -tüccar tabiriyle- “Dükkânı kapattık, hiçbir iş yapmıyoruz.” dediğimiz zaman sizin sabit maliyetiniz ne kadar? Finansman maliyetiniz ne kadar? Yani malın üzerine neyi ilave ediyorsunuz ki biz pazarlarda rekabet edemiyoruz, bu malları dışarıdan ithal etmek zorunda kalıyoruz.

Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yaşar.

Buyurun Sayın Tuncer.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, Sayın Genel Müdür; öncelikle toplantı için teşekkür ediyorum.

Efendim, Sayın Genel Müdür konuşmasında dedi ki: “Türk tarımının dünya tarımına entegre olması ve rekabet gücünü artırarak tarımsal ürün endüstrimizde küresel markalarla rekabet edebilecek firma ve markalarımızın ortaya çıkabilmesi için lisanslı depoculuğun geliştirilmesi gerekmektedir.” Yani, Toprak Mahsulleri Ofisine göre Türkiye’de tarımın gelişebilmesi, Türkiye’nin tekrar bize ilkokulda anlatılan kendi kendine yeten 7 ülkeden biri olabilmesinin tek yolu depoculuk. Bir defa, lisanslı depoculuk geliştirildiğinde tarımda biz dünya çapında nasıl lider konuma gelebileceğiz, bunun cevabını istiyorum.

Tarımda gelişmenin tek yolu depoculuksa “girdi maliyetleri” dediğimiz mazot fiyatlarındaki artışlar, gübre fiyatlarındaki -gerekse ekonomik krizden kaynaklı- artışlar, tohumculuktaki artışlar, sulama maliyetleri gibi maliyetlerin düşürülmesi bizim tarımımızı hiç mi geliştirmeyecek? Her şeyin başı depoculuk mudur, bunu gerçekten merak ediyorum.

Yine, Sayın Genel Müdürümüz kurumun 2018 yılında üreticilerden toplam 2,5 milyon ton ürün aldığını, bunun 2,4 milyon tonunun hububat olduğunu belirtmiştir. Burada, altını çizmek istediğim kelime “üreticilerimiz” kelimesidir. Ben, sahadan gelen bir insanım, 24 Haziran seçimleri çalışmasında ve sonrasında da özellikle Amasya’da Toprak Mahsulleri Ofisine defalarca uğradım. 1.050 lira diye fiyat belirttiniz ama üreticiler 900 liradan sattı. 1.050 liradan Toprak Mahsulleri Ofisine buğday satan bir üreticiye rastlamadım. O yüzden, Türkiye genelini istemiyorum -sizin işiniz de zorlaşmasın- bu 2,4 milyon ton hububattan mutlaka Amasya’da da Toprak Mahsulleri Ofisine ürün teslim eden kişi veya kişiler var. Amasya’dan kimler teslim etmiştir, o isim listesini, miktarlarıyla birlikte sizden talep ediyorum.

Yine, 2699 sayılı Umumi Mağazacılık Kanunu uyarınca Toprak Mahsulleri Ofisinin emanet alımı yapabileceği söyleniyor ve bunun da amacının kısıtlı imkânları olan üreticileri korumak olduğu belirtiliyor. Emanete alınan buğday var mıdır? Varsa yine ben sadece Amasya'yla sınırlı olmak üzere emanete alınan üreticilerin buğdaylarına dair listeyi de sizden talep ediyorum.

Bir şirketin ya da bir kuruluşun karar organı, yürütme organı yönetim kuruldur. Toprak Mahsulleri Ofisinin yönetim kurulu listesine baktığımızda, şu an denetlemekle görevli olduğumuz dönemle ilgili Sayıştay şöyle bir açıklama yapmış tespitle birlikte: “10/3/2017 tarih ve 2017/9 sayılı müşterek kararnameyle Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdür Yardımcılığı ve yönetim kurulu üyeliğine yapılan atama ile inceleme tarihi itibarıyla -Nisan 2017- Toprak Mahsulleri Ofisi Yönetim Kurulunda hâlen 2 üyelik boş olmasına rağmen, toplantı ve karar yeter sayısı sağlanmış ancak 23 Temmuz 2017 tarihinde yönetim kurulundaki ilgili bakanlık temsilcilerinden birinin görev süresi sona ermiş olup yerine atama yapılmadığından bu tarih itibarıyla yönetim kurulunda toplantı ve karar alma çoğunluğu sağlanamaz olmuştur. 16 Eylülde bu eksiklik tamamlanmıştır ancak hâlihazırda yönetim kurulu üyeliğinde 2 üyelik boştur.” Bu, devam ediyor mu? Çünkü 2016 yılında yönetim kurulunun karar alma yeter sayısı olmamasına rağmen yani yönetim kurulu karar alamaz durumdayken Toprak Mahsulleri Ofisinden taşınmaz mal satışları yapılmış ve uzun süreli lisanslı depoculuk dediğimiz garantili depo kiralalamaları yapılmıştır. Hâlihazırda da yönetim kurulunda bu eksiklik devam etmekte midir? Devam ediyorsa, yönetim kurulunda karar alamamanın hububatlarda, ürün ve mamullerde fiyat açıklama ve alımına herhangi bir etkisi var mıdır? Bunların cevaplanmasını istiyorum.

Diğer bir husus, yine, Sayıştay raporunu incelediğinizde, Toprak Mahsulleri Ofisinin üçüncü şahıslara karşı, üçüncü şahısların da Toprak Mahsulleri Ofislerine karşı açtığı hem adet olarak hem de tutar olarak bayağı yüklü miktarda davaların olduğu görülüyor. 2015'ten devredenler var, 2016'da açılanlar, 2017'ye devredenler, muhtemelen 2017'den 2018'e, 2018'den 2019'a devredilecekler var. Buradaki dava konuları nedir, neden kaynaklıdır? Bunların cevaplanmasını istiyorum.

Sonuçlanan davalardan tahsil edilen para miktarı ne kadardır? Mesela, alacaklı olduğumuz, Toprak Mahsulleri Ofisi olarak alacaklı olduğumuz dosyalar var 2015 yılında sonuçlanmış, 2016'da sonuçlanmış ama 2017'ye, 2018'e, bugüne gelmişiz hâlen o alacakların tahsil edilemediği görülüyor. Bunların sebebi nedir? Bunların bir cevaplanmasını istiyorum.

Toprak Mahsulleri Ofisinin 1.767 adet lojmanın olduğu belirtilmiş. Bunların 287'sinde üçüncü şahısların oturduğu yani Toprak Mahsulleri Ofisiyle hiçbir ilgisi olmayan üçüncü şahısların oturduğu, 431 lojmanın boş olduğu ama mesela bu boş olanların ısınmadır, aiddir gibi genel giderlerinin Toprak Mahsulleri Ofisinden karşılandığı da aşîkârdır. Üçüncü şahısların oturduğu lojmanlardan kira alınmakta mıdır? Yine, 431 adet boş lojmanla ilgili ne gibi işlemler yapılacaktır? Çünkü bunların bedelleri üreticiye doğrudan doğruya olmasa da dolaylı olarak yansıyor zarar göstererek. Esas amacı üreticiyi savunarak Türkiye'yi geliştirmek ve ileriye taşımak olan TMO'da üretici maalesef ikinci plana bu şekilde atılmış oluyor.

BAŞKAN – Sayın Tuncer, toparlayalım, diğer kurumun da toplantı saati 12.30 olduğu için...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Biliyorum.

BAŞKAN – Söz almak isteyen diğer sayın milletvekillerimiz var, hızlı bir şekilde, seri bir şekilde lütfen.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkanım...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sıkıştırılmış KİT Komisyonu toplantısı.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Evet.

BAŞKAN – Yok, sıkıştırılmış değil.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Böyle olmaz.

BAŞKAN – Hayır, hayır, olmaz. Bakın, söz veriyoruz ama, söz veriyoruz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Arkadaşlar konuşsun yani bütün söyleyeceklerini söylemek zorunda ama.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Şimdi, Sayın Başkanım, toplantı başında herhangi bir süre belirlenmedi.

BAŞKAN – Ama belirlemek istemiyoruz yani, onu da yapabiliriz, yapmak istemedik, herkes rahat rahat konuşsun dedik.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkanım, bugün Genel Kurul toplantısı yok. Ben bir haftadır bu kitapları okudum, çizdim.

BAŞKAN – Hayır, Genel Kurul toplantısı olmayabilir Sayın Vekilim ama diğer kuruma...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) - Dolayısıyla, zaman sınırimız yok.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Diğer kurum bekleyecek Sayın Başkanım.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Toprak Mahsulleri Ofisi yetkilileri de eğer burada bir gün bizi dinleme zahmetine katlanmayacaklarsa yapmayalım Sevgili Başkanım.

BAŞKAN – Tamam, dinleyecekler, peki.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Görevi yapamayız biz o zaman, denetleme görevi olmaz. Beş dakikada Beşiktaş olmaz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Olur, olur.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Olmaz beş dakikada Beşiktaş.

BAŞKAN – Olur Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Olmaz, olmaz, öyle şey olur mu?

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan, mali yapıya baktığımızda, TMO'nun yine paraya çevrilebilir değerler içinde en büyük payını stoklar oluşturuyor. Yani TMO'nun görünüşteki büyüklüğünü, kârını stoklar belli ediyor. Ancak Sayıştayın raporuna göre, bu stoklar kısa sürede paraya çevrilmiyor. Şimdi, kısa sürede bu stoklar paraya çevrilmiyorsa -stoklardan benim anladığım aldığımız ürün ve mamuller- bu stoklardaki ürün ve mamuller paraya çevrilmediğinde gelişen ve ilerleyen zaman içinde bozulmaya uğramıyor mu? Değer kaybı, hatta değersizlik durumuna gelmiyor mu? Ayrıca, sizin elinizde ekonomik değeri ya da verimsel değeri düşmüş olsa bile stok olduğu sürece bu durum sizin üreticiden tekrar mal alımınızı engellemiyor mu? Bunların bir cevaplanmasını istiyorum.

Yine, mali yapıyla ilgili diğer bir konu, 2016 yılında finansman ihtiyacı için bankalardan 1,6 milyar TL ve 230 milyon avro kredi çekildiği belirtiliyor. Hazineden de 791,2 milyon lira görev zararı alınmış. Ben şunu çok merak ediyorum: Avro üzerinden kredi niçin alındı? Yine, son geriye doğru on bir yıla baktığımızda TMO'nun 1,3 milyar dolar faiz ödediği görülüyor. Avroyla da kredi çekiliyor, bunlara da bir faiz ödeniyor; Türk parasıyla kredi çekiliyor, bunlara da bir faiz ödeniyor. Şimdi, TMO tamamen devlete ait, özel statüye sahip ama devlete ait bir kuruluş ve görev zararı devlet tarafından karşılanıyor. Görev zararını devletten talep etmek varken ve bunu almak varken niçin kredi çekerek faiz ödüyoruz? O 1,3 milyar dolar ve çekilen diğer avro kredi ve TL kredi faizleri üreticiye yansıtılsaydı Türk tarımı şu an dışa bağımlı hâle gelir miydi? Tekrar biz kendimize yeten 7 ülkeden 1'i olmaz mıydık? Bunları merak ediyorum.

Isınma problemleri var. Sayın Başkanımız şey dedi... Buğdayla ilgili bütün herkes bahsetti ama ben de kısaca bahsettim, onları da geçiyorum. Sadece şunu sormak istiyorum: Ekonomik krizden sonra un fiyatlarında müthiş bir artış oldu. Yani çuvalı 82 liradan, 50 kiloluk un 82 liradan 105 liraya, 108 liraya çıktı ve TMO'nun görevlerinden biri de bildiğim kadarıyla gerekirse un fabrikası dahi kurmak. Bu un fiyatlarının yükselmesine TMO müdahale etti mi, sessiz mi kaldı? Niye yükseldi bu un fiyatları? Ekmeğimiz hâlen 1 lirayken un fiyatlarındaki o yüzde 30, yüzde 40'a yakın artış niçin oldu, TMO burada niçin sessiz kaldı diyorum.

Başkanım, vaktinizi aldım, başınızı ağrıttım, özür diliyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Estağfurullah, başınızı ağrıtmadınız da yani...

Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Aslında, söylenecek çok şey var ama zaman da çok dar, bir iki hususun da altını çizmekte fayda var.

Tabii, öncelikle, Toprak Mahsulleri Ofisi bir regülasyon kurumu dedik. Aslında, bir denge kurumu da aynı zamanda üretici-tüketici arasında bir dengenin sağlanması açısından. Yine, Toprak Mahsulleri Ofisinin denge sağladığı aktörler sadece üretici-tüketici değil; sanayici var, tüccar var, mali kesim var, devlet var. Üretici ve tüketici ana unsurlar. Dolayısıyla, bunların arasında, bu dengenin sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için gerekli politikaları üretmesi ve uygulaması gerekiyor. Bunların hepsi bir denge.

Şimdi, ben affınıza sığınıyorum, Komisyon üyelerimizi de dinlerken doğal olarak belki kurumun asli fonksiyonu konusunda biraz görünürdeki duruma göre değerlendirme yaptıklarını da düşünüyorum. Örneğin, şu soru çok geldi... Burada kurumu savunmak değil ama doğruyu ifade etme anlamında... “Dışarıdan daha pahalıya buğday getiriyoruz.” Değerli arkadaşlar, daha pahalıya buğday getirmezsek destekleme yapmıyoruz demektir, o zaman “Gümrük vergisini aşağıya çekin.” talebi anlamına gelir bu. Dışarıdan gelen, içeridekinden daha pahalı olacak ki içerideki fiyat yükselecek. Yani bir şekilde gümrük vergilerinin düşürülmesini eleştiriyoruz, en ağır eleştirenlerden biri benim. Yine, buradan ben hem ekonomi yönetimine hem Tarım Bakanlığına o uyarıyı da yapmak istiyorum. Bakın, son dönemde, hasat dönemleri yaklaştığında gümrük vergileriyle oynandı, hasat dönemi yaklaştığında özellikle dışarıdan gerek dâhilde işleme kapsamında gerekse normal şartlarda ithalata izin verildi. Yani Türkiye’de içeride hububat piyasasının fiyatlarının oluştuğu bir dönemde, aslında sıkı sıkıya tutulması gereken o algının bir şekilde piyasaya yansması gereken bir ortamda, bir dönemde siz tarlada biçerdöverler dolaşırken eğer limanlarda ithal buğday gemileri boşalmaya başlarsa Toprak Mahsulleri Ofisine hiçbir şey söyleyemezsiniz. Toprak Mahsulleri Ofisinin en önemli araçlarından birini etkisiz hâle getirmiş olursunuz. Sayın Bakan Yardımcısı da buradayken ben bunu da ifade etmek istiyorum, Toprak Mahsulleri Ofisine, özellikle hasat dönemi yaklaşıırken bu konularda sahip çıkmak zorundasınız. Aksi takdirde, Toprak Mahsulleri Ofisinin elini kolunu bağlayıp ondan sonra da “Piyasayı niye regüle etmiyorsunuz? şeklindeki bir soru, bu kuruma da ciddi bir haksızlık olur.

Değerli arkadaşlar, 30 milyon tonun üzerinde hububat üretimi var. Bunun yaklaşık yüzde 60’ı piyasaya çıkar, bu, üç aylık kısa bir dönemde hatta üç ay bile değildir, yoğunluk bir aylık, kırk beş günlük bir süreçte olur, doğal olarak baskın arzın olduğu dönemde fiyatlar da anormal şekilde düşer. İşte Toprak Mahsulleri Ofisinin politikaları bu durumda devreye girecek.

Lisanslı depoculuk bu işin bir parçasıdır, bunun altyapısal çalışmalarını genel müdürlüğüm sırasında önemli ölçüde bir noktaya getirmiştik, uygulama daha sonradan başladı. Mutlaka yaygınlaşması lazım, bu, tarım ürünleri piyasasıyla alakalı.

Yine önemli bir konu, Toprak Mahsulleri Ofisinin yeniden yapılandırılması konusudur. Toprak Mahsulleri Ofisinin yeniden yapılandırılması konusunda yine önemli bir çalışma yapmıştık, bunun Toprak Mahsulleri Ofisinin tarım ürünleri müdahale kurumu hâline dönüştürülmesine yönelik Sayıştayın da benzer şeyleri var ama bunun çalışmaları da hazır. Hatta ben bu dönemde Cumhuriyet Halk Partili arkadaşların da destek vereceğini bekliyorum çünkü biz o dönemde o çalışmayı yaparken daha önce Toprak Mahsulleri Ofisinde çalışan değerli bir arkadaşımız, daha sonra Cumhuriyet Halk Partisinde Genel Başkan Yardımcılığı, Ankara Milletvekiliği görevini de yaptı, o dönemde yeniden yapılanmayla ilgili çalışmanın içerisinde bizimle birlikte çalıştı. O çalışmaların bugün uygulanması noktasında eğer siyasi bir destek gerekiyorsa bir sorun olacağını da düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, yani Toprak Mahsulleri Ofisi, bazen normal bir ticari kuruluş gibi dışarıdan bakıldığında değerlendirilecek bir kurum da olmayabiliyor. Ben de şu sorularla çok muhatap oldum yani bu sıralarda şunlar soruldu: Dışarıya sattığınız buğdayı içerideki buğdaydan niye ucuza satıyorsunuz? Desteklemenin anlamı bu, o zaman destekleme yok demememiz lazım çünkü orada, dışarıda fiyatlar ucuz olduğu için biz o desteklemeyi yapma adına içeride fiyatları yüksek tutmaya çalışıyoruz.

Yine Toprak Mahsulleri Ofisi, iç piyasadan oluşan zararlardan görev zararı ödemiyor. Bunu benim genel müdürlüğüm döneminde başlatmıştık, daha önceden iç piyasadan da görev zararı veriliyordu. O zaman burada söylenen o eleştirilerin haklılığı vardı ama sadece dışarı sattığınız -hububat ya da müdahale alanına giren neyse- ürünlerden doğan zararlara ilgili bir görev zararı söz konusudur, bu da mutlaka olmalıdır.

Dâhilde işleme kapsamında, evet, bazı istismarlar söz konusu olabiliyor. Yani bunlardan basına yansıyanlar da var, görüneni de var, görünmeyeni de var. Bununla ilgili de bu konuyla ilgili biz Toprak Mahsulleri Ofisi olarak çok önemli tedbirler almıştık, belki onlara bakılabilir. Hatta bu yanlış anlaşılmazsa, 2006 yılında Devlet Denetle Kurulunun bir raporu vardır, Devlet Denetleme Kurulunun bu konuyla ilgili o raporu hazırlayanların bazı önerileri vardır, özellikle 2000 ve 2003 döneminde uygulanan politikaların uygulanmasının daha sonraki dönemlerde sapmaları, eleştiri anlamında uygun olacağını rakamlar ile bilimsel gerçeklerle ortaya koymuşlardır.

Ben burada mutlaka arkadaşlarımızın işlerinin kolaylaştırılması, zorluklarının aşılması noktasında bizlerin de doğru gördüğümüz noktalarda, hususlarda destek vermemiz gerektiğine inanıyorum ama bu desteklerden biri biraz önce söylediğim maliyetlerle alakalıdır. Şunu çok açıkça söyleyeyim: Sabit fiyatların da eklendiği maliyetler üzerinden fiyatlama yapılmaz. Bu fiyatlama, ticari kârı ifade eder. Fiyatlama, katkı payı dengesinde yapılır, başa baş noktalarıyla hesaplanır. İşte asıl hata ve yanlış da buralardadır. Dolayısıyla burada Toprak Mahsulleri Ofisi özelindeki bu sıkıntıyı çok net biliyorum. Aksi takdirde, hiçbir bürokrat, şişirme maliyetlerin altında fiyat belirlemeyecek, bundan korkacak, bu da dışarıdan yeni rakipleri tekrar devreye sokacaktır. Dolayısıyla, eğer dünya bu ürünü üretiyor, sizden çok daha ucuza satıyorsa siz finansman maliyetlerini bahane ederek, başka maliyetleri, stok maliyetlerini bahane ederek bunu yapamazsınız. Uluslararası finansal raporlama standartları gereğince faiz maliyetleri stok maliyetine eklenmez ancak siz, sonuçta ticari kârınızı görmek için böyle bir hesaplama yapabilirsiniz. “Contribution margin” yani katkı payı denilen bir olay vardır yani bunun bilinmemesi, üstünlükü gidilmesi, kurumu sıkıntıya sokabilir. Ben bunun tekrar bir daha altını çizmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Başkanım; sabrınıza sığınıyorum. Türkiye’deki en önemli yanlışlardan bir tanesi de ekmek ve buğday fiyatları arasında yanlış korelasyonun kurulmasıdır, yanlış algıdır. Bu ilişki yanlış bir şekilde kurulduğu için, yıllardır Türkiye’de buğday fiyatları üretici aleyhine baskılanmıştır hâlâ bu baskı devam etmektedir. Bakın, bugün bir ekmeğin içerisindeki, daha doğrusu, ekmek fiyatının içerisindeki buğdayın maliyeti yüzdesel olarak yüzde 25’lerdedir, yüzde 30’larda dahi değil. Türkiye’de buğday fiyatlarının ekmek fiyatlarına baskı yaptığını söylemek, buğday üreticisine yapılacak en büyük yanlış ve bu konunun en büyük tehditlerinden biridir. Bugün 250 gram ekmek için 250 gram buğdaya ihtiyacımız vardır. Buğday 1 lira değil, bakın şu andaki piyasa fiyatı 1 lira değil. 250 gram buğdayın fiyatı 25 kuruştur yani bazen ekmek zammı konuşuluyor, “Ekmeğe 50 kuruş zam yapılacak.” deniyor. Ben bununla çok ciddi mücadelede bulundum, fırıncıların da zaman zaman hakikaten hedefinde yer aldım. Ekmek fiyatları pahalıdır demiyorum, ucuzdur da demiyorum ama ekmek içerisindeki buğdayın maliyeti düşüktür, dolayısıyla buğday fiyatlarındaki artış öyle zannedildiği gibi ekmek fiyatlarını yukarı çekmez. Bunlar arasındaki korelasyon oldukça düşüktür. Yani bugün, Toprak Mahsulleri Ofisi tüm siloların kapısını açsa, buğdayı bedava verse uncuya, ekmek fiyatları en fazla 20 kuruş düşer. Bakın, fiyatın ucuzluğunu, yüksekliğini konuşmuyorum, buğday bedava verilse bugünkü ekmek fiyatları 20 kuruş düşer. Onun için bizim burada üzerinde durmamız gereken bir başka husus şu: Ekmek fiyatları algısıyla buğday fiyatlarına yıllardır yapılan bu baskıyı da biraz kaldırmak lazım, artık üretici üretimi yapacak durumda değil. Ben Ankara’nın çok yakın bir köyündenim, geçen yıl kendim 300 dönüm buğday ekim, bir asgari ücret kazancım olmadı, zararına gidiyor. Toprak Mahsulleri Ofisi bunları çok iyi biliyor, bu gerçeğin de mutlaka farkında olmamız lazım. Dolayısıyla Toprak Mahsulleri Ofisinin fiziki kapasitesi var, mali kapasitesi var, piyasaya çıkan toplam hububat 18 milyonu bulur, buğday yaklaşık 12-13 milyonu bulur. Dolayısıyla bunları çok kısa süre içerisinde alıp bedellerini ödemek sıkıntılıdır. Bu noktada Toprak Mahsulleri Ofisi uyguladığı alım ve satış politikalarıyla piyasayı regüle eder.

BAŞKAN – Sayın Karakaya...

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Hemen bitirdim Başkanım.

Sayın Genel Müdürüm, bakın 2000 yılında ilk defa Toprak Mahsulleri Ofisinde alım ve satış fiyatlarını birlikte açıklayarak özellikle ileriye görme anlamında piyasa regülasyonunda çok önemli sonuçlar elde edildi. Bu politikalara tekrar bakılmasında fayda olduğunu düşünüyorum.

Bilançoyla ilgili de 2 rakamla ilgili yazılı bilgi isteyeceğim. Bir, bilançodaki borç ve gider karşılıkları önemli bir rakam olarak görünüyor, bunların terkinini; bir de ortaklardan borçlar ve ortaklardan alacakla ilgili kalemlerde önemli rakamlar var, bunların terkinini yazılı olarak verirsiniz çok teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, aslında söylenecek tabii çok şey var. Bir de eski Genel Müdür olduğum için... Yani bu konuda gösterdiğiniz anlayışa da tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Rica ediyorum.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Toprak Mahsulleri Ofisi üst yönetimine, çalışanlarına çalışmalarında başarılar diliyorum. Toprak Mahsulleri Ofisinin, hakikaten, Türk tarımının özellikle emeğin değer dönüşümü noktasındaki fonksiyonunu dikkate alacak olursak gerçekten desteklenmesi gereken, hepimizin sahip çıkması gereken bir kurum olduğunu da tekrar ifade etmek istiyorum.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Karakaya.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan, İç Tüzük 60’a göre çok kısa bir söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer'in, Ankara Milletvekili Mevlüt Karakaya'nın TMO'nun 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Mevlüt Başkanım dedi ki: “Buğdayın, unun ekmeğe oranı yüzde 25’tir.” Mevlüt Başkanım, 1 çuval un 105 lira; 1 çuval undan 230 tane ekme çıkar; onu da ekme fiyatına böldüğünüzde ekmeğin yüzde 46’sını unun karşıladığı ortaya çıkar. Bunu bir düzeltelim dedim.

Teşekkür ederim.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Orada yanlış bir şey olmasın, ben de bunu düzeltelim. Ben buğdaydan konuşuyorum, undan değil. İşte, yanlış bu. Çiftçi unu üretip satmıyor, çiftçi buğdayı satıyor Sayın Milletvekilim.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Ben de un fiyatlarına müdahale edilsin demiştim.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Çiftçi buğday satıyor.

BAŞKAN – Sayın Tuncer ve Sayın Karakaya, lütfen karşılıklı olmasın.

II.-KONU (Devam)

A)GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün (TMO) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri (Devam)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Dikbayır.

ÜMİT DİKBAYIR (Sakarya) – Başkanım, teşekkür ederim.

Ben çok fazla uzatmadan Sayın Genel Müdürümüzden birkaç konuda bilgi almak istiyorum.

Şimdi, mısır fiyatı arttı ancak üreticinin elindeki ürettiği mısırın ne kadarını satın alıyorsunuz? Çünkü ben bölgeden şunu biliyorum: Sakarya’da mısır üreticisi elindeki mısırı TMO’ya satamıyor ya da tamamını satamıyor, bir iki tane yem fabrikasının inisiyatifine bırakılıyor. Yem fabrikası da aynen şöyle diyor: “Ya mısırı bana bu fiyattan verirsin ya ithal ederim.” Şimdi, çiftçiyi bir iki tane fabrika tehdit ediyor aslında. Bu çok ayıp bir şey. Bunu dengeleyici bir kurum olarak dikkate almanızı istiyorum ve bu konuda bilgi almak istiyorum.

İkinci bir husus, fındık alımı için fiyat açıklanmadı. Neden açıklanmıyor? Sizin görevinizi bir İtalyan firması yapıyor. Ben çok rahatsız oluyorum yani bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak çok rahatsız oluyorum. Dünyada üretilen fındığın yüzde 77’sini biz üretmemize ve hiçbir pazar sıkıntısı olmamasına rağmen bu ürünü neden bir başka ülkenin firmasının eline bırakıyoruz? Bunun hakkında bir yazılı bilgi rica edeceğim sizden.

Bizim aslında sıkıntımız şu: Bakın, çiftçinin ortalama yaşı 58 şu anda Türkiye’de yani yarın, belki birkaç yıl sonra ya da beş on yıl sonra üretme kabiliyetimizi kaybedeceğiz. Bakın, şimdi, az önce Sayın Sertel söyledi, dedi ki: “Rusya buğday ihracını kısıtlamaya gidecek.” Ya giderse, ya karşılayamazsak... Üretme kabiliyetimizi kaybediyoruz. Evet, siz dengeleyici bir kurumsunuz ama çiftçiyi de desteklememiz lazım, sübvansetmemiz lazım. Para kazanmıyorlar, para kazanmadıkları için artık bu işi yapmıyorlar. Biraz da buradan bakmamız lazım.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Mevlüt Karakaya bile kazanamamış; bütçeyi, parayı iyi bilen adam bile kazanamamış.

ÜMİT DİKBAYIR (Sakarya) – Bir de şunu anlayamadım: Yerli üreticiden 1.050 liraya alırken buğdayı, dışarıdan 1.500 liraya almayla mı biz dengeleyeceğiz fiyatı? Bunun tam tersi olması lazım yani siz dışarıdan 1.050 liraya alırsınız da 1.500 liralık içerideki fiyatı denglerseniz. Yani facia görüyorum ben bunu, bu bir facia. Yerli üreticimizden 1.050 liraya alıyorsunuz, dışarıdan 1.500 liraya ithal ediyorsunuz. Yani biz kendi çiftçimize vereceğimiz desteği başka ülkenin çiftçisine veriyoruz, anlamakta zorlanıyorum.

Çok da vaktinizi almak istemiyorum, teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Genel Müdürüm, teşekkür ediyorum, cevapları yazılı olarak alabilirsem sevinirim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gaytancıoğlu.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, çok değerli Sayın Genel Müdür ve bürokratlar; şimdi ben de fazla konuşmayacağım. Toprak Mahsulleri Ofisi çiftçinin kara gün dostuydu. Bu “kara gün”ü niye kaldırdınız, onu çok merak ediyorum yani “kara gün” yazısı yok, sadece “dostudur” yazıyor. Bunu bir açıklarsanız gerçekten çok memnun olacağım. Geçenlerde sordum “Artık çiftçinin kara günü kalmadı.” dediniz ama çiftçinin borcu gün geçtikçe artıyor, çiftçi köyden kente göç ediyor; tefecilerin peşinde, tefeciler çiftçinin peşinde; ithalatçı bir ülke olduk, kırsal boşalıyor.

Şimdi, 1938 yılında yasayla kurulan, onun öncesinde de alımlar yapan bir kurum TMO, adı “müdahale kurumu” yani piyasaları izler, ona göre piyasalara müdahale eder. Bütün dünyada müdahale kurumları vardır, ürünü muhafaza eden kurumlar vardır. Sizin göreviniz depodur. Ha, şimdi lisanslı depoculuk eklendi. O da güzel, bizim de desteklediğimiz bir şey ancak siz dönem dönem tahıllar dışında da görevlendirildiniz, piyasaları düzenlediniz. Yani, tarihe baktığımızda, işte, fındık vardır, üzüm vardır, onun dışında başka ürünler de olmuştur, baklagiller de olmuştur zaman içerisinde, nohut, mercimek de olmuştur, olması da gerekir ancak fındıkta bir FİSKOBİRLİK varken, üzümde bir TARİŞ varken bu görevler size niye veriliyor, bunu merak ediyorum.

Onun dışında, ben de arkadaşlara katılıyorum, 85-95 kuruştan çiftçimiz ürününü satarken neden 1.500 liralardan biz ürün alıyoruz? Hadi şimdi dolar yükseldi ama siz bunu niye öngöremiyorsunuz, neden biz yıllarca karşı çıkmamıza rağmen Türkiye un ihracatı yaptı? 1 milyar dolarlık un ihracı yapmak için 1,5 milyar dolarlık buğday ithalatı yapmanın hiçbir mantığı yok. Türkiye artık üretmiyor -üretim rakamlarına bakın- ve bu sene çok önemli. 2019 senesinde geleceği öngörüyor musunuz? Türkiye’nin üretimi ne olacak? Toprak Mahsulleri Ofisi bunun neresinde?

Çiftçi taban gübresi satın alamadı. Taban gübresi kullanılmadığı zaman verimin düşük olacağını burada tarım eğitimi alan herkes çok iyi bilir. Verim ciddi anlamda düşecek, buna yönelik bir önleminiz var mı?

Bakın, Rusya ihracatını durdurdu, artık dünyaya mal satmıyor. Paramız yok ama, varsa da paramızla da rezil olacağız gibi duruyor. Bizim buğday stokumuz var mı? Stokların tamamını sattınız mı?

Çeltikte ısrarla niye piyasalara müdahale etmiyorsunuz? Bakın, çeltikte en kötü çeltiği dahi ortalama 570 dolara biz ithal ediyoruz. Dolar kuru yaklaşık 6 lira. Hadi 70 doları atalım, 3 lira. Şu anda çiftçi 2 liradan çeltik satıyor. Hiç farkında mısınız? Siz senet çıkarmaya çalışıyorsunuz 1 lira 75 kuruştan.

Piyasaları hiç mi görmüyorsunuz? Size acaba piyasalara müdahale etmeme görevi mi verildi, bunu merak ediyorum. “Piyasalara müdahale etmeyin, çiftçi kırılsın, çiftçi bitsin, zaten çiftçi yaşlanıyor, köyden kente göç etsin, gelsin küresel firmalar tarlaları, toprakları satın alsın, çiftçiyi bitirelim, yerine firmalar gelsin...” Bu görev mi size verildi? Biraz ağır konuştum ama birkaç yıldan beri piyasalara müdahale etmediğinizden dolayı göreviniz bu olmasına rağmen...

BAŞKAN – Biraz öyle oldu.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Bakın, bu konuda ben akademisyenim aynı zamanda. Avrupa Birliğinde de müdahale kurumları vardır, müdahale kurumları piyasalara müdahale eder. Görevi müdahale olan bir kurumumuza müdahale görevi verilmiyorsa onu da bilmek bizim son derece hakkımız. Neden çiftçinin bu durumu görmezden gelinir? Neden üretimin düşeceği, piyasalarda çiftçinin zor durumda olduğu öngörülmez de... O zaman bir görev verilmiş, “Piyasalara müdahale etmeyin.” görevi verilmiş. Niye üzümde geçen sene müdahale edildi, fındıkta bu sene niye müdahale edilmiyor? Arkadaşlarla örtüşüyor bizim konuşmalarımız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Gaytancıoğlu.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, Mevlüt Bey’in sataşması vardı bize, beş saniyede hemen cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Hayır, sataşma yok.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Cevap versin hocam, 300 dönüm araziye ekmeyi yine düşünüyor mu?

BAŞKAN – Yok, söz vermedim.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Ektim, ekim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kara.

ESİN KARA (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdürüm, Sayın Bakan Yardımcım; hoş geldiniz.

Konya milletvekiliyim. Konya Ovası tarım ovasıdır ve dünyada 7 ülkeden biriydik kendi kendimize yeten, bunun da önemli bir kısmını Konya Ovası sağlamaktaydı.

Ben buğdayla ilgili ya da tahılla ilgili konuşmayacağım. Özellikle bana bu konularda, tarımla ilgili birçok şikâyet gelmekte, istek gelmekte diyelim. Özellikle, ziraat odamızdan bize gelen bir bilgi var, Sayın Bakan Yardımcımı da burada bulmuşken ben iletmek istiyorum: 2017 yılında çerezlik ay çekirdeği ve kabak çekirdeğini, kilosu 13 lira ile 15 lira arasında satmış iken bu yıl Çin ve Ukrayna’dan yüksek miktarda alımdan dolayı 8 lira ile 9 lira arasında çiftçimiz satabilmişti. Çiftçimizin mağduriyetiyle ilgili inşallah birtakım çalışmalar yapılacaktır, biz sübvansiyonlar bekliyoruz. Sadece bilgilendirme amaçlı söyledim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kara.

Buyurun Sayın Çelik.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sayın Başkanım, Sayın Bakan Yardımcım; hepinize teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, Türk tarımı aslında o kadar da kötü değil. Bunun hakkını da teslim etmemiz lazım.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Daha ölmedi.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Diriliyor, daha da iyi diriliyor.

Ben Antalyalıyım, Antalya’da tarım turizmle yarışıyor, ben size söyleyeyim. Biz tarımda o kadar ileri gidiyoruz ki laboratuvar özelliği taşıyoruz. Burada, Antalya’da esas dinamik de şu: Örneğin biz tohumu ithal ediyorduk, artık yerli tohum üretmeye başladık; özel sektör üretiyor. Yani burada Tarım Bakanlığının Antalya’da uyguladığı bir pilot politika var, o da yerli tohumculuğu özel sektör kanalıyla yapmak, fideciliği özel sektör kanalıyla yapmak, ihracatı da özel sektör eliyle yapmak.

Gördüğümüz kadarıyla Toprak Mahsulleri Ofisi de... Tabii, Mevlüt Bey bildiği için, olayı gayet güzel açıkladı -yani eline tutuşturulan bir kâğıdı okumadı, bu bakımdan da teşekkür ediyorum- ithalatı, buğday ithalatını da gayet güzel açıkladı. Türkiye, tamam, Rusya’dan buğday ithalatı yapabilir, onun dengesi doğru ama biz Rusya’ya domatesimizi satıyoruz, sebzemizi satıyoruz, meyvemizi satıyoruz.

Benim burada üzerinde duracağım bir olay var: Morfin oranını artırma çalışması. İşte, burada özel sektörden faydalanmamız lazım çünkü özel sektör burada kâr görürse kısa sürede ziraat fakültelerinin, üretme çiftliklerinin yaptığından daha iyi şeyler yapabilir. Özel sektörü teşvik edelim, böyle bir tavsiyem var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

Sayın Genel Müdürüm, sözü size vermeden önce kısa bir soru da ben sormak istiyorum.

Şimdi, sunumunuzda “2018 yılında, yüzde 47’si 1,1 milyon ton lisanslı depolar üzerinden elektronik ürün senedi olarak yapılmıştır buğdayda.” dediniz. Şimdi, bu ürün senetleri borsada işlem görüyor mu? Görüyorsa ne kadarı görüyor? Bunu daha sonra yazılı olarak takdim ederseniz sevinirim.

Sayın Genel Müdürüm, şimdi, sayın milletvekillerimizin sorularını dinlediniz, görüşlerini dinlediniz. Yanıtlamak üzere sözü size vereceğim, kısa, öz bir şekilde yanıtlarsanız memnun oluruz; yanıtlamadığımız soruları da yazılı olarak gönderebilirsiniz.

Buyurun.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum. Sayın vekillerime de ilgi ve katkıları için çok teşekkür ediyorum.

Hemen, buradan cevaplayabileceklerimi, notlarımı arz etmek istiyorum; kalanını da yazılı ve ayrıntılı olarak sayın vekillerimize ve sizlere takdim edeceğiz.

Tabii, Toprak Mahsulleri Ofisi bir regülasyon kurumu, piyasa düzenleme görevi var. Bununla ilgili de yaptığı faaliyetleri belli yöntemlerle yürütüyor. Şu anda bir politika belirlemiş durumdayız ve alım yöntemimizi birkaç kriterde topladık. Burada, bundan sonra en azından –bundan önce de mutlaka değerlendirmeler yapıldı ama- bir ürünü piyasadan alım dönemi başlamadan önce maliyet, enflasyon, kâr marjı, iç ve dış piyasa fiyatları dikkate alınarak belirlemeyi planlıyoruz ve bunu da son günlerde, iki hafta evvel mısır alımında uyguladık. Özellikle mısır alımında uyguladığımız fiyat, Türkiye dengesinde son derece yerinde oldu, birçok ilimizden bu konuda olumlu dönüşler aldık.

Bir diğer konu: Üretim devam ederken yani hasat devam ederken ithalat yapılmaması noktasında da bir kararımız bulunacaktır bundan sonra. Bu hassasiyeti paylaşıyorum, üreticilerin hasat döneminde –ithalattan- fiyatlarının gerilemesi istemiyoruz. Ve yine, hasattan en az on beş gün önce alım fiyatlarının açıklanması yönünde bir politika belirledik. Bu noktada alımlarımız üreticiyi tamamen korumaya ve kollamaya yönelik ve üretimlerini, verimlerini artırmaya, gelirlerini korumaya yönelik olacaktır.

Hemen buradan fındıkla ilgili olarak gelen soruyu cevaplamak istiyorum. Malumunuz, Toprak Mahsulleri Ofisinin görev alanında olan ürünler bellidir, başta hububat olmak üzere, işte, iki gün evvel bakliyat ürünleri ilave edildi ve kuru üzüm, fındık gibi ürünler de görev alanına girmektedir senesi içerisinde. Fındıkta bugüne kadar, 2006 yılından itibaren 4 kez Toprak Mahsulleri Ofisine görev tevdi edilmiştir ve görev verildiği yıllarda da Toprak Mahsulleri Ofisi fındık alımı yapmış, sonra da pazarlamıştır, piyasayı da regüle etmiştir. Bu görevin verilmesi hâlinde... Tüm hazırlıklar yapılmıştır; biz piyasayı sıkı bir şekilde takip ederek, fındık piyasasını, üreticilerin taleplerini takip ederek gerekli bilgilendirmeleri Bakanlığımıza sunuyoruz. Bu bilgiyi verdikten sonra...

Sayın Tuncer Vekilimizin lisanslı depoculukla ilgili “Türk tarımının tek gelişme yöntemi, yolu bu mudur? diye bir sorusu oldu. Konuşmamızda tabii, Türk tarımının geliştirilmesi için birçok yöntem var, bu da lisanslı depoculuk da bunlardan bir tanesidir. Çünkü imkânları vardır; ürünlerimizi sağlıklı, kaliteli muhafaza etme imkânı vardır, depolama maliyetlerinin düşüklüğü vardır. Dolayısıyla lisanslı depoculuk bizim için çok önemli, 2023 yılına kadar da 5 milyon tonluk bir hedef belirlemiş durumdayız.

“Un fiyatlarının yükselmesine TMO müdahale etti mi?” Elbette etti. Nasıl etti? 9 Ağustostan itibaren TMO stoklarındaki buğdayı piyasaya arz etmeye başladı sayın vekillerim ve ekim sonuna kadar 1.100 liradan, kasım ayında da 1.120 liradan olacak şekilde satışlarımız hâlen devam etmektedir. Un fiyatlarına buğday fiyatlarının yükselmesinin tesir etmesi noktasında bir haklı gerekçe söz konusu değildir. Daha sonrasında dış piyasadaki, iç piyasadaki, serbest piyasadaki un fiyatlarının yükselmesi ve buğday fiyatlarındaki artışlardan dolayı ithalat kararı alındı ve biz de 264 bin ton buğday ithalatını yaptık, şu anda nakiller de devam ediyor, gerektiğinde piyasaya sürmeye başlayacağız. Kaliteli ekmeklik buğdayı, sıfır gümrükle ithal edebiliyoruz.

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Genel Müdürüm.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – O zaman, soruları hemen “select” edeyim Sayın Başkanım.

“Stoklarımızdaki ürün ve mamuller bozulmuyor mu?” Son derece dayanıklı şartlarda muhafaza ediliyor. 2017, 2018 yılı mahsul satışlarımız var, öncelikle eski yılları satıyoruz. Depolarımızın dolu olması alım yapmamıza engel değil efendim.

Amasya’da 151 üreticiden toplam 3.298 ton buğday alımı yaptık, 3 milyon 130 bin TL de ödeme yapılmıştır; emanet alımı söz konusu değil. Detayları listeli olarak gelecektir efendim.

“Sakarya’da üreticinin ürettiği mısırın ne kadarını satın alıyorsunuz?” Çiftçi kayıt sistemine kayıtlı olan tüm mısır üreticilerimizin ürünlerini satın almaya hazırız ve bunu yapıyoruz. Hâlen, şu anda Sakarya bölgesi tüketim bölgesi olduğu için bizim fiyatların üzerinden özel sektör fiyatlandırıyor ve dolayısıyla bize mısır fazla gelmiyor.

“Rusya buğday ihracatını kısıtlamaya gidiyor.” diye sıklıkla telaffuz edildi. Bunu Rus makamlarıyla bizzat görüşerek teyit etmeye çalıştık, böyle bir şey söz konusu değil. Sadece Rus bir yazarın ifadesinden hareketle Türkiye’de böyle bir algı meydana geldi. Rusya’nın ihracatını sınırlandırması gibi bir uygulaması olmayacağı ifade edilmiştir.

Son olarak, lojmanlarla ilgili çok kısa bir cümle söyleyeyim: 433 adet lojmanımız boş duruyor Sayın Başkanım. Ancak bunların büyük çoğunluğu tamamen faaliyetimizi sonlandırdığımız tesislerde bulunmaktadır. Bunları da nakde dönüştürüp ekonomiye kazandırmak için bir çalışmamız söz konusudur. Hiçbir şekilde kiralanebilecek yerlerde boş lojman tutulması söz konusu değildir.

Çeltik çok dile getiriliyor bugünlerde. Efendim, çeltiğe 2017 yılında üretici ve üretici örgütleri talebi doğrultusunda müdahale edilmemiş, üretici fiyatlardan memnun olmuş. 2018’de de son bir iki hafta öncesine kadar fiyatlar son derece olumlu seyretmekteydi ancak nakit sıkıntısından dolayı tüccarın bir miktar alım yapmaması sonucu 2 lira civarına sadece luna çeşidi düşmüştür, diğer çeşitler, Osmancık ve baldo çeşitleri hâlen yüksektir. Biz TMO olarak belli bir enflasyon, maliyet, kâr marjı vesaire, fiyatları hesaplayarak fiyat vermemiz hâlinde pirinç, çeltik piyasasını regüle etmiş olmayız. Eğer -çok yakından takip ediyoruz- fiyatlarda düşme temayülü devam ederse de önlemini alacağız.

Bu arada -parantez içinde- çeltikte emanet alımlara başladık. Toprak Mahsulleri Ofisinin depolarını ücretsiz olarak üreticilerimize açtık yani “Şimdi satmayayım, ileride değerlendirildiğinde satayım.” diye düşünen üreticimiz olursa da depolarımızı kullanabilecekler. Üreticilerimize bunları duyurduk.

Sayın Başkanım, başka konular da not almıştım ama yazılı olarak takdim edeyim.

Saygıları sunuyorum. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Yazılı olarak yanıtlarsınız Sayın Genel Müdür.

Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Zeybek, bir saniye... Sayın Zeybek, geneli üzerinde zaten yeteri kadar tartıştık, konuştuk, şimdi oylamaya geçiyorum. Kusura bakmayın.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Hayır, hayır... 264 bin ton...

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürümüzün konuşmalarından, vermiş olduğu bilgilerden yeni bir soru, yeni bir tartışma yaratılmasını istemiyorum.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Efendim, bir soru soracağım, fiyatını soracağım. Kaç liradan ithal edildi?

BAŞKAN – Lütfen... Vermiyorum.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – 264 bin ton buğday ithal edildi.

BAŞKAN – Sayın Zeybek, vermiyorum, lütfen...

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Onu yazılı bize versin. Bunda ne var? Yani 264 bin ton buğday ithal edildiği söyleniyor. 1 ton buğday kaç liradan ithal edildi? Bunu yazılı olarak vermenizi rica ediyorum.

BAŞKAN – Peki ama Sayın Zeybek, şimdi Sayın Genel Müdürümüzün konuşmalarından sonra buradaki üyelerimize, sayın vekillerimize tekrar değerlendirme, tekrar soru sorma hakkı verirse bu işin önünü alamayız ve çıkamayız.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkan, nereden bilebilirdim ne kadar buğday ithal ediliyor?

BAŞKAN – Ama en çok sözü size verdik Sayın Zeybek. Geneli üzerinde o kadar konuştunuz, söz verdik, sözünüzü kesmedik. Lütfen... Geçiyorum.

Şimdi Toprak Mahsulleri Ofisinin 2015 yılı hesap dönemine ilişkin sonuç bölümünü okutup ibraya sunuyorum.

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2015 yılı sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç: Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2015 yılı bilançosu ve 149.738.794,83 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2016 yılı sonuç bölümünü okutuyorum:

ATİLA SERTEL (İzmir) – Başkanım, “Komisyonda oy çokluğuyla ibra edilmiştir.” diye geçerseniz iyi olur.

BAŞKAN – Böyle bir usul yok. Niye öyle?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Biz ibra etmiyoruz mesela.

BAŞKAN – Olabilir, zaten görüyoruz, çoğunluk burada ibra ettiğine göre...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Yani tutanaklara “oy çokluğuyla” dersiniz...

BAŞKAN – Öyle bir yöntem, öyle bir usul yok Sayın Sertel. Ya ibra edilmiştir ya ibra edilmemiştir.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bazı kuruluşları oy birliğiyle ibra ettiğimiz zaman bunu nasıl yapacaksınız?

BAŞKAN – Yok, buradaki usul, buradaki yöntem bu şekilde; “ibra edenler... İbra etmeyenler...” O zaman, izlemeyi, gündemden çıkartmayı da ona göre değerlendirelim.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç: Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2016 yılı bilançosu ve 172.413.638,72 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait üst komisyon toplantısı tamamlanmıştır. Tüm katılımcılara teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm, teşekkür konuşması için size söz veriyorum. Kısa bir konuşma yaparsanız...

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum. Ben de Toprak Mahsulleri Ofisi olarak sayın vekillerimizin burada dile getirmiş olduğu hususlarda Bakanlığımızın politikalarına uygun olarak ve ülkemiz üreticilerinin, çiftçilerimizin menfaatleri doğrultusunda sonuna kadar büyük bir hassasiyetle, özveriyle çalışmalara devam edeceğimizi arz ediyorum.

Saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Çalışmalarınızda başarılar diliyorum, işlerinizde kolaylıklar diliyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, toplantımıza Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam edeceğiz.

Toplantıya on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.05

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 13.20****BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)****BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat ŞATIROĞLU (İstanbul)****SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)****KÂTİP: Yavuz SUBAŞI (Bahkesir)**

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepimiz hoş geldiniz.

27’nci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı’nın 4’üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2.- Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün (TİGEM) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN - Bugünkü birleşimimizin ikinci oturumuna Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle başlıyoruz.

Sayın Yönetim Kurulu Başkanımızdan başlamak üzere toplantımıza katılan temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Kurum temsilcileri kendilerini tanıttı.)

BAŞKAN – Şimdi sunumunu yapması için sözü Sayın Genel Müdüre veriyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayıştay Grup Başkanı ve uzman denetçileri, Strateji ve Bütçe Başkanlığımızın, Hazine ve Maliye Bakanlığımızın ve Bakanlığımızın kıymetli temsilcileri; Genel Müdürlüğümüzün 2015 ve 2016 yılları hesap ve işlemlerine ait Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyon toplantısına hoş geldiniz diyor, şahsım ve kuruluşum adına saygılar sunuyorum.

Ekranda da görüldüğü üzere TİGEM’in tarihçesine bir bakacak olursak 1300’lü yıllarda Osmanlı ordusunun at, et ve gıda ihtiyacını karşılamak üzere “Çiftlikatı Hümayunlar” şeklinde kurulmuştur. Daha sonra, cumhuriyetin ilk yıllarında modern tarım tekniklerinin uygulanmasıyla “Devlet Ziraat İşletmeleri” şeklinde görev almıştır. 1938 yılında da ordunun ve halkın gıda ihtiyaçlarını karşılamak üzere “Zirai Kombinalar” şeklinde görevine devam ettikten sonra, 1950 yılında “Devlet Üretme Çiftlikleri” adı altında misyonunu tamamlamış, 1984 yılında da şu anda bulunduğumuz “TİGEM” adı altında Hara ve İnekhaneler ile Devlet Üretme Çiftliklerinin aynı çatı altında kurulmasıyla yapısını tamamlamıştır. Aşağı yukarı 3 milyon 274 bin dekar arazide 17 işletmeyle şu anda faaliyetini sürdürmektedir.

TİGEM sahip olduğu gen kaynakları, deneyimi ve teknolojiyle ülkemiz için sertifikalı tohum üretiminde önemli bir kuruluştur, bitkisel üretim kısmında sertifikalı tohum üretimi önemli misyonlarından bir tanesidir. Buğday gibi stratejik önem taşıyan ürünlerin tohumculuğunun gelişmesi ve kullanımının yaygınlaştırılması kuruluşumuzun yakın dönemde daha çok yoğunlaşmayı hedef aldığı alanların başında gelmektedir. Bitkisel üretimde 26 çeşit buğday, 8 çeşit arpa, 3 çeşit tritikale, 1 çeşit yulaf ile toplam 38 çeşit hububat tohumu üretimi yapılmaktadır. 2017 yılında 148 bin ton olarak gerçekleştirilen sertifikalı hububat tohumu dağıtımının 2018 yılında 170 bin tona çıkarılması hedeflenmiştir.

Aynı zamanda özel sektörle iş birliği yaptığı çalışma alanları vardır. Kuruluşumuz, ülke tohumculuğunun bitkisel üretimin bütün dallarında gelişmesi için tüm imkânlarını özel sektör ile araştırma kuruluşlarının hizmetine sunmaktadır. 2018 yılında özel sektör tohumculuk firmalarıyla yaklaşık 65 bin dekar arazide yonca, hibrit ayçiçeği, hibrit mısır, patates, pamuk ve sebze tohumları ile meyve fidanı üretimi yapılmıştır.

Sebze tohumculuğu da önemli çalışma alanlarından bir tanesidir. Özellikle yerli sebze tohumculuğunun geliştirilmesi, yerli sebze tohumculuğu ihtiyacının Türkiye’deki imkânlarla sağlanması amacıyla proje 2018 yılında uygulamaya konulmuş ve üretim çalışmaları başlatılmıştır. Proje kapsamında önümüzdeki beş yıllık süreçte domates, hıyar, biber, patlıcan ve kavun çeşitlerinde 240 yeni hat ile 17 yeni çeşidin elde edilmesi hedeflenmiştir.

Yerel tohumlarla ilgili önemli bir çalışması vardır. Ata tohumlarının gelecek kuşaklara aktarılması, biyoçeşitliliğin korunması amacıyla 2018 yılında Bakanlık tarafından muhtelif illerde yerel tohum buluşması programları düzenlenmiştir. Çiftçilerimiz tarafından endemik bitki türüne ait tohumlar Türkiye Tohum Gen Bankasına bağışlanmıştır. Bu çeşitlerin şu anda kurumumuz tarafından çoğaltılarak ilerleyen dönemlerde pazarla buluşması ve tüketiciyle bu ürünlerin buluşması söz konusu olacak şekilde projeler yürütülmektedir.

Aynı zamanda hayvancılık da önemli misyonlarımızdan birisidir. Damızlık hayvan üretimi, ıslahı ve satışıyla ilgili çalışmalarımız var bildiğiniz gibi. 14 tane işletmemizde 5 ırkla damızlık sığır yetiştiriciliği faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. İşletmelerimizi uluslararası standartlara uygun hâle getirmek, işletmelerimizin etkin ve sürdürülebilir olmasını sağlamak ana hedefimiz olarak tespit edilmiştir. Damızlık sığır varlığımız son dokuz yılda 17 bin baştan 32 bin başa, damızlık sığır dağıtımımız ise 4 bin baştan 7 bin başa çıkarılmıştır. Sultansuyu İşletmemizde 2012 yılında Sperma Üretim Merkezi hizmete açılmış, yıllık ortalama 220 bin doz sperma üretim kapasitesinin 2019 yılında 1 milyon doza çıkarılması hedeflenmiştir.

Diğer önemli çalışma alanlarından bir tanesi olan küçükbaş hayvancılıkta koyun yetiştiriciliğine bakacak olursak: Damızlık koyun yetiştiriciliği 9 işletmemizde 10 ırkla sürdürülmektedir. 2009-2017 yılları arasındaki yatırımlarıyla 103 bin baş olan damızlık koyun varlığımız 170 bin başa çıkarılmıştır. Yıllık ortalama 10 bin baş damızlık koyun dağıtımı gerçekleşmektedir. 2018 yılında 15 bin baş olarak hedeflenmiştir. 2019 yılında da 22 bin başa çıkarılması hedeflerimiz arasındadır. “300 Koyun Projesi”yle alakalı olarak 2018 yılında Üretici Şartlarında Sözleşmeli Küçükbaş Hayvancılık Projesi uygulamaya konulmuştur. Proje kapsamında bugün itibarıyla 26 bin küçükbaş hayvanın Ziraat Bankası tarafından kredilendirme çalışması devam etmektedir. Türkiye Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği ve TİGEM tarafından üreticilere damızlık koyun tedarikiyle ilgili sözleşme imzalanmıştır. Projenin uzun dönemli faydasına bakacak olursak projede ülkemizde atıl kalan mera alanlarının üretime kazandırılması, boş olan hayvan barınaklarının tam kapasiteyle kullanımının sağlanması, ülkemiz küçükbaş hayvan varlığının artırılması ve kırsalda yaşayan insanlara yeni istihdam sağlanması hedefler arasındadır.

Keçi yetiştiriciliği de son zamanlarda önemli bir konu hâline gelmiştir. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de keçi ve keçi ürünlerine olan talebin yükselmesiyle birlikte yoğun bir şekilde artan damızlık keçi taleplerini karşılamak amacıyla Ceylanpınar işletmemizde 2013 yılında başlatılan Halep ırkı damızlık keçi yetiştiriciliği bugün itibarıyla 3 bin baş hayvan varlığıyla faaliyetlerini sürdürmektedir.

Safkan Arap atı yetiştiriciliği: 3 işletmemizde safkan Arap atı yetiştiriciliği yapılmaktadır. Ülkemiz, yarış sahalarında koşan ve şampiyonluklar kazanan safkan Arap atlarının büyük çoğunluğunu yetiştirmiş ve dünyada haklı bir üne kavuşmuştur bu konuda. TİGEM atıcılık sektörüne her yıl ortalama

250 baş yarış atı kazandırmaktadır. TİGEM yetiştirmesi atlar, yarış otoritesi tarafından dağıtılan toplam prim ve ikramiyelerin yüzde 33'ünü kazanmış durumdadır. Arap atının geniş kitlelere etkin bir şekilde tanıtılması, at ve biniciliğiyle ilgili toplumsal bilincin geliştirilmesi amacıyla kurulan Arap atı tanıtım ve hipoterapi merkezlerinde eğitim faaliyetleri devam etmektedir.

Gen kaynaklarını korumak gibi bir misyonumuz da var bilindiği üzere. Şanlıurfa Ceylânınar ve Konya Altınova işletmelerinde Asya ceylânı yetiştiriciliği yapılmaktadır, toplam 1.015 baş sayısına ulaşmıştır bugünkü değerleri. Eskişehir Anadolu işletmemizde Ankara tiftik keçisi yetiştiriciliği yapılıyor, 1.583 tane başımız var orada da. Bursa Karacabey ve Sivas Ulaş işletmesinde de Kangal ve Akbaş çoban köpek yetiştiriciliği yapılmaktadır, şu anda sayısı 154 baş kadardır.

Yatırımlar ve projelerimize baktığımız zaman, 2009 yılında 210 bin dekar olan sulu tarım arazimiz 4 kattan daha fazla artırılarak 942 bin dekara çıkarılmıştır. Sulu tarım alanları modern basınçlı sulama sistemiyle sulanabilir bir duruma getirilmiştir. Mekanizasyonunun tamamı en ileri teknolojilerle yenilenmiştir. Tarımsal tesis kapasitemiz artırılmıştır. Sertifikalı tohum üretiminde uluslararası standartlara ulaşılmıştır.

Uzun süreli kiralamalara gelecek olursak, bilindiği üzere işletmelerimizde 2009-2015 dönemi içerisinde yürütülen çalışmalar neticesinde kuruluşumuzun toplam 37 işletmesinden 20 işletmesi özel sektör firmalarının kullanımına açılmıştır. Toplam arazi varlığının sadece yüzde 9,2'sini teşkil eden bu işletmelerde kiralama öncesi 1.190 olan personel istihdamı bugün itibarıyla 3.541'e çıkarılmıştır. 2017 yılı sonu itibarıyla 855 milyon TL yatırım yapılmıştır. Bu işletmelerde tarımsal üretimlerde önemli artışlar kaydedilmiştir.

Sudan projesinin de bilindiği üzere kurumumuz tarafından çalışmaları yürütülmektedir. Türkiye ve Sudan arasında tarımsal üretimin ve ticaretin artırılması amacıyla ikili tarımsal iş birliği ve ortaklığına ilişkin anlaşma uygulamaya konulmuştur. Bu kapsamda, yüzde 80 TİGEM, yüzde 20 Sudan Tarım Ormancılık Bakanlığı ortaklığında Türk-Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Anonim Şirketi kurulmuştur. Sudan'da 12.500 hektar alanda örnek çiftlik kurulması ve 780.500 hektar tarım arazisinin Türk girişimcilerinin yatırımlarına açılmasıyla ilgili çalışmalar başlatılmıştır. Burada, özellikle ithal ettiğimiz ürünlerle ilgili üretim yapılması ve ithalatın düşürülmesi planlanmıştır. Özellikle pamuk, soya, susam gibi ürünleri düşünüyoruz bu kapsamda.

Kuruluşumuz iktisadi devlet teşekkülü olmanın gereklerine uygun olarak ülkemizin sertifikalı tohum ve üstün vasıflı damızlık ihtiyacının önemli ölçüde yurt içi üretimlerinden karşılanması, tarımsal üretimin tüm alanında en ileri tarım tekniklerinin uygulanması ve modern tarımsal teknolojilerin kullanılması noktasında imkânlarını en üst düzeyde seferber etmiştir, önümüzdeki dönemde de bu imkânları daha da artırma arzusu içerisinde.

Bu duyularla sözlerime son verirken KİT Komisyonu Başkan ve üyelerine, Sayıştay Grup Başkanı ve uzman denetçilerine, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı temsilcilerine, Bakanlığımızın mensuplarına teşekkürlerimi arz eder, toplantımızın ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesi dileğiyle saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi önerilerin görüşmelerine başlıyoruz.

Kurumun 2015 yılında 3 öneri, 2016 yılında 4 önerisi bulunmaktadır.

2015 yılının 1 no.lu önerisi ile 2016 yılının 2 no.lu önerisi ve 2015 yılının 2 no.lu önerisi ile 2016 yılının 3 no.lu önerisi aynı mahiyettedir. Bu sebeple bu öneriler birlikte görüşülecektir.

Şimdi 2015 yılının 1 no.lu önerisiyle aynı mahiyette olan 2016 yılına ait 2 no.lu öneriyi okutuyorum.

Buyurun:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – “Öneri 1: TİGEM’in finansman yükünün hızla yükseldiği dikkate alınarak daha etkili bir fon yönetimi politikası izlenmesi ve gereksiz kredi kullanımından kaçınılarak yıllık kredi kullanımının o yılki kredi geri ödemelerini aşmamasını sağlayacak tedbirlerin alınması.”

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – TİGEM tarafından 2016 yılı içerisinde etkili bir fon yönetimiyle kredi borçlarının azaltılmasına yönelik gerekli tedbirler alınmış, bunun neticesinde 2016 yılı sonu itibarıyla 495 milyon TL olan kredi borcu 2017 yılı sonu itibarıyla 342 milyon TL’ye, kredi maliyeti de 60 milyon TL’den 44 milyon TL’ye düşürülmüştür. Hâlihazırda kredi borcumuz -her geçen gün miktarı değiştiği için son durumu ben size söyleyeyim- 327 milyon TL -bugün itibarıyla- olup bununla ilgili bir sürü çalışmalar yapıyoruz. Elimizdeki nakdin kredi borçlarında kapanması, bekleyen stokların paraya çevrilmesi, bazı ödemelerin özel sektör firmalarında bir miktar gecikmesiyle ilgili çalışmalar yapıyoruz. Bu kapsamda şu an 327 milyona düşürmüş vaziyetteyiz. 2018 yılı kredi maliyetinin 60 milyon TL seviyesinde tahakkuk edeceğini hesap ediyoruz. Önümüzdeki dönem de kredi maliyetlerimizin düşürülmesi için azami hassasiyet gösterilmesine devam edeceğiz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Öneri üzerinde söz almak isteyen üyemiz var mı?

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Şimdi, kredi maliyetlerini düşürmeye yönelik faaliyetiniz desteklenir yani doğrudur. Hangi bankalardan kredi kullandığınız ve şu dönemde de faizlerin artışının TİGEM’i nasıl etkileyeceği noktasında da bize bilgi verirsiniz... Nasıl kredi maliyetlerini düşüreceksiniz, onu da merak ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, bunları yazılı olarak da verebilirsiniz, şu anda hemen sözlü yanıtlamak durumunda da değilsiniz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ama konu üzerinde konuşulurken bir açıklarsa...

BAŞKAN – Tabii, tabii, verebileceği bir yanıt varsa versin tabii ki.

ATİLA SERTEL (İzmir) - ...bence yararlı olur madde açısından.

TAMER DAĞLI (Adana) – Onu bilemez ki... Fiyatlaması uygunsa o zaman onu değerlendirirler.

BAŞKAN – Buyurun.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – Şimdi, bankaların kredi kullanım oranlarını... Değişik bankalardan değişik oranlarımız var; “Türk Ekonomi Bankasından oran yüzde 31,2, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kamu Kurumsal Şubesinden yüzde 32, Alternatif Banktan yüzde 31,9, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kamu Kurumsal Şubesinden 5.2” gibi liste bir sürü devam ediyor bu şekilde, oranlarımız var.

BAŞKAN – Yazılı olarak verebilirsiniz Sayın Genel Müdürüm.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – Tabii, tabii.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – 5,2 derken... Yıllık mı?

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – Tarımsal kredi.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Hayır, hayır, kullanılan kredinin yüzdesini söylüyor, faiz oranını söylemedi Genel Müdürümüz, yanlış anlaşılmasın.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Faiz oranı olmaz zaten, yüzde 31, 2 faiz olmaz yani.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞIN IŞIKGECE – Yok, yok faiz oranı değil, tarımsal kredi.

Şöyle: Bu şekilde liste uzun bir şekilde devam ediyor ama bizim şu anda çizmeye çalıştığımız yön, elimizdeki nakdin kredi borçlarında kullanılmak suretiyle kapatılması, elimizde boş yere duran stokların bir miktar kontrolden geçirilerek nakde çevrilmesi ve... Şu anda çünkü ürünün fiyatının artmasından daha önemli olan, kredi faiz oranlarının yüksek olmasından dolayı stok tutmanın maliyetinin çok yüksek olması şu anda. Bunun farkındayız. Dolayısıyla, stok tutmanın alternatif maliyetinin yüksek olduğunu görerek elimizdeki stokları bundan üç ay sonra, beş ay sonra üzerlerine yüzde 5, 7, 8 zamlar gelecek olsa bile paranın kullanım oranı çok yüksek olduğu için nakitleri hızla kredi borçlarımızı kapatmaya yönelik olarak kullanıyoruz, elimizdeki bütün ürünleri bu şekilde değerlendiriyoruz, nakdimizi de bu yönde değerlendiriyoruz. Dolayısıyla, son aylarda bu şekilde hızlı yaptığımız çalışmalarla ve tasarruf tedbirlerinin de devreye konulmasıyla birlikte aşağı yukarı 387 milyon olan rakamı şu an 327'lere indirdik, yılbaşı itibarıyla 200'lü rakamlara ulaşmak gibi kendimize bir hedef koyduk, işletme müdürlerimizle toplantılar yaptık; bu konuyla ilgili çok derin çalışmalar içerisindeyiz. Daha rakamsal bir boyut eklemek gerekirse biz rakamları da hazırlayıp size hemen göndeririz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Çok teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Genel Müdürüm.

Başka söz isteyen yok.

Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım, buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, 2016'da 495 milyon lira olan borç 2017'de 342'ye düşünce biz 2017 yılı raporundan bu öneriyi çıkarmıştık. Şu anda Sayın Genel Müdürümüzün ifadesinden bir iyileşme olduğunu ama yine Genel Müdürümüzün söylediklerinden de tablonun değişken olduğunu anlıyoruz, izlenmesi gerekir diye teklif ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 2015 yılının 2 no.lu önerisiyle aynı mahiyette olan 2016 yılının 3 no.lu önerisini okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – “Öneri 2: Ceylânpınar tarım işletmesi arazileri üzerindeki işgallerin önlenmesi amacıyla çıkarılan ve 5543 sayılı İskân Kanunu'nun geçici 4'üncü maddesinin (2)'nci ve (4)'üncü fıkralarını değiştiren, 29/5/2013 tarih ve 28661 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6486 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesi hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili sürecin titizlikle takip edilmesi.”

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞIN IŞIKGECE – 29 Mayıs 2013 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan, 5543 sayılı İskân Kanunu'nun geçici 4'üncü maddesinin (2)'nci ve (4)'üncü fıkralarını değiştiren 6486 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde mülkiyeti TİGEM'e ait olan 140.299 dekar taşınmazın hak sahipliği tespit edilen göçer ailelerinin iskânı için bedelsiz olarak tahsis edilmesi, hak sahiplerinin iskânı için belirlenen arazide tüm ifraz, tevhit ve bunlara bağlı gerekli her türlü işlemlerin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne yerine getirilmesi, hak sahibi ailelere iskânen verilecek taşınmazların teslimini takiben üç ay içerisinde göçer ailelerin bulundukları arazilerin Ceylânpınar işletmesi yetkililerine teslim edilmesi hükme bağlanmıştır.

TİGEM tarafından göçer gruplarının iskânı için Ceylânpınar işletmesinden 140.299 dekar arazi 2014 yılı Ocak ayı itibarıyla Maliye hazinesine devredilmiştir. Şanlıurfa Kadastro Müdürlüğünce 100'er dekarlık toplam 676 adet tarla vasıflı parsel üretilmiş ve tescilleri yapılmıştır. 5 adet yerleşim bölgesinde 1.067 adet imar parseli oluşturulmuş ve tescil işlemleri yapılmıştır. Valilik tarafından belirlenen hak sahiplerine parsel yerlerini belirtir kura çekimleri yapılmıştır. Şanlıurfa Valiliğine defaatle yazılan yazılarda, İskân Kanunu'nun geçici 4'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrasının gereği tapuları teslim edilen göçer ailelerinin işletme arazileri üzerindeki ev, baraka, ahır ve benzeri müştemilatın valiliklerince ivedilikle yıktırılarak Ceylânpınar işletmesine teslimi talep edilmiştir.

Son olarak, Ceylânpınar Kaymakamlığıyla yapılan görüşmelerde mülkiyeti Genel Müdürlüğümüze ait olan, göçer ailelerin iskânı için Maliye hazinesi adına tescili yapılan taşınmazlardan 674 adet göçer aile temsilcisine ve bireyleri adına birer arsa ve tarla vasıflı toplam 1.336 adet taşınmaz, hisse miktarları oranına göre düzenlenen temlik cetvellerine istinaden, 5543 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesi (1)'inci fıkrası gereğince tescillerinin yapıldığı, bu ailelerden 567 aile temsilcisi veya bireyinin başvurduğu ve birer arsa ve tarla vasıflı toplam 1.188 adet taşınmazın tapu senetlerinin bu ailelere verildiği, geriye 80 aileye henüz tapularının teslim edilmediği belirtilmiştir.

Göçer konusunun yerinde görüşülmesinin sağlanması amacıyla KİT Komisyonu Başkanı başkanlığındaki Komisyon üyelerinin 6-8/4/2018 tarihleri arasında Ceylânpınar işletmesine bir çalışma programı düzenlenmiştir. Anılan program kapsamında Şanlıurfa Valiliği ve göçer aileleriyle göçer sorununun çözümüne ilişkin görüşmeler yapıldı. Genel Müdürlüğümüz tarafından konuya ilişkin gerekli takip ve çalışmaları titizlikle yapıyoruz.

Bu arada göçerlerin işletmemize verdiği zararlarla ilgili olarak maddeleri sıralamak istiyorum. Göçerlere ait hastalık taşıyabilen hayvanlar nedeniyle işletmede 15 bin büyük ve 80 bin küçükbaşla sürdürülen damızlık hayvan yetiştiriciliği tehdit altında bulunmaktadır. 250 bin dekar otlakiyei işgal etmeleri nedeniyle işletmenin damızlık koyun varlığında artış sağlanamamaktadır. Hasat alanlarında da otlatma nedeniyle sertifikalı tohum üretimini olumsuz yönde etkilemektedir bu durum. Aşırı otlatmayla toprak yapısı bozulmaktadır. Hasat sonrası bitki sapları göçerler tarafından âdetâ talan edilmekte, işletme hayvancılığının ihtiyacı karşılanmasında sıkıntı yaşanmaktadır. Göçer hayvanları tarafından etkili alanlar sürekli taciz edilmekte, ekonomik kayıplara neden olmaktadır.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, siz nereden okuyorsunuz?

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN İŞIKGECE – İlave bir metin var elimde, size vermemiştik onları herhâlde.

BAŞKAN – Şimdi, metni okumanız lazım yanıt olarak.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN İŞIKGECE – Ben okudum, bu ilaveyi de arz ederim.

BAŞKAN – Peki. Güncel bilgi herhâlde, onun için sundunuz.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN İŞIKGECE – Evet.

BAŞKAN – Daha sonra, geneli üzerinde konuştuğumuz esnada söyleyebilirsiniz söylemek istediğiniz ilave konuyu.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Epey bilgi aldık Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sakıncası yok canım, her şey şeffaf yani.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Olur mu? Mesela hayvancılığımızın niye tehlike altında olduğunu öğrendim.

TAMER DAĞLI (Adana) – Biliyordun zaten Sayın Tuncer.

BAŞKAN – Sen biliyorsun, bizim bir şeyimiz yok.

Tamamladınız mı Sayın Genel Müdürüm? Teşekkür ederim mi?

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – Evet.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Öneri üzerinde söz almak isteyen üyemiz var mı?

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Siz Sayın Genel Müdürü susturmasaydınız gerçekten bu kangren olmuş sorunun hangi boyutlara geldiğini daha açıklıkla öğrenmiş olacaktık. Bu yaklaşık otuz yıllık bir sorun ve orada işgal var, işgalin ötesinde yani çadırlarla başlayan şeyin konutlaşmaya yönelik... Bunun ivedilikle çözülmesi gerekli. Yani TİGEM burada sadece toprak kaybetmemiş anladığım kadarıyla, TİGEM burada kendi hayvan ıslahının ve neslin üretilmesi noktasında da tehlikeye düşmüş ve bu kangren TİGEM’i çok rahatsız ediyor. Yani biz kuruluştan yanayız bu konuda. Bu kuruluşun Türkiye’de tarım açısından, üretim açısından önemli bir kuruluş olduğunu, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün bu konuda iktidar tarafından desteklenmesini talep ediyorum ben iktidar yetkililerinden. Yani Genel Müdür burada çok açıklıkla bu konuyu gündeme getirdi. Bence bunu biz yazılı olarak kendisine sormuş olalım, bu konu nasıl çözümlenmedi, niye çözümlenemiyor, bu konuda da siyasi iktidarın bir kez daha oturup düşünmesi lazım çünkü bu çözümlenmezse TİGEM açısından çok büyük zarara yol açacağı ve Türk tarımcılığı açısından da zarara yol açacağı açık, aşikâr. O noktada da sizin KİT Komisyonu Başkanı olarak, bizlerin de KİT Komisyonu üyeleri olarak uyarı vazifemizi yapmamız gerektiğini düşünüyorum. Yani burada iş size düşüyor, iktidar partisine ve sizin yardımcınıza düşüyor, yardımcınız olan Milliyetçi Hareket Partisine düşüyor. Beraber bu işi getirin, bu işi çözelim yani birlikten kuvvet doğar. Bizim de bu konuda TİGEM’in yanında olduğumuzu belirtmek isterim.

Teşekkür ederim.

İzlenmeli bu konu ayrıca yani gündemde kalmalı. Ayrıca gerçekten...

BAŞKAN – Sayıştayın da görevini aldınız Sayın Sertel, teşekkür ediyoruz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Yani hayır, izlenmeli, ben kendi önerimi söylüyorum. Tabii, Sayıştayın kendi konumu var, ben kişisel düşüncemi söylüyorum.

BAŞKAN – Sayıştayın da söyleyecek bir sözü vardır.

Teşekkür ediyorum Sayın Sertel.

Başka var mı söz almak isteyen? Peki.

Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, kısa, iki dakikalık bir...

BAŞKAN – Gerek yok, hemen görüşünüzü alalım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sadece bir dakika alacak o zaman Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Görüşünüzü alalım, yoruma gerek yok burada.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Yorum değil, raporumuzdan. Bir dakikalık bir dikkatinizi çekmek istiyorum.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Başkanım, Aydın’a mı döneceksiniz?

BAŞKAN – Ben buradayım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, 24/11...

BAŞKAN – Sayın Sertel, biz zaten icracı olan ilgili kurumun Genel Müdüründen gerekli, detaylı, şeffaf bir şekilde bilgiyi aldık.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ama Sayıştayın önerisi belki önemli.

BAŞKAN – Sayın Sayıştayın önerisini de zaten raporda görüyoruz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Başkanım, dinlemeden kesiyorsunuz, belki çok önemli.

BAŞKAN – Konuyu da biliyoruz, detaylı olarak biliyoruz Sayın Sertel, siz de söylediniz. Sadece Sayıştaydan konuyla ilgili gündemde mi, izlemeye mi kalması konusunda görüşünü istiyoruz, bu kadar.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Gerekçesiyle isteyelim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, netice alınıncaya kadar gündemde kalması gerektiğini düşünüyoruz.

İzin verirseniz sadece bir dakika sürececek bir açıklamam var.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, son KİT Komisyonunu yani bundan önceki KİT Komisyonumuzu 24 Kasım 2016’da yaptık. O zaman valilikten gelen görevliler işin bittiğini söylediler, neredeyse konu bitti, çıkaralım noktasına gelmişti. Geldiğimiz durumda, 2013 yılında bir kanun çıkıyor, 2014 yılında bu kanunun öngördüğü 142 bin dönüm arazi hazineye devrediliyor. Genel Müdürlüğün yazdığı 24/7/2017 tarihli yazıdan da tapuların dağıtıldığı belirtiliyor yani bu yazıda belirtiliyor. Yani budan daha önce tapular dağıtılmış olabilir. Bu durumda kanun gereği üç ay içerisinde göçerlerin TİGEM arazilerinden çıkarılarak TİGEM’e devri gerekiyor. Gecikilmiş bir durum var, kanunun uygulanmasında bir gecikme var. Ben bu gerekçelerle gündemde kalmasını istemiş oldum.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 2015 yılının 3 no.lu genel önerisini okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 3: Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin yerine getirilmesine azami özen gösterilmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Teşekkür ederim.

Kurumun 2016 yılına ait 1 no.lu önerisini okutuyorum, buyurun:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1: Ticari esaslara ve piyasa şartlarına tabi olarak verimlilik ve kârlılık ilkeleri doğrultusunda faaliyetlerini yürüten ve 5488 sayılı Tarım Kanunu’nda öngörüldüğü gibi kurumsal bir yapı içinde tarımsal teknoloji ve mekanizasyonu kullanarak modern tarım işletmeciliği yapmak ve ülke tarım sektöründe öncü bir rol oynamak görevini üstlenmiş olan TİGEM’in, 5488 sayılı Tarım Kanunu’nun 19’uncu maddesi gereği Bakanlar Kurulu kararları ile uygulamaya konulan tarımsal destekleme ödemelerinden faydalandırılması için ilgili merciler nezdinde girişimde bulunulması.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – Tarım Kanunu’nda herhangi bir engel olmamasına rağmen her yıl için çıkarılan Bakanlar Kurulu kararında tarımsal desteklemelerden kamu kurum ve kuruluşlarının yararlanamayacağı şeklinde düzenleme yapılmıştır. Bu düzenleme nedeniyle geçmiş yıllarda TİGEM hiçbir tarımsal destekleme ödemelerinden yararlanamamıştır. TİGEM’in tarımsal desteklemelerden yararlandırılması hususunda bakanlığımız nezdinde girişimlerde bulunulmuş, yapılan şifahi görüşmeler sonucunda bakanlığımıza gönderilen 11/4/2018 tarihli yazımızla 2018 yılı için destekleme kararnamesinde gerekli değişikliğin yapılması talep edilmiş, alınan cevabi yazıda konunun Tarımsal Destekleme Ve Yönlendirme Kurulunda değerlendirilmesinin uygun olacağı belirtilmiş ancak söz konusu kurulun 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı KHK ile kaldırılması sonucunda talebimiz değerlendirmeye alınamamıştır. Tarımsal destekleme ödemelerinden yararlandırılması durumunda, TİGEM tarafından tarım sektörünün en önemli girdilerinden olan sertifikalı tohum ve üstün vasıflı damızlık üretim maliyetleri düşürülerek piyasaya daha uygun fiyatla arz edilmesi sağlanacak. Ülkemiz tarım sektörüne sunduğu hizmetlerde etkinliğin artırılması için ihtiyaç duyulan altyapı yatırımları öz kaynaklardan finanse edilebilecek. Serbest piyasa koşullarında gerçek kârlılığı, belirlenecek sektör içerisindeki performansı gerçekçi olarak ölçülebilecek. Ülkemizde sertifikalı tohum ve damızlık piyasa fiyatlarının belirlenmesinde etkin rol alması sağlanabilecektir. TİGEM’in tarımsal destekleme ödemelerinden yararlandırılması konusu Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından da uygun görülmekte. Konuyla ilgili bakanlığımız nezdinde görüşmeler devam etmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Genel Müdürüm.

Öneri üzerinde söz almak isteyen? Var.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – TİGEM görev zararı alıyor değil mi?

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – Hayır, almıyor.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Yani şu andaki iç piyasadaki satışlarla ilgili görev zararı...

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – Almıyor.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, ne olur, raporumuzda yer almayan, niçin destek gerektiğini 5 madde hâlinde bir dakikada size ileteceğim efendim.

BAŞKAN – Peki.

Siz de yazılı olarak verebilirdiniz.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, daha çok uygun olabilir.

BAŞKAN - Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Şimdi, ekonominin kurallarına göre çalışmak üzere kurulmuş olan TİGEM'in faaliyet gösterdiği piyasada aynı durumdaki özel sektör işletmelerinin faydalandığı desteklerden faydalanamaması sektörde TİGEM aleyhine haksız rekabet oluşmasına yol açmaktadır. TİGEM 2015 yılında 79,9 milyon lira, 2016 yılında 91,1 milyon lira, 2017 yılında da 59,3 milyon lira dönem zararı yapmış, yine TİGEM'in 1,5 milyar lira olan esas sermayesi 12/11/2015 tarihinde 1 milyar 750 milyon liraya, 28/12/2016 tarihinde de 2 milyar 80 milyon liraya çıkarılmış. Yani TİGEM'İN zararları sermaye artırımlarıyla karşılanmıştır. Bizim tahminlerimize göre TİGEM'in alması gereken tarımsal destek miktarı, dönem zararlarından daha fazladır. Eğer TİGEM hak ettiği tarımsal desteği alabilse kâra geçecektir. TİGEM'in zararlarını Hazine'den sermaye artırımları şeklinde karşılamak yerine destekleme kapsamındaki ürünler üzerinden üretimlerine bağlı olarak tarımsal desteklemeden faydalandırmanın, ne kadar çok üretirse o kadar çok destek alacağı için üretimi artırıcı bir etkisi de olacaktır. Zarar eden bir TİGEM'in örnek olmasında zorlukla karşılaşılmaktadır. Eğer TİGEM'in hak ettiği şekilde tarımsal desteklerden faydalandırılırsa zarar yerine kâr edecek, böylece çalışanların moral motivasyonu düzelecek, kâr eden bir TİGEM örnek olma görevini daha iyi yerine getirebilecektir.

Efendim, dünyanın her yerinde tarım destekleniyor. Şu anda TİGEM'in destek almaması nedeniyle desteklerimiz tam olarak görünmüyor. Eğer TİGEM desteklerden faydalanırsa Türkiye'nin tarımı daha çok desteklemiş olduğu orta yere çıkacak.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm -Sayın Bakan Yardımcım da burada- bu konu önemli hakikaten, bu konunun üzerine eğilelim. Yaşanan bu durumu çözme adına bir irade gösterelim birlikte. Bize düşen bir şey olursa biz de hazırız tamam mı Sayın Genel Müdürüm, Sayın Bakanım?

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – Teşekkürler.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Çelik.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Tabii, bence, TİGEM tarımın laboratuvarı özelliği taşımalı. Bence “Çok kâr edeceğim.” şeyine de girmesi gerekmiyor. Örneğin Afrika'da arazi kiralınması inanılmaz önemli bir proje. Yani Afrika'da Çin var, Amerika var, Avrupa Birliği ülkeleri var, bir de Türkiye var; bu bizim en önemli gücümüz, özelliğimiz. Bence “Kâr edeyim.” falandan ziyade, damızlığın, tohumların yerli olması, tarımın laboratuvarı olması... Sayın Bakan Yardımcım da Antalya'yla bağlantısı olduğu için biliyor yani tarımda Antalya özel sektörde çok güçlü, çok öncü. Yani kâr eden bir TİGEM'den, desteklenmesi gereken bir TİGEM'den daha değişik, işte, TİGEM'in araştırmalarının desteklenmesi gibi bir alana yönlendirilmesinin çok daha iyi olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

Sayıştayın nihai görüşünü alalım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Efendim, netice alınıncaya kadar gündemde kalmasını teklif ediyoruz.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2016 yılının 2 ve 3 no.lu önerilerini görüşmüştük, şimdi 4 no.lu genel öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 4: Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin yerine getirilmesine azami özen gösterilecektir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok herhâlde.

Önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi geneli üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM “web” sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletilebileceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimiz, sayın milletvekillerimiz tarafından sorulan sorulardan yazılı olarak yanıt verilmesini gerektiren konularla ilgili cevaplarınızı tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi web sayfasında yayınlanmasından itibaren 15 gün içerisinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletilebilirsiniz.

II.-KONU (Devam)

A)GÖRÜŞMELER (Devam)

2.- Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün (TİGEM) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri (Devam)

BAŞKAN - Geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize şimdi söz vereceğim.

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Geneli üzerinde konuşurken TİGEM'in öneminin altını bir kez daha çizmek isterim. Tabii, TİGEM Türk tarımının kalkınması ve yol haritasında çok önemli bir kuruluş. Ben o açıdan tekrar başarılar diliyorum.

Bazı modelleri uygulamanın gerektiği düşüncesiyle ve sorularımı bu konuşmanın ardından soracağımı bilmeniz nedeniyle kısaca anlatarak geçmek istiyorum. Gerçi Sayın Başkanımızın bugün acele bir işi olduğunu hissediyorum.

BAŞKAN – Memlekette hizmetler var, onların açılışlarına katılacağız Sayın Sertel; durmak yok, yola devam diyoruz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Evet, o açıdan onu geciktirmek için de biraz uzun tutacağım.

Şimdi, Sayın Başkanım, Sayın Genel Müdür; İzmir Milletvekili olduğum için, İzmir'de bir tarımsal kalkınma modeli uygulanıyor, acaba bu, TİGEM'e entegre edilir mi diye de bahsetmek isterim.

Bu tarımsal kalkınma modeli İzmir Büyükşehir Belediyesinin modeli ve geçmiş dönemde ilkokul çocuklarına herhangi bir ücret almaksızın her sabah süt veren bir Büyükşehir Belediyesiydi, bunu sonradan iktidar örnek aldı ve Türkiye genelinde uygulamaya aldı. Bence çok da iyi oldu yani

çocukların beslenmesi ve süt üreticilerinin desteklenmesi hayvancılığın geliştirilmesi açısından önemli bir örnekti, modeldi. Şimdi, Tire Süt aracılığıyla Bayındır, Tire, Beydağ, Ödemiş, Kiraz gibi kırsal kalkınma bölgelerinde hayvancılığı geliştirmek için 0-5 yaş grubuna Büyükşehir Belediyesi her hafta 4 litre süt dağıtıyor, hatta Suriyeli çocuklara da dağıtılıyor bu süt. Hem çocukların gelişmesi için hem de tarımın kalkınması için yörede önemli bir gelişme oldu ve bizim bölgemizde artık kırsaldan kente göçüşte bir azalma oldu, hayvancılık gelişti, 80 ineği olan işletmeler 120, 200, 300 ineğe kadar çoğaldı ve sütçülük hızla gelişiyor.

İkincisi, çiçek modelini geliştirdiler, Bayındır çiçekçilik merkezi oldu, Bademler çiçekçilik merkezi oldu. Yani geçmiş dönemde Hollanda'dan lale soğanı getirerek kentlerimizi güzelleştirme yerine yerel yönetimler, bugün Türkiye'nin hemen hemen bütün yerel yönetimleri Bayındır'dan çiçek alarak oradaki üreticinin kalkınmasına da çiçekçiliğin geliştirilmesine de seracılığın geliştirilmesine de katkı koyuyor, hatta öyle noktaya geldi ki Hollanda'ya çiçek ihraç edecek kadar gelişti.

Yine, sizin de üretim alanınız içerisinde olduğu için söylüyorum, Ödemiş Bademli de küçücük bir beldedir, orası eskiden belediye idi, secereli fidan üretimini çok önemsediler ve Türkiye'de şu anda Türkiye'nin yüzde 60 secereli meyve fidanı üretimini Bademli karşılıyor ve 17 ülkeye ihracat yapıyor. Ayrıca TİGEM'in yapmadığı, yetiştirdiği ama belli bedeller karşılığında sattığı yerde Büyükşehir Belediyesi köylüye koyun ve keçi dağıtımını yapıyor her yıl düzenli olarak. Ayrıca Kiraz da mesela bölgesel olarak istiridy mantarı üretimi ve satışı için kooperatifleşme sağladı. Yine, arı ve kovan dağıtımıyla orada bölgedeki arıcılık geliştiriliyor, köylü destekleniyor. Her yıl düzenli olarak 1 milyon meyve fidan dağıtımını yapıyor, bu, köylünün kalkınması için.

Şimdi, ben bunu TİGEM'e bir örnek olarak düşünüyorum. Acaba siz de köylüye, üreticiye bölgesel anlamda kalkınma modeli olarak tarımsal kalkınma ve hayvancılığın gelişmesi için bu rol modeli üstlenme durumu olabilir mi diye bir soru yöneltmek istedim.

Şimdi, TİGEM'in, tabii, birçok başarısı var, birçok da başarısız olduğu konu var. TİGEM hayvancılıkta başarılı olsaydı bugün hayvan ithal etmez noktada olurduk yani ne olduğunu bilmediğimiz cinsten, türden hayvanlar getiriliyor, İzmir'e de geliyor, her yere geliyor. "Angus" denilen yani ne ineğe ne öküze benzemeyen, bizim tanımadığımız hayvanlar geliyor, Rusya'dan, Sırbistan'dan et geliyor. Bütün bunların olmaması gerektiğini düşünüyorum.

Tabii ki Sudan'da arazi satın alınması tarımın geliştirilmesi yolunda önemli bir gelişmedir ama kendi topraklarımızın rantabl şekilde kullanılması ve hakikate uygun şekliyle üreticinin desteklenmesi, hayvancılığın ve tarımın geliştirilmesi noktasında TİGEM'in öncü görevini daha iyi yapması gerektiği noktasında da görüşlerimi belirtmek isterim.

İşte, bu açıdan da sorum şu: Önümüzdeki süreçte... Siz yeni geldiniz, iki aylık Genel Müdürsünüz, ömrünüz uzun olsun çünkü bizim kuruluşlarda ne kadar genel müdür değişirse o kadar anlayış da değişiyor, o kadar işleyiş de değişiyor, o kadar yatırım da değişiyor. Bence kurumlarda liyakate dayalı gelişten sonra gelişmeyi sağlayacak olan genel müdürlerin yani işin başında olanların uzun süreli bu görevde kalması diye düşünüyorum. O açıdan sizin bu noktada Türkiye'deki tarımsal kalkınmayı geliştirme modelleri konusunda elbette ki çalışmalarınız olacaktır, bize bunları satır başlarıyla sıralarsanız biz de KİT Komisyonu üyeleri olarak Türkiye'deki gelişmeleri takip etme açısından da tatmin olmuş oluruz ve bilgi sahibi olmuş oluruz.

Bir şey soracağım yalnız: Bu Altındere'deki tarım işletmesi sorunu çözüldü mü, bilmiyorum. Yani burada Sayıştay raporlarına yansıdığı gibi 20.788 dekar işletme Ahmet Yüzbaşıoğlu isimli şahsa, ondan 2008 yılında Hamdi Ulukaya'ya, Hamdi Ulukaya'dan başka başka birilerine yani elden değiştire değiştire TİGEM'in zararına gelişen bir hadise olduğunu Sayıştay belirliyor. Burada mesela Sayıştay

taahhüt edilen yatırımların yüzde 70'inin yapılmadığını söylüyor. Şimdi, bu gibi, Altındere Tarım İşletmesi gibi diğer tarım işletmelerinde bu durumlar var mı? TİGEM bu konuda bilinçli bir zarara mı uğrattılıyor? Yani bu işletmeleri alan insanlar görevlerini kötüye kullanmalarına rağmen TİGEM bunlara niye müdahale edip, sorunu çözüp yeniden kiralama veya yeniden ihaleye çıkma yöntemleri uygulamıyor, bunu da ben merak ediyorum ve bunun da yazılı olarak yanıtı vererseniz memnun olacağımı ifade ediyorum.

Size çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Sayın Başkanımızın Aydın'da işi olduğu için de konuşmamı burada noktalıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok duyarlısınız, teşekkür ediyorum Sayın Sertel.

Buyurun Sayın Zeybek.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkanım, Değerli Genel Müdürüm, TİGEM'in değerli çalışanları; sizlere görevlerinizde başarılar diliyorum, iyi çalışmalar diliyorum.

Şimdi, TİGEM millî bir kuruluşumuz, TİGEM demek devlet demek. Devletin ismini taşıyan ve milletimizin de kullanımına sunulan tüm ürünler bir şekilde marka değeriyle elde ediliyor. Marka yaratmak zordur yani bir markayı yarattıysanız o ürünü en üst değerde satarsınız. O satılabilecek değere de... Bu Türkiye Cumhuriyeti devletinin insanları TİGEM'i o mertebeye, o seviyeye getirmiştir. Şimdi, TİGEM hangi ürünü üretirse üretsün, hayvancılıktan tarıma, bitkilerden yer bitkilerine, hangisini üretirse üretsün, TİGEM markasının olduğu yerde eğer bir özel sektörün veya bir kişinin ürettiği ürün var ise, o 10 liraysa TİGEM 20 lira, 15 lira rakam koysun, istediği değerde satabilecek durumdadır ve böyle olmaktadır da, yıllardır bu böyle gelişmiştir.

Şimdi, TİGEM'in Türkiye'deki görevi nedir? Yani özel çiftlikler oluşturulmuş, dekar açısından çok büyük ölçekteki tarım arazileri söz konusu. Çok yüksek tarım arazilerinin olduğu yerde üretimler de maliyetleri düşürmektedir yani bütünleştirilmiş arazilerdir bunlar. Burada böyle bir şey de vardır, önceliği de vardır TİGEM'in.

Şimdi böyle olmasına rağmen, biz şunu anlayamıyoruz: Türkiye'de tüm tohumların üretiminde TİGEM ön rol oynadığına göre, ürettiği her ürünü de çok yüksek maliyette sattığına göre, acaba neden kârlılık elde edemiyor? Kârlılık elde edemediğinin sebeplerinden biri, mevcut siyasal iktidarların, Hükümetlerin TİGEM'lerin yönetimlerinde, TİGEM'lerin yapılarında ve işleyiş çalışmalarında mutlaka etkin rol oynadıkları ve olumsuz etki yaptıklarını biliyoruz. Ben şahsen şu andaki TİGEM yönetiminin, kendilerinin bu konuda çok şey olduğunu düşünmüyorum yani yetersiz olduğunu düşünmüyorum ama mevcut siyasal iktidarın burada etkin rolünün, baskısının TİGEM'in olumsuzluk durumunu getirdiğini de düşünüyoruz. Örneğin, Türkiye'de şu anda TİGEM buğday tohum üretiminin yüzde 20'sini dahi karşılamamaktadır yani bu durumdadır. Yani yüzde 100 bir tohum üretimi söz konusu ama TİGEM bunun da hâlen yüzde 20'sini karşılayabilmektedir. Soyada, nohutta, yoncada, korungada, fiğde, bunlar zaten çok düşük ölçekli yani yüzde 1'lik, yüzde 2'lik, yüzde 5'lik durumunu karşılayabilmektedir. Hâlbuki, bunları yüzde 50'lik durumuna getirirse çok rahat satabilecek, üretebilecek durumda, kâr da elde edebilecek, ülkemizin de geleceği açısından daha verimli ürünlerin daha üst seviyede olacağı düşünülmektedir. Örneğin, bundan otuz, kırk yıl öncesi bu ülkede makarnalık kırmızı sert buğday üretiliyordu, makarnalık beyaz sert buğday üretiliyordu, sert Rus buğdayları üretiliyordu ve bunlar üretildiği zaman, bunların glüten ve sedimi çok yüksekti. Acaba neden bunlardan terk ettik kendimizi? Yani biz Amerikan şirketlerinin veya bir başka uluslararası şirketlerin kontrolü altındaki bir tohum üretimine neden yer veriyoruz? Örneğin, son yıllarda çok konuşulan bir hadise var: Türkiye samanı

dahi ithal ediyor. Böyle giderse daha çok ithal ederiz. Sebebi şu: Siz anaç tohumlarınızdan kendinizi yok ettiyseniz, anaç tohum üretiminden kendinizi bir şekilde vazgeçirdiyseniz, başkalarının istemeden kontrolüne girdiyseniz; uluslararası tohum üreticilerinin, şirketlerinin kontrolüne girdiyseniz; onların da o kontrolündeki tohumları üretir duruma geldiyse, tabii ki biz saman ithal edeceğiz. Şöyle ki saman ithal etmesinin sebebi şu: 1970’li yıllarda kırmızı sert buğdaylarda buğdayın sap boyunun 1,10-1,20-1,30’lara kadar yükseldiği bir tohum ekiciliği yapıyordu ama son yıllarda özellikle son on beş yılda yani 50 santimle 70 santim arasında sap uzunluğu olan buğdayların üretimine yer verildi. Şimdi, böyle olunca, tabii ki sapı olmayanın samanı da olmaz, böyle bir durumdayız. Biz neden bunlardan vazgeçtik? Yani bak bundan şu anda biz buğday üretiyoruz, az önce Toprak Mahsulleri Ofisiyle de görüştük bu meseleyi, “Neden buğdayın fiyatları bu?” diye. Türkiye’deki buğdayın şu anda bin liradan gerçekleşiyor ortalama fiyatı ama dışarıdan almış olduğumuz, ithal etmiş olduğumuz buğdayın da 1.600-1.800 liradan gerçekleşiyor. Şimdi, aynı ürünü alan adam, fabrikacı 1.600-1.800 liraya da buğday alıyor, bin liraya da Türkiye’nin buğdayını alıyor. Hâlbuki, bizim buğdayımız gluten ve sedim yönünden yüksek seviyede üretilmiş olsa yani buğdayın özü çok yüksek kapasiteli üretilmiş olsa, tohumun o şekilde kalitesi sunulmuş olsa, biz aslında buğdayı dışarıdan ithal etmeyeceğiz. Bundan otuz yıl öncesi, Türkiye’de Rus sert buğdayı Türkiye’nin genelinde çok yoğun bir şekilde ekilebilir durumdaydı. O zaman biz buğday ithal etmiyorduk, buğday ihraç ediyorduk. Örneğin, bu sert Rus buğdayının ekim alanı şu anda sadece Polatlı bölgesinde kalmıştır, onlarda geçmişten gelen, oradaki bir firmanın üretimiyle onu sürdürmektedir. Yani bunun olduğu yerde bunun fiyatı... Şimdi, Polatlı’da Rus sert buğdayının fiyatı 1.250’yle 1.350 arasında işlem görüyor. Örneğin Türkiye’nin bir başka yerinde, buğdayın ekilmediği yerde de buğday fiyatları 900 lirayla bin lira arasında işlem görüyor. Yazık değil mi? Yani gübre aynı, arazi aynı, işçilik aynı, giderler aynı, demek ki tohumdan fark ediyor.

Değerli Genel Müdürüm, sizin bu konularda daha iyi çalışmalar içerisinde olacağınıza inanıyoruz, bunlara bir kulak vereceğinizin inancı içerisindeyiz. Biz bu ülkenin kalkınmasını TİGEM’in varlıklarıyla, üretimiyle daha iyi bir yere geleceğinin inancı içerisindeyiz. Biz şu andaki mevcut Hükümetin buradaki müdahaleci durumuna da eğer yer yer gücümüz yetiyorsa dilimizle, eylemimizle müdahale edebiliyorsak edeceğiz yani bunun başka çaresi yok. Ama, Hükümet in de bu konuda bu tür varlıklarını, bu tür baskılarını, bu tür yerlerden elini çekmelidir diye düşünüyorum. Burada kâr ediliyor, ben TİGEM’in zarar ettiğine inanmıyorum. Her ürününde kâr ediyor, edilen kâr da başka bir kanaldan başka tarafa aktarılıyor.

Değerli Müdürüm, Değerli Başkanım; şimdi az önce arkadaşlarımızın da Sayıştayın denetiminde belirttiği gibi, biz Türkiye’deki tarımdan, tarımsal desteklemelerden tüm çiftçinin ve üretim yapanların faydalandığını biliyoruz. Bu konuda bu destekten TİGEM’in de hakkını almasını temenni ediyoruz, bunun böyle olmasını istiyoruz. Sayın Genel Müdürüm, 2005 yılından sonra TİGEM tarımsal desteklemelerden acaba ne kadar katkı almıştır? Bunu bir yazılı olarak vererseniz onu bilmek istiyoruz.

Diğer taraftan, Türkiye’nin tohumluk ihtiyacı, başta söyledim, 500 bin tonun üzerinde. Siz bunun 100 bin ton civarındaki bir yapısını üretebiliyorsunuz. Tohumluk buğday üretiminde çeşitli vesilelerle destek alamayan, ön koşullu sertifikalı tohumlarda şartlar koşulu getirmiştir diye düşünüyorum. TİGEM’in bu özel sektörle yarışabilmesi için özel sektörü de bir şekilde yönlendirmesine ve elindeki tüm verilerle geçmişteki elde etmiş olduğu o antik Anadolu tohum buğdaylarıyla destekleyeceğine inanıyorum.

Bununla beraber, Türkiye, patates üretiminde anaç tohumda dışarıya bağımlı bir ülke. Türkiye’de şu anda patatesin tonu şu anda 800 lira, 900 lira. En iyi patatesin, anaç tohumuyla beraber, ilk tohumdan elde edilen patatesin tonu şu anda 1.200 lira civarında.

BAŞKAN - Sayın Zeybek, Fethi Bey'in konusuna girdiniz yalnız.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Ben oradan geliyorum Sayın Başkanım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Patatesi ben bıraktım artık.

BAŞKAN – Lütfen, bir toparlayalım artık Sayın Zeybek.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Şu anda dışarıdan almış olduğumuz 1 ton patates 1.500 euro civarında. Yazık değil mi? Bunu TİGEM'in üretme kapasitesi var, destekleme kapasitesi var, bunun da yapılmasını temenni ediyoruz.

Diğer tarafta, korunga gibi, fiğ gibi bitkilerin yeniden münavebe bitkiler hâlinde geldiğini, bir başka yıl, ertesi yıl onun ekildiği yere daha iyi ürünün alındığını, buğdayın alındığını, arpanın alındığını da biliyoruz. Bu tür bitkilerin de daha etkin hâlde tohumunun üretilmesini talep ediyoruz. Ve diğer tarafta, Anadolu buğdaylarının bir şekilde üretiminin daha üst seviyede sağlanarak üreticimize sunulmasını...

Bir sorum da şöyle olacaktır: Türkiye'nin tarım-hayvancılığının AR-GE enstitüsüdür TİGEM altında. Her türlü yeniliğin geliştirildiği, denendiği ve sonuç alındığı platformdur TİGEM. Bu yüzden, TİGEM'in faaliyetlerinin sonsuz finansı, en üstün kamu yararı vasfına sahip olmalıdır diye düşünüyorum. Hazinesinden daha fazla kaynak, artı sermaye transferi yoluyla TİGEM'in faiz sarmalından da uzak tutulmasını bir şekilde... Komisyon üyelerimiz burada, Hükûmet temsilcileri, muhalefet partilerinin temsilcileri burada, bu konuda destek olunmasını... Ve bu sarmaldan kurtulmak için ne kadar faizli para kullanıyoruz yıllara dayalı? Örneğin, bu on yıl öncesini sorabiliriz, başkasını da soramayız. Bugün 2018 yılında olduğumuza göre, 2008 ile 2018 arasında TİGEM ne kadar faizli para kullanmıştır? Öz kaynağı ne kadar? Bunu da yazılı olarak bildirmenizi talep ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Tuncer, buyurun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkanım, öncelikle Türk tarımında çok etkili bir kuruluş olan TİGEM'in ve Türk tarımının başında bir kadın olmasından dolayı gerçekten mutlu oldum. İnaniyorum ki çok başarılı olacaksınız.

TİGEM'in güzel faaliyetleri var. Bunlardan bir tanesi, benim de takip ettiğim, takdir de ettiğim yerel tohum buluşmaları. Bunların artarak devam etmesini talep ediyorum çünkü bu yerel tohum buluşmaları gerçekten Anadolu'nun geçmişinden bugüne kadar olan hem kültürünü hem ürününü koruyacak, geliştirecek ve büyüyecektir. Sertifikalı tohumlara, evet, kabul, ona da "hayır" demiyoruz ancak şöyle bir sıkıntı var: Bildiğim kadarıyla, TİGEM ve Türkiye'deki özel sektör Türk tarımının ihtiyacı olan sertifikalı tohumu karşılayacak kapasitede şu an değil. Yarın bir gün Tarım Bakanlığı söylediği gibi, dillendirdiği konuyu karara bağlayıp da sertifikalı tohum kullanmayan çiftçilere ve üreticilere tarımsal destek vermeyeceğini karar altına alırsa ve ilan ederse TİGEM bu konuda hazırlıklı mıdır, bunu merak ediyorum. Eğer TİGEM bu konuyla ilgili bir hazırlık yapmazsa, Türk tarımının tohum ihtiyacını yine yerelden ve ülke içinden karşılama konusunda hazırlığını yapmazsa sertifikalı tohum konusunda da yine bir dışa bağımlılık ve ithalat söz konusu olacaktır. Bu konu da yıllarca bu ülkenin başını ağrıttı, ağrıtmaya da devam ediyor.

Diğer bir mesele –çok konuşuldu, burada sadece görüşümü belirteceğim- TİGEM tarım desteği alsın mı, almasın mı. TİGEM tarım yapıyorsa, hukuksal bir kişiliğe de sahipse diğer üreticiler gibi, diğer çiftçiler gibi TİGEM'e de bu tarım desteği verilmeli, hatta verilmesi zorunludur yani Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır. Anayasa'da kamu tüzel kişiliğiyle özel kişiliği birbirinden ayırt etme gibi bir istisna da olmadığına göre TİGEM bundan faydalanmalıdır.

Sayın Genel Müdürüm, bu Ceylanpınar'daki göçerlerin sorunu, evet, 2013'ten beri devam ediyor. Böyle giderse de pek çözüleceğe de benzemiyor çünkü benim anladığım kadarıyla siyaset buna çok müsaade etmiyor. Bu göçerlerden dolayı TİGEM'in kendisinin ve faaliyetlerinin gördüğü zararları sizden soru olarak talep ediyorum.

Bir diğer mesele, yıllardır yine, ben milletvekili olduğumdan beri “Sudan'da arazi kiraladık, Sudan'da tarım yapacağız.” deniyor. Şimdiki hem sizin konuşmanıza hem de Sayıştay raporlarına baktığımda –eğer atladıysam kusura bakmayın- hâlen Sudan'da bir ürün yetiştirmiş değiliz herhâlde, yetiştireceğiz, benim anladığım o. Biz Sudan'da hangi arazileri kiraladık? Allah aşkına, bunu ben siyasetten de öğrenmek istiyorum aslında yani benim köyüme gelin, ben size tarla kiralayayım, hemen ilk mahsul döneminde ekmeye başlayın. Suyu da hazır, yolu da var. Sudan'da nereyi kiraladık biz? Yıllardır ürün yetiştiremiyoruz. Yani hâlen o kiraladığımız yerde tarıma elverişli toprak mı yapmaya çalışıyoruz? Şimdi, o kiraladığımız yer tarım toprağı değil mi? Üzerinde tarıma elverişli, işte, 20 santimdir, 25 santimdir her neyse, o toprak yok mudur? Yani neden üretmiyoruz biz Sudan'da? Bu bir, niye üretmiyoruz, bu sorunun cevabını istiyorum.

İki, Sudan'da biz hangi ürünleri üreteceğiz? Bizim ülkemizde yetişmeyen ve ihtiyacımız olan hangi ürünleri üreteceğiz, ne zaman üreteceğiz, ülkemizin ihtiyacını ve dışarıya satımı ne zaman sağlayacağız?

Üç, Sudan'daki bu üretimi özel sektör mü yapacak, yoksa TİGEM mi yapacak ya da birlikte mi yapılacak, bunun cevabını istiyorum.

Şimdi, Sayın Genel Müdür konuşmasında dedi ki: “Diğer önemli bir görev alanı da ülkemizin ihtiyaç duyduğu büyük ve küçükbaş damızlıkların ıslahı ve üretimidir.” yani hayvancılık. Ülkemizin de en büyük sorunu gerçekten hayvan yani gıdasal anlamda hayvanın etini de sütünü de sakatatını da artık dışarıdan alıyoruz, muhtaç bir konuma düştük. TİGEM bu konuda hata yapmış mıdır, nerelerde yapmıştır veya bu sorunun çözümü TİGEM anlamında nasıl olmalıdır, bunun cevabını istiyorum.

Bir de bu, önceki dönem gider ve zararlar tablosuna baktığımızda, önceki döneme ilişkin vergi gecikme cezaları 339 bin, önceki döneme ilişkin sosyal güvenlik kurumlarına ait gecikme cezası –altlarını çiziyorum, hep ceza- 35 bin, idari para cezası 16 bin, önceki döneme ait diğer –artık belirtilmemiş- gecikme ceza ve faizleri 525 bin, ödenen ecrimisil bedelleri 11 bin gibi, kurumun zarara uğratıldığı ve bu zarardan dolayı da kurumun ha bire ceza ödediği görülüyor. Eğer bu cezalar ödeniyorsa mutlaka bu cezaları ödetiren veya görevini ihmal eden ya da görevini kötüye kullanan bir kişi var, bunu yapan kimse. O kişilerle ilgili rücu müracaatları olmuş mudur kurum tarafından bu cezaların kesilmesine, tahakkukuna ve ödenmesine sebep olan kişilerle ilgili rücu başvuruları olmuş mudur? Olduysa yargısal anlamda mı, yoksa diğer yollarla mı, bunları merak ediyorum.

Tekrar çalışmalarınızda başarılar diliyorum. İnşallah başarısınız. Gönülümüz sizinle diyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tuncer.

Buyurun Sayın Kartal.

İRFAN KARTAL (Van) – Teşekkür ederim Başkan.

Değerli TİGEM mensuplarına seçim bölgem olan Van ve Iğdır yöresine ait hem bir iki bilgi sunacağım hem de bazı şeyleri merak ediyorum.

İğdır Dilovası Kazım Karabekir Tarım İşletmesi acaba hangi şartlarda verilmiştir? 188 bin dekar olan bu kısmın kimlere ne şekilde kiralandığını veya verildiğini öğrenmek istiyorum. Yazılı olarak da verilerse memnun olurum.

Yine, Sayın Sertel'in belirttiği, Altındere Harası kira durumu... Hamdi Ulukaya'ya verilmiştir. Bunun son durumunu, adli yargı yönünden ne durumda olduğunu öğrenmek istiyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sizler bilgi vermiyorsunuz. Muhalefet sorar, sizinkiler de sormaya başladı.

İRFAN KARTAL (Van) – Teşekkür ediyorum. Bilgi her zaman sorulur. Bizim bilgiye ihtiyacımız vardır arkadaşlar.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bize bırakın o işi ya.

İRFAN KARTAL (Van) – Yine, bölgemiz, Van'ımız 3 milyon küçükbaş hayvan, koyun sayısıyla Türkiye'nin birinci ilidir. Yine Van Norduz bölgesinde çok özel bir koyun vardır. Bu koyunun 13 tane kaburgası vardır. Bu 13 kaburga dünyada yalnız Van Norduz bölgesinde yetişmektedir. Bu cins koyunun TİGEM tarafından -TİGEM'in çok fonksiyonel olduğunu biliyoruz- değerlendirilmesini, yine balıkçılık konusunda inci kefalinin dünyada yalnız Van'da olduğunu biliyoruz, bunun da değerlendirilmesini bölge milletvekili olarak istiyoruz. Pozitif ayrımcılık olsa, arıcılık... Bu konularda bilgi almak istiyorum. Küçükbaş hayvan bakımından bakıyorum, TİGEM'in şeyinde buğday ve koyun vardır. Biz bu konuda Van için çok özel bir pozitif ayrımcılık istiyoruz.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kartal.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, TİGEM'in değerli yöneticileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, TİGEM hep arkadaşların da bahsettiği gibi bir laboratuvar. Biz de artık yurt dışından gelen... Hatta geçen Samsun'a da 20 bin baş –Sertel'in de bahsettiği gibi- neye benzediğini de bizim tam anlayamadığımız bir hayvan gelmişti. Bir hafta Samsun'un sokaklarında dolaşamadı. Yani kokudan biz bir hafta, Samsunluların tamamı, böyle perişan bir vaziyeteydi. Netice itibarıyla bunlar 17-18 gün yolculuk yapıyorlar gemilerde. Artık hiçbir belediye de... Geçen İzmir'e yananı herhâlde İskenderun'a paketlediler. Sonuç şu: Biz artık hayvancılıkta da kendi ırklarımızı görmek istiyoruz yani kendi geliştirdiğimiz, düve mi dersiniz, neyse bunu görmek istiyoruz.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Karasığır.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Evet, karasığır deyin... Artık bu Hollanda'nın Holstein'ından, Amerika'nın bilmem nesinden, Afrika'nın Angus'undan mangusundan bıktık usandık. Yani bunca bir geçmiş olan TİGEM'in hâlâ bugüne kadar hayvancılık konusunda yeterli oranda bir ırk geliştirmemiş olmasını da ben biraz yadırgıyorum. Bunu aynı şartlarda tohumculukta da işte, İsrail, biliyorsunuz, bu konuda gayet önde. Artık Anadolu'da da buna karşı bir tepki var. Böyle bir ekimlik tohumlardan bıktık usandık. Yani eski domateslerin kokusunu ancak parfümeri mağazalarında görmeye başladık. Dolayısıyla hakikaten size çok ciddi işler düşüyor. Bununla ilgili her türlü TİGEM desteklenmeli.

Aynı şekilde, Sayın Zeybek'in bahsettiği buğday da aynı. Artık ekmeklerin o tadının tuzunun kalmadığını hepimiz görüyoruz. Artık fırınlar mırınlara bir tarafa, döndü herkes geleneksel ürünlerin peşine düştü. Kurtlu elmalar, yamuk yumuk domatesler, aman bunlara razıyız, bunlar bizim geleneksel ürünlerimiz. Biz TİGEM'den bu tür sonuçlar bekliyoruz. Bununla ilgili her türlü desteği vermeye de hazırız. Bunu bütün alanlarda izlemek mümkün.

Yine bununla beraber devrettiğiniz işletmeler var. İşte, bunların durumu nedir? Yani biz işletemedik, bari özel sektör burada ne yaptı, ne etti? Bunun sonuçlarını da bizlere yazılı olarak bildirirseniz memnun oluruz.

Şu para kullanma işine baktım. Aklımda sıralarken dediniz ki: İşte Ekonomi Bankasından yüzde 27, bilmem hangi bankadan yüzde 31. Bakın, TİGEM'i ve ziraatı desteklemesi lazım gelen bankanın kredilerdeki payı dikkatinizi çekti mi, bilmiyorum: Yüzde 5. Sayın Nevzat Bey de bizi uyarmıştı anlatırken. Yani kullanılan kredilerin içerisinde –yanlış hatırlıyorsam düzeltin- yüzde 5'ini Ziraat Bankası sağlamış, geri kalanlarını da tefeci bankalar.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN İŞIKGECE – Yüzde 40'ı Ziraat Bankası...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Artık, şeyini bilmiyorum ama ben öyle anladım. Yani bu bile az. Bana sorarsanız tümüyle Ziraat Bankasının görevi tam da bu faaliyetleri desteklemek. Yani Ziraat Bankasının görevi gazete almak değil, özelleştirme ihalelerine katılmak değil. Bakın, üreticiyi destekleyin, TİGEM'i destekleyin, Toprak Mahsulleri Ofisini destekleyin. Üreticiyi destekleyin, asli göreviniz bu. Bununla ilgili desteklediğiniz her türlü görevden doğan zararları da biz burada görmezden gelmeye -ben şahsen kendi adıma söylüyorum- razıyız. Ama tefeci bankalardan kullanılan kredilerle gelinen sonuç bu.

Yine, aynı şekilde, söylüyorum: Bu bütçe yapılırken netice itibarıyla biz...

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Türkiye'de hangi banka tefeci, bir sayar mısınız?

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Yani normal şartların üzerinde. Ben size söyleyeyim: Bugünkü...

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Yahu “tefeci banka” tabiri doğru değil, Türkiye'de tefeci bankacılık bitmiştir.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Bu sizin fikriniz. Ben kendi fikrimi söylüyorum Kemal Bey. Bugün...

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Tefecilikle geçinenler var Türkiye'de ama tefeci banka yok.

BAŞKAN – Tamam, karşılıklı...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Kusura bakmayın, ben size şunu söylüyorum: Bugün faizler 17...

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Hayır, bir iş adamı böyle konuşamaz.

BAŞKAN – Sayın Çelik, karşılıklı konuşmalıyım.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Hiç kusura bakmayın, ben sizinle değil, ben kendimle, şahsımla ilgili konuşuyorum. Bugün normal şartlarda faizler 25-26 iken, bakın, 40'lı faizlere ben “tefeci faizi” derim, kusura bakmayın.

BAŞKAN – Sayın Yaşar, lütfen gündemle ilgili...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Yani siz bugün bankalara gidip kredi kullanabiliyor musunuz? Talep edebiliyor musunuz? Yani bu tefecilik değil de nedir? Ne için var bu bankalar? Üretimi desteklemeyecekse, üreticiyi desteklemeyecekse, çiftiği desteklemeyecekse ne yapacak? Yani bugün 41, 42 uyguladıkları faiz, mevduata verilen faiz 29. Mevduata 29. Eee? Siz kullandığınız zaman BCH oranı 40'ın üzerinde. Siz bununla ilgili bankalara diyeceksiniz ki: E, o zaman bizim Cumhurbaşkanımız “faiz faiz” diye niye bağırıp duruyor? Niye faizle mücadele ediyor bunlar tefeci değilse?

Bakın, arkadaşlar, bugünkü şartlarda herkesin elini taşın altına koyması lazım. Buna bankalar da dâhil. Eğer biz bugün belli bir süreci yaşıyorsak herkes bu işin bir tarafıdır. Bu üç ayaklı bir sacayağıdır. Yani neticede onlar finansmanı sağlıyorsa burada üretici var, burada da pazarlamacı var. Hiç kimsenin bulunduğu konum diğerinden farklı değil. Eğer bugün üretici sıkıntılıysa banka da sıkıntılı demektir, pazarlamacı da sıkıntılı demektir. Bu süreçte herkesin elini taşın altına koyması lazım.

Ben inanıyorum ki Ziraat Bankası inşallah sadece yüzde 40'la kalmaz, sizinle ilgili bütün finansmanı sağlar. Bunun yanı sıra daha çok bütçeden ayrılan rakamların dışında siz finansmana ihtiyaç duyuyorsunuz ki bu görev zararları oluşuyor diye düşünüyorum ben. Yani neticede devletin size ayırdığı bütçe yeterli değilse bununla ilgili, ben bundan önceki Komisyon toplantısında da söyledim, lütfen önerilerinizi bize bildirin. Deyin ki: “Bu bütçe bizim için yeterli değil, dolayısıyla bütçe yeterli olmadığı için dışarıdan finansman kullanıyoruz, kredi kullanıyoruz.” Biz bunların artırılması için... Bakın, iktidarıyla muhalefetiyle herkes burada, sonuna kadar TİGEM'in arkasında, yeter ki ülke bir yere doğru gitsin.

Bu Ceylanpınar işini de çok anlayabilmiş değilim yani birileri devletin arazisini işgal ediyor ve devletin buna gücü yetmiyor. Bunu biz 90 bin tane sayacın okunamamasında da gördük yani burada devlet 90 bin tane sayacı okuyamaz mı? Devlet Ceylanpınar Tarım-Üretim Çiftliğinin işgaline engel olamaz mı?

Bakın, arkadaşlar, bu ifadeler devleti aşağı çeken ifadelerdir. Bunlardan süratle kaçınmamız lazım. “Devletin gücü yetmiyor.” ne demek? “Bu sorun kangrene döndü.” ne demek? Devlet sayaç okuyamaz, devlet arazisine sahip çıkamaz, devlet vatandaşına sahip çıkamaz. Bakın, arkadaşlar, dolayısıyla bunun da kayıtlara geçmesi açısından altını çiziyorum.

Yine, eskiden Toprak-Su vardı, iyi kötü toprakların analizi yapılırdı. Bu analizlere göre de hangi toprakta, hangi bölgede neler yetişecek, bir miktar da olsa programlanırdı. Şimdi, Sayın Tuncer arazisini kiraya veriyordu. Ben aslen Gümüşhaneliyim. Bizim köydeki arazilerin hepsi boş. TİGEM'den kira da istemiyoruz, arazi de onun. Sudan'dan belki bir sürü maliyetiniz, masrafınız vardır. İstedığınız kadar arazi, gelin, istediğiniz şekilde değerlendirin, hiçbir problem yok. Belki o bölgeye de örnek olur. Oralarda rakım 1.600-1.700. Oralara özgü bir şeyler vardır ama bunun yanı sıra, tabii, Kemal Bey domates ihracatından Antalya'da durumun gayet iyi olduğunu söylüyor ama bizim Kemal Bey de bilir, Bafra Ovası, Çarşamba Ovası, alabildiğine ne eksen biter ovalarında maalesef şu an insanlar ekmiyorlar çünkü ektiklerinin karşılığını alamıyorlar. Burada da nedir? Ya tohumda bir sorun var ya pazarlamada bir sorun var, bir şeyler var ama öncelikle de verimde olduğunu ben düşünüyorum. Bu konuya da bir dikkatinizi çekmiş oluyorum.

Tabii, TİGEM'e bir hanım elinin değmesini biz mutlulukla karşılıyoruz. İnşallah başarılı olursunuz. Biz sonuna kadar sizi destekliyoruz. Bununla beraber temennimiz, inşallah ülke yönetimine de bir hanım eli değer diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Güner, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Öncelikle, bir tespiti yaparak başlamak gerekiyor. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, Et ve Süt Kurumu gibi kuruluşlar ne yazık ki Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarları döneminde özelleştirilme mantığıyla ele alındığı için bu kuruluşların başlangıçtaki varlıklarına göre kurumsal olarak gelişmeleri sağlanmadı. Her bakan değiştiğinde uygulanan yanlış tarım politikalarıyla içinden çıkılmaz hâle gelen

sorunlar karşısında bazı kuruluşların yeniden kamuya dönüşü sağlandı. Bunlardan biri de Et ve Süt Kurumu, özelleştirme kapsamından çıkarıldı. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün kuruluş amacı tohum, fidan, hayvan ırklarının geliştirilmesi üzerine ülkede çok ciddi ihtiyaç olan bir yapılanmaydı. Ne var ki süreç içinde Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü kendisinin asli işlevinin dışına çıkarılarak elinde verimli, kullanılabilir arazileri, çiftlikleri kiraya verildi. On dokuz çiftlik ne yazık ki kiralandı. Şu anda kendi elinde işe yaramayanlar kaldı. İşe yaramayanlardan da istenen verim, kalite ne yazık ki sağlanamadı. O anlamda Türkiye’de tarımın ve hayvancılığın gelişmesindeki ana model olma özelliği elinden kaydı, gitti. Ama sonra Sudan olayı ortaya çıkınca Sudan’da tarım yapmak üzere TİGEM’den yararlanma yoluna gidildi. Tarım arazisi olarak -yanlış hatırlamıyorsam- 13 bin hektar araziye TİGEM alırken 600 bin hektara yakın da özel sektör orada arazi alıyor. Şimdi oranın çiftçisi destekleniyor, oranın işçisi destekleniyor, oradan domatesle hıyar yetiştirecek çünkü soru önergemize verilen yanıt o, onu da Türkiye’deki halkımız tüketecek. Oysa Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü geliştirilseydi, tohumculukta, fidanda, hayvancılıkta ileri noktaya taşınırsaydı Kars’ta yetişen bizim buğdayımızın tohumu Amerika’ya götürülüp ıslah edilip sonra tekrar bize “Amerikan tohumu” diye satılmazdı. Anlayış ve düşünce değişmedikten sonra Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün bugün burada iyi niyetle konuşulan işlevleri yerine getirmesi mümkün değil. Önce siyasi iktidarın bu konudaki yaklaşım ve düşüncesinin değişmesi gerekiyor. O da Türkiye’de yerli ve millî kavramından yola çıkarak konuşmak yerine, yerli ve millî olanın Türkiye’de desteklenmesi gerekiyor; yerli ırkın geliştirilmesi, yerli tohumun geliştirilmesi. Niye biz İsrail’den gelecek domatesin tohumuna, hıyarına ya da başka ülkelerden gelecek hayvana muhtaç olalım? Bugün Türkiye ette, samanda, fasulyede, nohutta, buğdayda, karpuzda aklınıza gelen her üründe dışa bağımlıysa, bugün TİGEM gibi işletmelere gereken desteği vermediğiniz için bağımlıyız. Keza Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün yetişmiş kadrolarının olmayışı, var olanların hizmetlerine teşekkür ederiz, ama oraya veteriner, ziraat mühendisi ve benzeri alanlarda daha çok kadro verilmemesi, her köyde bir ziraat mühendisinin ya da veterinerin bulunmaması Türk tarımının, hayvancılığının neredeyse bitiş noktasını getirdi. Bu bağlamda bu yıl buzağı yılı ilan edildi. Bugüne kadar Sayıştay raporlarında sıkça yer alır. Buzağı ölümlerinde TİGEM bazı işletmelerinde yüzde 13’leri buluyordu. Acaba bu yıl bu buzağı ölümleriyle ilgili yapılan çalışmalarda TİGEM’in durumu ne, açıkçası bunu da merak ediyorum.

Keza Sudan’daki yatırıma harcanacak kaynaklar kendi işletmelerinde değerlendirilse TİGEM’in bu anlamda Türkiye’de verimliliği ve kalite olarak da üst düzeyde üretim sağlama olanaklarının artacağını düşünüyorum. Bazen gidiyorum, o çiftliklere bakıyorum, yanlarından geçiyorum içim üzülüyor. Çünkü o tarım işletmeleri bir zaman modeldi, gezmeye gidilirdi, örnek alınırdı, çiftçi için rol modeldi şimdi bakımsız. Örneğin Aksaray’a gittim geçenlerde KOÇAŞ’ın yanında geçiyorum, ağaçların arası otlar büyümüş, o eski yer yok. Ama semboldü, oralar örnek alınırdı, çiftçi model örnek alırdı. Ne yazık ki şimdi kimi örnek alıyor biliyor musunuz? İtalyanlar bizim oraya elma bahçesi yaptılar Niğde’ye, herkesin onların nasıl elma yetiştirdiğinin merakı içinde. Bunları çiftçimize öğretecek, besicimizin hayvanda verimliliğini ve ırktaki gelişmesini sağlayacak TİGEM gibi kuruluşlardı. Bu anlamda kimi zaman doğru işler yapılıyor ama nedense bir el geliyor, o el o doğru işleri engelliyor. Bu vesileyle bu süreçte Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün, Et ve Süt Kurumunun mutlaka işlevine yeniden dönmesi ve döndürülmesi gerektiğini düşünüyorum. Et ve Süt Kurumu bence artık bir ithalat bürosuna döndü. Onun bütçesinde de herhâlde arkadaşlarım söyleyecektir. Ama Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün verimde, kalitede, hayvancılık ırkının geliştirilmesindeki konumunun ve işlevinin desteklenmeden olması mümkün değil. Biz buraya daha önce KİT Komisyonunda da bürokratlarımızı

çağırıyoruz, düşüncelerimizi söylüyoruz, kimi zaman onlar da onları eleştirdiğimizi algılıyorlar. Esas olan şu: Zihniyet olarak bu değerlerin varlığı, gelişmesi, istenenin sağlayacak desteğin verilmesi yapılıyor mu yapılmıyor mu? Bunun da sorgulanması gerektiğini düşünüyorum.

Ceylanpınar’la ilgili sayın vekilim az önce söyledi, o konuyu da biz geçmişte çok konuştuk. Oradaki yerleşik düzen o hâle gelmiş ki orada yaptığın yatırımda su borusunu gidip onu bile tahrip ediyorlar, onu önleyemez hâldeyiz. O anlamda bazı olaylara siyasi bakıldığı sürece de onların çözümü de çok zor, biraz evvel onun için söyledim. Bu anlamda Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün her alanda gelişmesi gerekiyor. Bakınız ayçiçeği tohumuyla ilgili yapılan çalışmalar 2016’dan sonra durmuş. Şimdi biz nereden çerezlik çekirdek alıyoruz? Çin’den. Çin’den 2 liradan gelen çerezlik çekirdeği Türkiye’de 4 liradan, 5 liradan aşağı üretemiyoruz. Demek ki burada bir sorun var. Tohumda, gübrede, üretimde sıkıntıları aşmanın tek yolu bu tür kuruluşları geliştirmektir diyorum.

Başarılar diliyorum. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gürer.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Sayın Başkan teşekkür ediyorum.

TİGEM’le ilgili yani TİGEM’in asli fonksiyonuyla ilgili olarak muhalefetiyle iktidarıyla tüm milletvekillerimizin söylediğine katılıyoruz. Gerçekten desteklenmesi lazım ve TİGEM de yani asıl işlevi tohumluk ve damızlık yetiştirme olan yani başka işlevleri de var ama özellikle bu işlev üzerinde daha fazla yoğunlaşması ülke geleceği açısından da, Türk tarımının geleceği açısından da son derece önemli. Hayvansal üretim, bitkisel üretim de TİGEM ‘in ana statüsünde önemli işlevleri, görevleri arasında sayılmış ama bundan daha önemli olan burada da hep altı çizilen damızlık ve tohumluk konusu olduğunu, kurumun da bunun farkında olduğunu da görmek bizim için de son derece memnun edici bir yaklaşım. Ben de Sayın Genel Müdüre başarılar diliyorum. Genellikle yani üst düzey bürokraside hanımlara, özellikle de genel müdürlük düzeyinde, özellikle de KİT’lerde pek rastlanmayan bir durumdu, bunu desteklediğimizi de ifade etmek istiyorum.

Tabii hayvancılıkla ilgili bazı projeler var, 2002 yılında devam etmekte olan Tarım Bakan Yardımcımız da olduğu için buradan yani Tarım Bakanlığı olarak da soruyorum aynı zamanda ama: Bir Türk ineği projesi vardı, o projenin akıbeti ne oldu? Yani şimdi Arap atıyla ilgili değişik projeler var, onlar söylendi, biraz önce sayın vekiller birçok konuyu gündeme getirdi ama hakikaten bizim şartlarımıza uygun olabilecek adına da Türk ineği diyebileceğimiz kara sığır ırkının geliştirilmesi bu ülkenin geleceği açısından gerçekten önemli.

Tabii bir başka şey de son yıllarda daha çok büyük hayvana doğru döndük ama küçük baş hayvanı da burada ciddi şekilde ihmal ettik. Bu konunun da herhâlde dikkate alınması gerektiği... Tarım Bakanlığının genel politikaları içerisinde mutlaka dikkate alınacak ama TİGEM’e de önemli görevler düştüğünü düşünüyorum, ifade etmek istiyorum.

Bir de embriyo transferi projesi vardı, bu proje ne oldu? Yani bunun sonuçlarıyla ilgili olarak yazılı bir cevap vermeniz mümkün olabilir mi?

Destek konusunda biz de sizi destekliyoruz. Ama bazı destekler de alınıyor, sonuçta tarımsal üretimle, bitkisel üretimle alakalı, örneğin buğday ve diğer konularda o destekler de alınıyor.

Bir de yine üretim ve çiftçinin desteklenmesi anlamında belki doğrudan doğruya TİGEM’i ilgilendirmiyor ama Büyükşehir Yasası’yla birlikte köylerin mahalleye dönüştürülmesi aslında üretim anlamında ciddi sıkıntıları, eleştirileri de beraberinde getirdi. Yani köy kültürü, köy üretimle daha yakın bağlantılı bir yerleşim yeriye tüketimle bağlantılı mahalle statüsü yani sosyolojik anlamda da ciddi

bir farklılığa belki neden oldu ama. Ben hemen şunu söyleyeyim: Ankara'nın Çankaya ilçesinde 7-8 köy, daha doğrusu daha önce Bala'ya bağlıyken Çankaya'ya bağlandı. Şimdi, buradaki üreticilerin tamamı feryat ediyor, Tarım Bakanlığımız için de aynı zamanda. Neye feryat ediyor? Bakın, Ziraat Odası Sincan'a veriliyor, Tarım İlçe Müdürlüğü Ulus'ta. Yani oradaki köylüler oradan çıkıyorlar, Gölbaşı'nın içinden geçiyorlar, Ankara'nın içinden yani en ufak bir şeyleri olduğunda Sincan'a gitmek zorunda kalıyorlar, Ulus'a gelmek zorunda kalıyorlar. Buralar hâlâ köy, hâlâ üretim yapılıyor, geniş bir alan. Dolayısıyla bu konuyla ilgili de herhâlde bir kolaylık sağlanırsa... İdari bir şeydir. Gölbaşı bu anlamda son derece kolay, mantıklı ve fizibil olur yani bu insanlar da eziyetten kurtulur diye düşünerek ben tekrar teşekkür ediyorum.

Bu görüşmelerin ve alınan kararların kurum açısından, ülkemiz açısından hayırlara vesile olmasını bir kez daha diliyorum, saygılarımı sunuyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Karakaya.

Buyurun Sayın Yavuzylmaz, özlemiştik.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkanım, Değerli Genel Müdürüm, yöneticilerimiz ve Sayıştayın değerli üyeleri; aslında bir iki konuyla ilgili milletvekillerimiz değindiler. Ben birkaç boyutunu genişleterek sormak istiyorum.

BAŞKAN – Çok da fazla genişletmeden...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Öncelikle Sudan'da yüzde 80 TİGEM ve yüzde 20 Sudan Tarım ve Ormancılık Bakanlığı ortaklığında Türk- Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Anonim Şirketi kurduğumuzdan, bunun 12.500 hektar alanda örnek çiftlik ve 780.500 hektar tarım arazisinin Türk girişimcinin yatırımlarına açılmasıyla ilgili çalışmalara başladığımızı sunumunuzda ifade ettiniz. Bu bağlamda sorum şu: Bu anlamda netleşen firmalar var mı, bu “girişimcilik” adı altında ifade ettiğiniz başlığın altında başvuran firmalar var mı?

Aynı zamanda Sudan'la ilgili özel sektör bağlamında şu ana kadar yaptığımız fizibilite çalışmalarını sizden yazılı olarak talep ediyoruz. Bu çalışmada şu ana kadar Sudan'da yürüten Türk ortaklı veya Türk özel sektör firmalarının isimleri nelerdir? Bunu öğrenmek istiyoruz.

Ben de mesleki hayatım boyunca Kuzey Afrika'da yaklaşık altı yedi yıl kadar yaşadım, Cezayir ve Libya'da. Bu periyodun içinde de tabii biz kendi gelenek-göreneklerimize uygun yemekler yemeye alıştığımız için o dönemde gerek biz gerek yine Türkiye'den gelen, orada çalışan mühendisler, işçiler hepimiz çok değişik yemekler yemek durumunda kaldık. Bunlardan birkaç tanesi de böyle farklı etlerdi. “Arjantin bizonu”, “Brezilya sığırı” diye tarif edilen yani ne olduğunu kemik yapısından bile anlamakta zorluk çektiğimiz etlerdi. Biz o zaman bunu değerlendirirken yani ben şöyle teselli buluyordum: Hayatımın bir dönemi diyordum buna, Kuzey Afrika'da geçecek, bu etleri yemeyerek bir şekilde kurtulabilirim diye düşünüyordum ama maalesef bunun farklı bir versiyonu geldi Türkiye'de bizi buldu. Bu bağlamda, milletvekili arkadaşlarımızın ifade ettiği gibi biz de gerçekten Türkiye'de üretilebilecek ırklar veya desteklenebilme noktasında kendi kültürümüze, yapımıza, coğrafyamıza uygun etleri yemek istiyoruz. Aksi takdirde bunun sağlık bakımından çok ciddi sıkıntılar vereceğini biliyoruz. Her ne kadar tek bir tür olsak da insan türü olarak şu anda, coğrafyalara göre bedenimizin bir şekillenme sistemi var. Dolayısıyla farklı kıtalardan gelen hayvan türlerinin, ırklarının da bizim bedensel gelişimimize de bazen olumsuz etkileri var.

Şimdi, kapitalist düzen öyle enteresan ki...

BAŞKAN – Sayın Yavuzylmaz, aslında bu bahsettiğiniz konu Et ve Süt Kurumunun esas konusu. Orada daha detaylı irdelerseniz...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Alım yaptığı için TİGEM de o bağlamda aslında ifade ettim yani alımlarını bu doğrultuya yöneltirse özellikle büyükbaş ve küçükbaşta memnuniyet duyarız yani ona dikkat çekmek içindi.

Bir nokta da Sudan'dan hareket edersek Sudan'da tam anlamıyla bizlerin de ikna olabilmesi için neden çiftlik kurulduğunu, gerekçelerini... İşçilik bakımından mı avantajlar doğuruyor, çalışma şartları mı Türkiye'dekinden farklı, oranın iklimiyle ilgili mevsimsel ürünler mi üretmek gerekiyor, üretiliyor?

Aynı zamanda da Sudan'da sizlerin üretmeyi veya teşvik etmeyi planladığınız ürünlerin yönü Türkiye midir; yoksa birkaç yön vardır, diğer ülkelere de mi ürün ihraç etmek istiyoruz oranın üzerinden? Türkiye'de üretilen ve ihraç etmeyi düşündüğümüz birçok ürün bazı kotalara mı takılıyor ve böyle sıkıntılar var? Sudan üzerinden mi bu giderilmek isteniyor? Net olarak avantajlar, dezavantajlar ve bu konuyla ilgili yaptığınız fizibilite ama aynı zamanda devlet ve özel sektör bağlamında şu anda hâlihazırda Sudan'da bu talebi oluşturan girişimcilerimiz var mı, iş yapan girişimcilerimiz var mı? Bu firmaların isimlerini rica ediyorum.

Diğer bir nokta, ifade etmekte fayda görüyorum. Bizler, tabii, Komisyon üyelerimiz de sizlerin bir kadın olarak genel müdür seviyesinde görev yapıyor olmanızı takdir ettik. Ancak ben sadece kadın olarak değil, aynı zamanda sizin mesleki tecrübeniz bağlamında da -ben bu CV'leri biraz inceliyorum, biliyorsunuz- bu noktadan da sizi tebrik ediyorum.

BAŞKAN – Geçmişte insan kaynakları departmanında çalıştınız mı?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yok, hayır Başkanım.

Yani kişinin aynası, söyledikleri değil yaptıklarıdır diyerek... Beyan esastır, beyana tabi kalarak değerlendirmeleri yapmayı faydalı görüyorum. Bu bağlamda da geçmişte yaptığımız Tarım Kredi Kooperatifleriyle “Yerli Tohum-Taze Mahsul Projesi” konusunda sizi tebrik ediyorum. Bu anlayışınızın genel müdürlüğünüz süresince TİGEM'de de hayat bulmasını, bunu tüm Türkiye boyutuyla da gerçekleştirmenizi diliyorum.

Aynı zamanda özel sektör kökenli olduğunuz için hâliyle kurum dışından atanan danışmanlarınız var. Bu danışmanlarınız ile daha önce kurum içinde olan danışmanlar arasındaki maaş skalasında bir farklılık varsa onları sizden talep ediyorum danışmanlarınızın maaşlarıyla ilgili olarak.

Son olarak 14 Mayıs'ta toplanan TİGEM Yönetim Kurulunda 160 bin hayvan ihalesiyle ilgili olarak ihalede doğrudan alım yönteminin tercih edilmesine, bu bağlamda da ihalede düveye en düşük 4.450 lira, koyuna ise 722 lira fiyat verilirken buna rağmen Yönetim Kurulu olarak doğrudan alım yöntemini seçip düvenin 5 bin liradan, koyunların ise 800 ila 820 liradan alınmasına karar verilmiş. Burada TİGEM tarafından firmalara 43 milyon lira daha fazla ödeme yapılması gibi bir kamu zararı doğarken daha sonra bu konu iptal noktasına gelmiş, iptal edilmiş. Bu konunun gelişim bakımından bu şekilde gelişip gelişmediği, doğru olup olmadığı konusunda da sizden bilgi rica ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yavuzyılmaz.

Buyurun Sayın Esgin.

MUSTAFA ESGİN (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Genel Müdürümüze de sunumundan dolayı çok teşekkür ediyorum.

Tabii, TİGEM tarihi ve yüz akı bir kurum. Ben de Bursa 1'inci bölge milletvekiliyim. Karacabey ve Mustafakemalpaşa ilçeleri bizim bölgemizde yer alıyor ve tarımsal üretimde ve tarıma dayalı sanayide de önemli bir ağırlığımız var.

Tabii, siz sunumunuzda kuruluşumuzun özellikle kuruluş niteliğini ifade ederken “ıslaha muhtaç ve verimsiz arazileri ıslah ederek tarımsal üretimin temel girdilerinden olan sertifikalı tohum ile yüksek vasıflı damızlık hayvan materyallerini üreterek çiftçilerin kullanımına sunmak” olarak ifade etmişsiniz. Ben de bu çerçevede son dönemdeki Yerli Sebze Tohumculuğunun Geliştirilmesi Projenizi, yine Türkiye Tohum Gen Bankası çalışmalarınızı çok önemseydiğimi ifade ediyorum ve büyükbaş hayvancılıkta yaklaşık son dokuz yılda 2 kat hem damızlık sığır üretimini hem de dağıtımını artırdığınızı, ayrıca yine damızlık koyunda da üretimi ve dağıtımını son dokuz yılda yaklaşık 2 kat artırdığınızı önemseydiğimi ifade etmek istiyorum. 26 bin küçükbaş hayvan dağıtımıyla ilgili projenizin de bir an önce sonuçlanmasını diliyorum. Damızlık keçiyile ilgili üretim çalışmalarınız da bence son derece kayda değer.

Şimdi, tabii, burada az önce de konuşuldu, atıl arazilerin çiftçimize kiralınması meselesi bence eleştirilecek, sorulacak birtakım yönleri olsa da önemli bir konu. Bakın, Karacabey ve Mustafakemalpaşa Ziraat Odalarımızın bizden bir talebi var. Susurluk Şeker Fabrikamızın tekrar işlevsel hâle gelmesinden sonra bölgede pancar üretimi arttı, tekrar ürün deseninde bir alternatif olma sürecine girdi. Bu, çiftçimizin diğer ürünlerimizden de para kazanması sürecini beraberinde getirdi yani bir ürün çeşitliliğini doğurdu, istihdamı artırdı. İşte, pancar çok ekolojik bir ürün, çevre dostu bir ürün ve posasından da hayvancılığımız yararlanıyor. Bu noktada ziraat odalarımızın, çiftçimizin atıl arazilerinin pancar ekimine dönük olarak kiralınmasına dönük talepleri var, ben bu talepleri de sizlere iletmek istiyorum.

Son olarak da, elbette ki ülkemizin iradesini temsil eden, milletin iradesini temsil eden bir Hükümetle yönetilmekteyiz ve AK PARTİ Hükümetleri şu an ülkeyi yönetmektedir. Elbette ki Hükümet politikaları çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşları da bu anlamda, bu hedefler çerçevesinde değer üretme çabalarına devam etmektedir. Ben, bu anlamda, Sayın Zeybek'in yaklaşımını sizin de özerk bir kurum olmamanız, bir kamu kurum ve kuruluşu olmanız noktasında yadırgadığımı ifade ediyorum. Başarılı çalışmalarınızın devamını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Esgin.

Son olarak sözü Sayın Çelik'e veriyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bir sorum olacak.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Çelik.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sayın Başkanım...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, bir soru soracağım.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Ben bitireyim, ondan sonra.

Sayın Başkanım, Sayın Bakan Yardımcım ve Genel Müdürüm; öncelikle Sayın Genel Müdürümüze hayırlı olsun. Sayın Genel Müdürümüzün özel sektörden deneyimli biri olarak TİGEM'in başına getirilişini ben çok önemli ve çok doğru bir karar olarak görüyorum. Buradan yani her şeyi devletten beklemememiz lazım; özel sektörün deneyimlerinden devlet yararlanmalı. Eskiden devletin deneyimlerinden özel sektör yararlanıyordu ama artık özel sektörümüz o hâle geldi ki artık özel

sektörden devlet yararlanıyor, Antalya örneği de böyledir. İnşallah Bafralıları da bir Antalya'ya getirelim de inşallah o seviyeye gelir çünkü Bafra Ovası da hak ediyor onu, çok doğru. Sizin başkanlığınızda gelsinler, bu arada arayış da düzeltelim. Şaka tabii, öyle bir şey yok.

Şimdi, TİGEM tarımın laboratuvarı özelliğini sürdürmeli, buna devam etmemiz lazım ve Genel Müdürümüzden beklenen budur. Ben TİGEM'in vizyon projelerinden biri olan Sudan'daki arazi alma olayını Türkiye'nin bir gelecek vizyon projesi olarak görüyorum. İki günden beri veya geçen haftadan beri bir nükleer santral karşıtlığı vardı burada, bugün de Sudan karşıtlığı başladı. Yani, Amerika niçin oradaysa biz de onun için oradayız.

BAŞKAN – Çin...

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Çin niçin oradaysa biz de onun için oradayız. Canım, Sudan'da olmamızdan rahatsız olmayalım, Hükûmeti tebrik edelim bence. Diyelim ki: “Bu Sudan'ı niye ihmal ediyorsunuz?” Özel sektörümüz oradan daha fazla pay alsın, daha fazla gitsin özel sektörümüz. Özel sektörün ismini istemek falan... Ne var? Gizli saklı değil. Daha fazla gitsin, keşke gitseler. Nereye satacaksınız? Her yere satarız, her yere satacağız.

ATILA SERTEL (İzmir) – Evindeki çoluk çocuğu besleme; çık, dışarıda...

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Ha, Sudan olayı ile Kars olayını...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Amerika'nın dediğinden mi...

BAŞKAN – Ama, bakın...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Amerika nereye giderse peşinden mi gideceğiz?

BAŞKAN – Sayın Yavuzylmaz, lütfen karşılıklı konuşmayalım.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Çin niçin gidiyor? Çin Amerika'nın peşinden mi gidiyor?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Türkiye'de arazi var, Türkiye'de.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Bu zihniyeti kapatalım, bu devir geçti, bu devir geçti. Çin Amerika'nın peşinden mi gidiyor, Amerika Çin'in peşinden mi gidiyor? Avrupa ülkeleri, Fransa Afrika'da niçin var yıllardır?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Dünyayı sömürmek için.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Biz de sömürelim o zaman yani çok mu kötü?

BAŞKAN – Lütfen, lütfen Sayın Yavuzylmaz, lütfen...

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Hayır, hayır, onu mu diyelim? Türkiye sömürmez.

BAŞKAN – Yok, düzeltelim onu, onu düzeltelim.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Türkiye hak ve adalet götürür insanlara, adalet üzerine hükmeden bir ülkedir. Türkiye oralarda strateji olarak vardır, olmalıdır, tebrik ediyorum. Yani, olayı özel sektör... Ben son olarak şunu bağlamak istiyorum...

BAŞKAN – Sayın Çelik, bir de biraz önceki o olayı da düzeltelim.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Hangisi o?

BAŞKAN – Sömürme, sömürme... Düzelttiniz değil mi?

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Düzelttim tabii ki yani.

BAŞKAN – Tamam, o andaki, evet...

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Tabii ki yani...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Cumhurbaşkanının tam zıddı konuştun. Bir daha da aday yapmaz seni, ben sana söyleyeyim.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Evet, evet, yani şöyle...

BAŞKAN – Espri amaçlı söyledi.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Türkiye sömürgeci bir ülke asla olmadı yani Osmanlı’dan gelen böyle bir kültürümüz de var bizim, onu da ifade edeyim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Ama Türkiye Afrika’da stratejik olarak olmalıdır, inşallah da olacaktır.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, bir soru...

BAŞKAN – Sayın Güler, gereken misafirperverliği size gösterdik.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ama çok önemli bir soru soracağım burada, çok önemli.

BAŞKAN – Hayır, lütfen... Son olarak dedim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayıştaya soracağım, Sayın Genel Müdüre değil.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Hayatı tarımla geçti.

BAŞKAN – Lütfen...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sudan’daki tarım arazisiyle ilgili Sayıştayın denetim yapma yetkisi var mı yok mu?

BAŞKAN – Lütfen, lütfen...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Onu Komisyona açıklarsa, Başkanın bilgisi olsun.

BAŞKAN – Tamam, bitti.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım...

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum, teşekkür ediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Yavuzyılmaz, teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Var mı yok mu öğrenelim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, bu konuyla ilgili...

BAŞKAN – Lütfen... Lütfen... Teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, soruları dinlediniz. Görüşleri...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, milletvekili olarak bilgilенmek istiyorum: Sayıştayın Sudan’da denetim yapma yetkisi var mı yok mu? KİT kuruluşu...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Sayıştay Yetkilisi.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, merkezi Ankara’da bir anonim şirket şeklinde kuruldu, 233’e tabi bir bağlı ortaklık. Biz hayata geçince şirket faaliyetlerini denetimimize alacağız. Bizim normal şartlarda Sayıştay denetimine tabi bir kuruluş olarak kuruldu ama henüz bir aktivite olmadığı için...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Henüz bir hareket yok.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Biz Başkanlığımızı da haberdar ettik, gerekli yazımızı yazdık Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, teşekkür ediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, biyodizelle ilgili...

BAŞKAN – Ya, lütfen... Sayın Yavuzılmaz, lütfen...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, bir cümle ya... Başkanım...

BAŞKAN – Ama lütfen, bu işin sonu gelmiyor. Allah aşkına, lütfen...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bir cümle Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Genel Müdürüm, soruları dinlediniz, görüşleri dinlediniz. Kısa ve özet lütfen anlatayınız. Burada yanıtlamadığınız sorularla ilgili olarak da yazılı olarak lütfen gönderin.

Buyurun.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – Sayın Başkanım, soruları için vekillerime çok teşekkür ederim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, niye acele ediyoruz, niye soramıyorum Başkanım, anlamıyorum? Yani herkesin işi bu, işimiz bu.

BAŞKAN – Ama, bakın, Sayın Yavuzılmaz, size söz verdim. Ama bakın...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz “Geneli üzerinde konuşabilirsiniz.” diyorsunuz, sonra da engelliyorsunuz.

BAŞKAN – Hayır, engellemedik ama bakın size söz verdik. Teşekkür ettiniz, kapattık ve başka arkadaşlara söz verdik.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Tamam Başkanım, şimdi bir sorum daha var yani bunda ne sakınca var?

BAŞKAN - Siz konuşurken sözünüzü kestik mi? Lütfen...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hakaret yok. Bir konu var, söyleyelim.

BAŞKAN – Ama, bakın, bu işin sonunu alamıyoruz. Ama diğer bir arkadaş konuştuğundan sonra tekrar söz al, genel müdürümüz konuştuğundan sonra söz al, bu işin sonu gelmez. Lütfen...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, son. Başka arkadaşlar konuşsun.

BAŞKAN – Ama olmaz ki. O zaman en son söz alın, o zaman en son söz alın Sayın Yavuzılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, tamam bir ilavem daha var, o zaman bitireyim.

BAŞKAN – Ama lütfen... Ama bu ilavenin...

MUSTAFA ESGİN (Bursa) – Sayın Başkan, usulü siz uyguluyorsunuz, lütfen...

BAŞKAN – Lütfen, lütfen...

Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – Sayın Başkanım, soruları için sayın vekillerime çok çok teşekkür ediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O zaman ben de böyle soruyorum: Biyodizelle ilgili bir perspektifini öğrenmek istiyoruz.

MUSTAFA ESGİN (Bursa) – O zaman, Başkanım, arkadaş yönetsin, siz Başkanlığı bırakın.

BAŞKAN – O zaman biz zaten daha sonraki toplantının başlangıcında usulle ilgili bir tartışma yapacağız. Bu süreleri de tekrar konuşacağız.

Peki, buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – Sayın Başkanım, soruları için sayın vekillerime çok çok teşekkür ediyorum.

Sorulan bütün...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkanım, Sayın Genel Müdürüm; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı...

BAŞKAN – Ama, bakın, hanımefendinin sözünü kesiyorsunuz, hanımefendinin sözünü kesiyorsunuz.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Hanımefendinin sözünü kesmedim, ben size diyorum: Yasama dönemi başında sizlere de, bizlere de Komisyonla ilgili mevzuatı gönderdi. Komisyonun üyesi istediği zaman söz alabilir, usul müstül yok.

BAŞKAN – Söz alamaz, söz verilir. Burada, bakın... Lütfen, okur musun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Bakın, Sayın Başkan...

BAŞKAN - Söz verilir, söz alamaz, söz verilir.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Talep eder, söz alır.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – Sayın Başkanım, vekillerimizin sorduğu sorular için çok çok teşekkür ediyorum. Biz bu tip soruların, eleştirilerin, önerilerin ne kadar kıymetli olduğunun farkındayız. Sorular çok geniş kapsamlı.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Başkan müsaade etse daha rahat olacak ama...

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN IŞIKGECE – Hepsine rakamlarla çok net yanıt vermek isteriz. Notlarımızı aldık, müsaadeniz olursa bunların hepsine yazılı cevap dönmek isteriz efendim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

ATİLA SERTEL (İzmir) - Sayın Başkan, usul hakkında gitmeden önce bir konuşma yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Şimdi, lütfen Sayın Sertel...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Usul hakkında, usul hakkında...

BAŞKAN – Lütfen Sayın Sertel...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Usul hakkında Sayın Başkan.

BAŞKAN – Lütfen, rica ediyorum.

Şimdi, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 hesap dönemlerine ilişkin...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, milletvekillerinin konuşma taleplerinin Başkanlık tarafından görülmesi ve değerlendirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ATİLA SERTEL (İzmir) – Komisyon süresince arkadaşlarımız konuşacaktır. Buraya okuyarak, çalışarak geliyorlar. KİT Komisyonu denetlemekle mükelleftir, görevini görmektedir; görev haricinde bir iş yapmamaktadır, burada tartışmamaktadır, burada görüşlerini söylemektedir. Bu noktada, sizin işiniz olabilir, aceleyle yapılmaz bu işler, gerekirse bir tam gün kalabiliriz eğer arkadaşlarımız konuşmak istiyorsa.

Lütfen, rica ediyorum, bu konudaki tavrınızı bir daha gözden geçirin, rica ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Sertel, sizlere söz verdik, orada konuşma esnasında süre kısıtlaması da yapmadık.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Biz hiçbir zaman gerginlik yaratmıyoruz, sadece görüşlerimizi söylüyoruz ve görüşlerimizi söylemeye devam edeceğiz. Bunun için hukuki olarak hakkımızı da biliyoruz, nerede söz alacağımızı da biliyoruz. Sizden ricamız, bizim arkadaşlarımızın bu konudaki taleplerini görmemiz ve değerlendirmenizdir. Biz burada bu kurumların hayrı için konuşuyoruz, şerri için konuşmuyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sertel.

II.-KONU (Devam)

A)GÖRÜŞMELER (Devam)

2.- Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün (TİGEM) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri (Devam)

BAŞKAN - Şimdi, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım.

Şimdi 2015 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç: Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2015 yılı Bilançosu ile 79.873.822,77 Türk Lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

2016 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç: Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2016 yılı Bilançosu ve 91.096.025,53 Türk Lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait üst komisyon toplantısı tamamlanmıştır. Tüm katılımcılara teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm, kısa bir teşekkür konuşması için söz sizde, buyurun.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ AYŞE AYŞİN İŞIKGECE – Çok teşekkür ederim.

Faaliyetlerimizi bundan sonrası için hep birlikte çok iyi şekilde memlekete, millete ve ekonomimize en faydalı şekilde yönlendirmek adına elimizden gelen her şeyi yapacağız.

Çok teşekkür ediyorum herkesin destekleri için.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, biz de teşekkür ediyoruz. Yeni görev döneminizde çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.

Değerli Komisyon üyeleri, gündemimizde 31 Ekim 2018 Çarşamba günü, programda belirtilen kuruluşların 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam edeceğiz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 15.13